SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: ***office@svf.se***
HEMSIDA: ***www.svf.se***
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:
KARIN ÖSTENSSON, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-461 14 46
BOSTAD: 018-46 21 21
E-POST: ***karin.ostensson@svf.se***

Kansli- och ekonomichef:
PER CARLSSON, ***pol mag***
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
BOSTAD: 08-650 44 32
E-POST: ***per.carlsson@svf.se***

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: ***anders.lefrell@svf.se***

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: ***christina.arosenius@svf.se***

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

Ombudsman
AMELIE LOTHIGIUS, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-788 70 47
BOSTAD: 08-26 25 39
E-POST: ***amelie.lothigius@svf.se***

Ekonomiassistent
BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: ***birgitta.larsson@svf.se***

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: ***marianne.lundquist@svf.se***

Administrativ assistent
KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: ***karin.henriksson@svf.se***

Plusgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Smakar det så kostar det

SÅ VAR HÖSTEN obönhörligen här, semestern är slut och barnen tillbaka till skolan. Visst är det vemodigt, men också lite skönt att komma tillbaka till normala rutiner. Förhoppningsvis är man utvilad och full av inspiration och nya sprudlande idéer inför höstens arbete. En källa till inspiration var årets fullmäktigemöte och de mycket intressanta gruppdiskussionerna som hölls där. Själv satt jag med i gruppen som diskuterade prissättning av veterinära tjänster och där framkom många bra synpunkter som vi alla borde ha med oss när vi sätter ett pris på vår tid och vår kompetens.

Priset pratar vi inte så gärna om. Istället talas det mycket om vikten av en bra arbetsmiljö, bättre arbetstider och hur vi ska höja den veterinära kompetensen. Men det är bara vackra ord – utan ett timarvode som motsvarar vad det kostar att utföra veterinärt arbete av hög kvalitet går dessa saker inte att genomföra.

Veterinärens lön har sjunkit i relation till många andra yrkesgrupper de senaste åren och det har bland annat muttrats om att det beror på den ökande andelen kvinnor i yrket. Om veterinären är av han- eller honkön borde rimligtvis inte påverka prissättningen av de veterinära tjänsterna som sådana.

Det finns å andra sidan många andra faktorer som troligtvis i mycket större utsträckning påverkar prissättningen av våra tjänster. Lågkonjunktur med ekonomiskt pressade djurägare gör det svårare att ta betalt för djursjukvården, men man kan inte bromsa sig ur en uppförsbacke. Vi har försäkringsbolagen som knorrar. Finns det kanske även en tyst undran om risk för framtida överetablering med tanke på situationen i övriga Europa och det ökande antalet svenska veterinärstudenter?

Konkurrens tillsammans med en allt större allmän prismedvetenhet i samhället är med största sannolikhet en faktor som gör att många är rädda att ta skäligt betalt för sina tjänster. Sänker en veterinär priset på sina tjänster, vare sig det är som ”extraknäck” utanför ordinarie arbetstid eller inte, är det lätt att priserna i ett helt område pressas nedåt. Sund konkurrens på lika villkor är huvudsakligen av godo och när den fungerar som bäst motiverar den framför allt till att höja kvaliteten på djursjukvården. Här måste vi dock bli tydligare, vi måste helt enkelt lära våra avnämare att skilja på kvacksalveri och veterinärt arbete av hög kvalitet.

Den viktigaste faktorn är med andra ord vi veterinärer själva och vi har ett val. Låt därför den nya tidens prismedvetna djurägare med krav på högkvalitativ djursjukvård inte skrämma till reapriser utan istället motivera till att investera i kvalitet och kompetens samt en prissättning av våra tjänster därefter. För de flesta ska veta att man i regel får vad man betalar för.

PIA RAZDAN
ledamot i förbundsstyrelsen

innehåll

ledare av P Razdan

Smakar det så kostar det 3

reportage av S Fredriksson

FVFs nya ordförande
"Jag hamnar alltid i föreningar" 6

vetenskap – granskad artikel

Fungerar våra avmaskningsmedel?
Förekomst av resistens hos parasitiska nematoder hos får av K Gustafsson, J Höglund och B Ljungström 11

vetenskap – från fältet

Stelkramp hos hund av E Brandeker 17

vilken är din diagnos?

– Bilddiagnostik 20
– Svar 56

månadens epiztel 23

allmänt

Intyg i veterinär verksamhet
av A Brådenmark, E Mustonen, och A Kautto 25

Referat från en kursdag i Köpenhamn
"Ten Best Kept Secrets for Treating Cats with Cancer" av C Vinberg 31

Några minuter med
Lotta Mossberg Ahlengärd
Svensk Djursjukvårds nya generalsekreterare
av S Fredriksson 35

Byggstart för nytt forskningscentrum på SLU
av J Beck-Friis 37

Veterinär anmälde djurägare för mordförsök
av J Beck-Friis 48

Nytt från SVS Smådjurssektions Normgrupp
Norm om rekommenderad kastrationsålder för katt av E Hernblad Tevell 51

veterinärkongressen 2009 41

disputationer

Djurhälsa och fruktsamhet i ekologisk mjölkproduktion 54

noterat

- Ny teknik visar hälta hos häst 39
- Lägre stalltemperatur minskar gasutsläpp 40
- Omorganisation av Distriktsveterinärerna 47
- Sacoförbunden ökar 47
- Betesfeber hos får förbryllar forskare 58
- Länsstyrelser kritiserar otillräckliga djurskyddsresurser 59
- Norska veterinärer vill lägga ner pälsdjursnäringen 59

in memoriam 61

in memoriam 62

kanslinytt 63

kongresser & kurser 64

kåseri

Luffaren och Flash Mob av A Sandberg 69

Vetpoint

Din leverantör av ultraljud

Kontakta oss 0416-246 60

www.vetpoint.se

FVFs nya ordförande

”Jag hamnar alltid i föreningar”

TEXT OCH FOTO:
SUZANNE FREDRIKSSON

Redan som litet barn bestämde Johanna Zwenson att hon skulle bli veterinär och bo på Hästhaga. Ungefär 30 år senare har hon uppnått dessa två mål. Men som om det inte skulle räcka ”råkade” hon även bli ordförande i Företagande Veterinärers Förening innan sommaren.

DET LÅTER INTE lika planerat som de två första föresatserna?

– Nej, det var det inte, men jag har alltid lyckats hamna i föreningar och styrelser. Innan jag blev veterinär arbetade jag som biomedicinsk analytiker och det var likadant då. När jag gick femte året på veterinärprogrammet frågade dåvarande FVF-ordföranden Evamari Lewin efter en kontaktperson i vår årskurs. På den vägen är det, efter examen 2007 kom jag med i styrelsen och sedan i maj i år är jag ordförande.

NÄR VETERINÄRTIDNINGEN besöker Johanna har hon i princip – ”jag täcker upp för en semestrande kollega om det händer något akut” – en hel förmiddag ledig. Det är mycket ovanligt. Johanna har nämligen rätt mycket att göra. Förutom att hon jobbar mellan 50 och

Hästar har alltid funnits i Johannas tillvaro. Hon har två stycken, mor och son, av rasen knabstrupper och tävlar i såväl hoppning som dressyr.

80 timmar i veckan har hon nyligen flyttat in på den gamla släktgården i Hästhaga, en lätt förfallen idyll några kilometer från Åseda. Gården är från 1800-talet och har periodvis stått obebodd. Allt är gammalt och det är ett omfattande renoveringsprojekt Johanna och hennes sambo har satt igång.

– Ja, man vet aldrig vad man hittar om man börjar riva runt i gamla hus, säger Johanna. Men vi får ta ett rum i taget. Det fungerar i alla fall att bo här nu när vi fått badrummet i ordning, ler Johanna och kryssar sig fram mellan utlokaliserade vardagsrumsmöbler till kaffekokaren.

> Redan som barn bestämde jag mig för att jag skulle bli veterinär och bo på Hästhaga.

Till gården finns ett stall och där bor det två hästar. Mor och son av rasen knabstrupper. Knabstrupper?

– Ja, de finns i släkten. Min morbror har uppfödning så det var naturligt att jag skaffade en sådan när jag gick över till stor häst. Jag har ”alltid” haft häst, min första new forestponny blev 34 år. Jag rider så mycket jag hinner med och tävlar gärna både i hoppning och dressyr. Som tur är har mina grannar ridhus, det är bara en kilometer dit, så det är perfekt.

Självklart måste vi hälsa på hästarna – ”Vivax brukar alltid bli publikens vinnare i vackraste färg på knabstrupperutställningarna” – och titta på markerna kring gården. Det är mest skog och en hel del att sköta efter de stormar som drabbat södra Sverige de senaste åren.

I hushållet ingår också en katt. Det skulle gärna få ingå en hund också, men där sätter tiden stopp.

Johanna blev klar med sin veterinärutbildning 2007. Hon startade eget direkt. Till en början var det inte så hektiskt att vara egen företagare.

– Nej, det var lite av ”Oj, idag har det ringt en …”. Men det gick fort att arbeta in sig. Vi är fyra stycken som täcker in ett gammalt distriktsveterinärsområde och vi jobbar åt varandra när det behövs. Jag bor i ena kanten av området och jobbar i Vetlanda och Sävsjö

Många av Johannas kunder är kobönder. Även om Johanna tycker om att jobba med smådjur också så är det korna som ligger henne varmast om hjärtat.

med omnejd. Större delen av Jönköpings län är för övrigt uppbyggt på privat verksamhet, men i granndistriktet Växjö finns det en distriktsveterinärstation som vi har ett bra samarbete med.

– Jag vet att det har gnisslat förr mellan privatpraktiker och de statligt anställda. Själv har jag aldrig upplevt någon konkurrens mellan distriktsveterinärerna och oss egenföretagare här. Det är ganska skönt att inte ha det ”oket” att bära när det gäller arbetet inom SVF, säger Johanna.

Hur kom du igång med ditt eget företag? Vad började du med?

Jag köpte instrument för 30 000 och konstruerade en egen journalföring. Jag skickar pappersjournaler till Jordbruksverket. Det var alldeles för dyrt att köpa in sig i ett av de stora etablerade systemen. Ryktet spred sig ganska snabbt att jag öppnat eget. Min sambo kommer från trakten och grannarna kände mig sedan tidigare, jag har ju tillbringat mycket tid på Hästhaga innan jag själv tog över gården.

I början var det mjölkbönderna som dominerade helt på Johannas kundlista, de flesta innehavare av medelstora gårdar med 30–40 kor, men antalet riktigt stora besättningar ökar. Johanna berättar att även holländare som köpt gårdar i Småland satsar stort.

Efter bara ett par år i branschen har Johanna breddat sitt register rejält. Hästkunderna ökar och hon driver även två enkla smådjursmottagningar, en i Åseda och en i Vetlanda. Dessa bemannar hon en eftermiddag i veckan vardera.

Som nämndes i början så slängde Johanna in en brasklapp gällande ledigheten reportagedagen och det blev några akutresor, samtliga till kor. Det ringer självklart också en hel del på

FAKTA

Johanna Zwenson är född 1973. Hon har sina rötter i Småland men har bott i Värmland, Västergötland och Uppsala. Tog veterinärexamen 2007 och började direkt arbeta som privatpraktiserande stordjursveterinär. Driver även två mindre smådjursmottagningar, utför ”konsultuppdrag” åt Skara semin inom frivilliga salmonellakontrollprogrammet och har en timanställning på Växjö Djursjukhus. Bor på gård och är skogsägare tillsammans med sambon Agne som är lastbilschaufför. Är sedan i maj ordförande i Företagande Veterinärers Förening.

telefonen. ”Har katten varit i slagsmål… ja, du kan komma till Vetlanda i eftermiddag” och så vidare. Vi åker till den första gården på slingriga grusvägar, Johanna slänger ibland ett öga på GPS-en.

– Jag har så fruktansvärt dåligt lokalsinne. I början fick jag ringa till en kollega och fråga om vägen till Sävsjö.

Första besöket är enligt Johanna en typisk kund, mjölkbonde med 40 kor som sakta avvecklar verksamheten lagom till pensionering. Halvmodern djurhållning men underbara beteshagar. En ko har fått kalvningsförlamning och en annan oförklarligt håravfall som ser ut som en brännskada. Kan den ha blivit träffad av blixten? undrar kons ägare. Det tror inte Johanna, hon gissar att den drabbats av någon slags fotosensibilisering.

Nästa gård bjuder på en liknande miljö, medelstor besättning, ko med acetonemi och trampskada på juvret. Gård nummer tre är helt annorlunda, förutom att det här liksom vid det första besöket handlar om en paresko.

– Den här gården är under uppbyggnad. Ett ungt par driver den och allt är nytt och modernt, berättar Johanna när vi kör upp framför det nya kostallet. En fin miljö att jobba i.

I BILEN, mellan påringningarna och gårdsbesöken, hinner vi resonera lite mer om företagarfrågor och vad som är på tapeten i FVF.

– Det första mötet med nya styrelsen ägnade vi mest åt att lära känna varandra eftersom flera är rätt så färska. Vi börjar hitta arbetsformerna och vi jobbar mycket tillsammans. Det skulle inte fungera annars, säger Johanna.

En fråga som var uppe på årets fullmäktigemöte är prissättning av veterinära tjänster. Hur resonerar du i ditt företag?

– Prissättning är en svår fråga. Själv ligger jag väl något under distriktsveterinärerna, fast jag egentligen borde höja. Oavsett hur man mäter är det alltid ”tid vs pengar”. Allt man gör är inte lönsamt. ”Gungorna och karusellen” gäller även i veterinärbranschen. Som företagare måste man alltid ha ett ekonomiskt tänkande, säger Johanna och tillägger att momsen på djursjukvård är en stor stötesten. Djurägarna som inte är momsregistrerade ser bara till slutsumman på fakturan.

Vem ska äga djursjukvården tycker du?

– Det har jag faktiskt inte funderat så mycket på. Större privatägda djursjukhus och kliniker kan säkert fungera bra med rena företagsledare som ägare om de har en nära kontakt med veterinärerna.

”Jaha, vad har vi här då…” Två eftermiddagar i veckan har Johanna smådjursmottagning. En i Vetlanda och en i Åseda.

– Att bygga upp hela den veterinära verksamheten på privata aktörer tror jag blir en utmaning innan man hittat rätt former. Även om jag trivs som företagare är det inte alls säkert att alla andra gör det. Under massvaccinationen mot bluetongue blev jag också införstådd med hur bra det var med en samlande organisation som också bär hela ansvaret, säger Johanna och fortsätter:

– Problemet med distriktsveterinärerna är att de är anställda av den myndighet som också sköter tillsynen. Den konstruktionen är inte bra.

DET FINNS en hel del rena företagarfrågor som Johanna har skrivit upp på sin ”att-kolla-lista”.

– Vad kommer den nya kassalagen som införs 2010 att innebära för oss? Vilka tjänster ska FVF erbjuda sina medlemmar? Ska vi satsa mer på IT-frågor? Djursjukhusdata? Jag måste först och främst få en bild av vad medlemmarna vill, säger Johanna när hon svänger in framför sin lilla mottagning i Vetlanda. På trappan sitter familjen med ”slagsmålskatten” och väntar. Två mackor och en sallad, sedan är det dags för lite smådjurspraktik som avslutning på dagen. FVFs nya ordförande jobbar brett. Men om hon skulle tvingas välja, då blir det korna. ■

KATARINA GUSTAFSSON, leg veterinär, VMD, **JOHAN HÖGLUND,** professor och
BITTE LJUNGSTRÖM, biomedicinsk analytiker*

Fungerar våra avmaskningsmedel?

Förekomst av resistens hos parasitiska nematoder hos får

Resistens mot avmaskningsmedel är ett omfattande och växande problem inom lammnäringen. Kartläggning av resistensläget hos nematoder i våra svenska fårbesättningar visar på ett gynnsamt läge. Endast i två av 45 undersökta besättningar sågs tydliga tecken på resistens hos stora magmasken, *Haemonchus contortus,* mot preparat ur gruppen bensimidazoler. Vid undersökning av maskarnas arvsmassa konstaterades dock att allelfrekvensen av en mutation som används som markör för bensimidazolresistens fanns hos betydligt fler av våra "svenska" maskar.

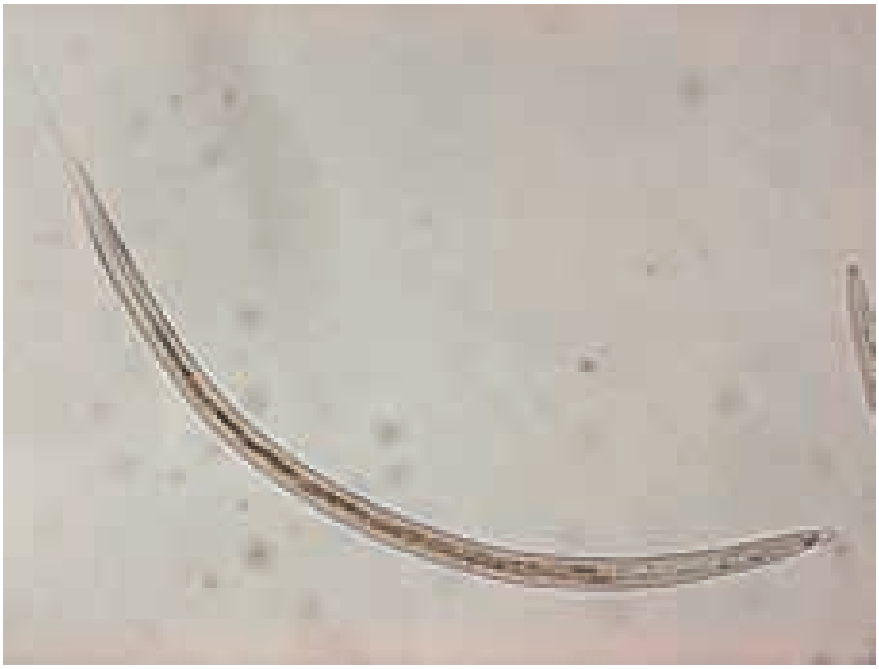

FIGUR 1. *Larv från stora magmasken,* Haemonchus contortus.

FOTO: JOHAN HÖGLUND

granskad artikel

BAKGRUND

Vid betesgång exponeras får för ett stort antal inälvsmaskar som kan sätta ner deras hälsa och produktivitet. Djur som släpps på bete för första gången är de som är mest mottagliga, och alltså de som i första hand ska skyddas mot omfattande parasitangrepp. Det vanligaste symtomet på att lamm har för mycket parasiter är nedsatt tillväxt. Bara vid mer uttalade problem blir djuren sjuka, får diarré eller till och med dör.

De vanligaste arterna under svenska förhållanden är mag-/tarmmaskarna *Teladorsagia circumcincta* och *Trichostrongylus* spp. Senare års laboratoriestatistik från Vidilab indikerar även att den blodsugande och mer patogena stora löpmagsmasken, *Haemonchus contortus,* är på stark frammarsch (Figur 1). Fram till augusti i år har den påvisats i 346 av totalt 1 329 analyserade besättningsprover från får, vilket innebär drygt 25 procent av proverna.

Betesburna parasiter måste kontrolleras, vilket vanligtvis sker med hjälp av avmaskningsmedel i kombination med olika beteshygieniska åtgärder. Trots ett mångårigt och intensivt sökande efter alternativ till avmaskning har det visat sig vara svårt att utöva effektiv parasitkontroll hos får utan tillgång till effektiva avmaskningsmedel. Denna situation hotas naturligtvis när maskarna utvecklar motståndskraft mot läkemedlen, vilket under senare år har rapporterats från allt fler länder med omfattande fårproduktion som exempelvis Nya Zeeland, Australien och Sydafrika (3, 7, 8).

Man får dock inte bortse från övrig hälsostatus i besättningen. Inget avmaskningsmedel i världen kan kompensera för nedsatt kondition som i grunden beror på bristfällig utfodring eller annan, icke parasitorsakad, hälsostörning. ➤

➤ Det är alltså viktigt att åtgärda eventuella bakomliggande orsaker till att djuren blivit parasitbemängda.

Angeläget att kartlägga resistensen

Idag finns bara sex avmaskningsmedel registrerade i Sverige för användning till får, samtliga receptbelagda sedan hösten 2007. Dessa kan delas in i två huvudgrupper, med gemensam verkningsmekanism inom varje grupp: 1, bensimidazoler (Axilur®, Valbazen® och Rintal®) respektive 2, makrocykliska laktoner (Ivomec®, Noromectin® och Dectomax®).

Att utveckla nya läkemedel och göra dem tillgängliga för marknaden är en lång och dyrbar process. Det finns i dagsläget ett fåtal uppslag till nya avmaskningsmedel, och endast ett som ser ut att kunna nå användarna de närmaste åren.

För att motverka resistens är det viktigt att övervaka utvecklingen så att eventuella problem upptäcks och åtgärdas i tid. Det är nu 15 år sedan det genomfördes en systematisk undersökning av resistensläget hos fårens parasiter i ett mindre antal svenska besättningar (6). Det bedömdes därför som angeläget att genomföra en ny och mer omfattande kartläggning för att uppdatera kunskapen om resistensläget och därmed optimera rådgivning och användning av avmaskningsmedel till får.

Arbetet har bedrivits i nära samverkan mellan Fårhälsovården på Svenska Djurhälsovården (SvDHV), Institutionen för Biomedicin och Veterinär Folkhälsovetenskap vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Vidilab. Resultat har presenterats i vetenskapliga sammanhang och i andra facktidskrifter (1, 2, 4, 5).

MATERIAL OCH METODER

Förekomst av läkemedelsresistens kartläggs vanligtvis genom att mäta behandlingseffekten hos avmaskningsmedlen med en så kallad Faecal Egg Count Reduction Test (FECRT). Principen för FECRT är att man analyserar äggutskiljningen i träckprover med McMaster-metod från cirka tio lamm såväl före (Figur 2) som cirka en vecka efter avmaskning. Därefter uttrycks reduktionen i äggutskiljning som en procentsats, varvid en behandlingseffekt som är ≤95 procent och med ett nedre konfidensintervall på ≤90 procent, tolkas som att den testade maskpopulationen uppvisar resistens. I denna studie undersöktes effekten av albendazol och ivermektin, alltså en representant ur vardera substansgruppen.

Vidare inkuberades parasitäggen och efter odling av larverna artbestämdes maskarna genom att studera morfologin hos det infektiösa stadiet (L3) (Figur 3). Larvkulturerna användes också som mall för två molekylära tester. Med den ena testen undersöktes hos maskarna allelfrekvensen av en punktmutation i betatubilingenen som är förknippad med resistens. Den andra testen var en artspecifik PCR-metod för detektion av *H contortus*.

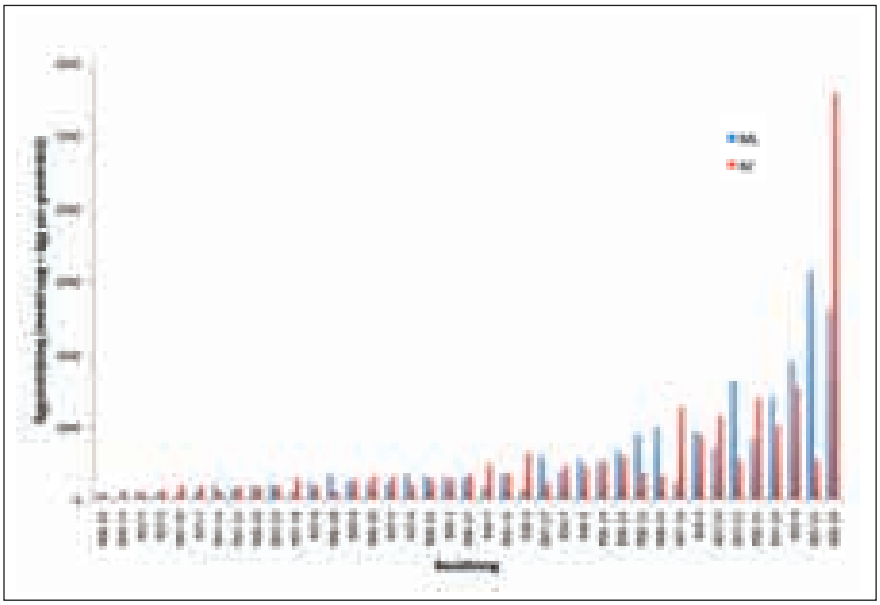

FIGUR 2. *Äggutskiljning före avmaskning med ivermektin (ML) respective albendazol (BZ) i besättningarnas lammgrupper.*

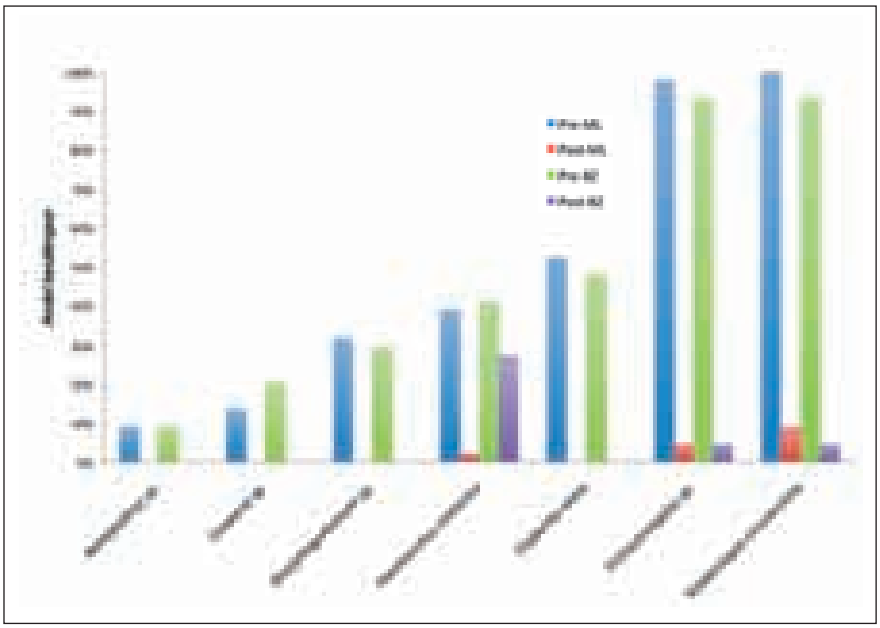

FIGUR 3. *Förekomst av nematodarter (% av besättningar) före och efter avmaskning med ivermektin (Pre-ML och Post-ML) respektive albendazol (Pre-BZ och Post-BZ).*

RESULTAT

I 41 (91 %) av de 45 grupper som avmaskades med albendazol var träckproverna negativa (antalet ägg per gram träck var ≤50 epg) hos alla lamm en till två veckor efter avmaskning. I de resterande grupperna fanns det dock flera lamm som utskiljde ägg i träcken även vid återbesöket. Reduktionen i dessa fyra grupper varierade mellan 81 procent och 99 procent. Enligt de statistiska beräkningarna kunde resistens konstateras i två (4 %) av lammgrupperna. Det var i dessa fall så många som 14 av 15 respektive fem av åtta lamm som utskiljde ägg trots tidigare avmaskning.

På motsvarande sätt var 43 (95 %) av 45 grupper negativa efter avmaskning med ivermektin. I de två fall där ägg noterades efter avmaskning rörde det sig bara om ett respektive två lamm i varje grupp som utskiljde en mindre mängd ägg.

Med den molekylära testen kunde vi se att allelfrekvensen för punktmutationen i betatubulingenen varierade mellan 0–100 procent, och den var 100 procent i de två isolat som uppvisade klinisk resistens med FECRT. Samtliga dessa kulturer innehöll *H contortus* och i flera fall hittades även larver i kulturerna efter avmaskning. Mer oroväckande var att vi såg att ytterligare tre besättningar hade en allelfrekvens ≤95 procent, vilket visar att FECRT är en trubbig metod för detektion av läkemedelsresistens. Vidare såg vi att samtliga larvkulturer där *H contortus* identifierats morfologiskt var positiva även i den artspecifika PCR-metoden, alltså ett gott betyg till den morfologiska diagnostiken på Vidilab. Med den molekylära metoden kunde dock ytterligare tre besättningar med mindre mängder *H contortus* identifieras.

DISKUSSION

Resultaten från denna studie visar att avmaskning, såväl med ivermektin som med albendazol, fungerade planenligt, och att den släckte äggutskiljningen i merparten av de undersökta lammgrupperna (Figur 4). Vid en jämförelse med motsvarande situation i flera andra länder är resistensläget vad gäller fårets inälvsmaskar fortfarande att betrakta som mycket gott i Sverige.

Det finns sedan tidigare rapporter om bensimidazolresistenta *H contortus* i landet, och denna undersökning visar också att samma resistens föreligger, men fortfarande endast i låg frekvens. Höga allelfrekvenser av en mutation som är förknippad med bensimidazolresistens noterades dock hos maskar i fler lammgrupper än de som visade resistens enligt FECRT. Detta understryker att FECRT är en okänslig metod i synnerhet då utskiljningen av ägg är låg. Däremot var det glädjande att se att *H contortus*-isolat från vissa besättningar inte bar på den mutation som förknippas med resistens.

Vidare hittade vi något fler besättningar som var infekterade med *H contortus* med den artspecifika PCR-metoden jämfört med morfologisk artbestäm- ➤

Foto: Katarina Gustafsson

Figur 4. *Resultaten visar att avmaskning, såväl med ivermektin som med albendazol, fungerade planenligt.*

➤ ning, vilket har praktisk betydelse, inte minst med tanke på att preparatvalet vid avmaskning i en besättning idag delvis avgörs av om *H contortus* påvisas eller inte.

Det finns således behov av att etablera alternativa och mer känsliga metoder, som kan användas parallellt med traditionell diagnostik, för att lätt och effektivt kunna övervaka förekomst av *H contortus* liksom resistensläget i svenska fårbesättningar. Resultat av denna studie visar att båda de molekylära metoderna som användes, där den ena mäter förekomsten av *H contortus* och den andra mäter frekvensen av en resistensmarkör (punktmutationen i betatubulingenen) hos maskarna, gav mycket värdefull information. Därför utgör de molekylära metoderna bra komplement till morfologisk identifiering av larver och FECRT (Figur 5).

Det bör påpekas att de molekylära metoderna ännu inte finns tillgängliga som rutindiagnostik. Ytterligare en komplicerande faktor är att den beskrivna mutationen sannolikt bara är en av flera verkningsmekanismer bakom maskarnas utveckling av bensimidazolresistens. Det finns därmed ett behov av fördjupade studier av hur man tidigt kan upptäcka denna resistens. Dessutom saknas i dagsläget tillförlitliga genetiska markörer avseende resistens mot ivermektin.

Vad gäller den nedsatta behandlingseffekten mot ivermektin i två besättningar i denna studie, finns förmodligen andra förklaringar än resistens som orsak. Endast tre djur var äggpositiva efter avmaskningen. Dessutom var antalet ägg i träcken lågt redan före behandling, vilket gör förekomst av resistens med FECRT svårtolkad. Med denna bakgrund bör man i stället överväga förklaringar som t ex att enstaka djur inte svalt dosen.

Förutsättningar för gott avmaskningsresultat

Nedsatt eller utebliven behandlingseffekt kan alltså i praktiken bero på en rad faktorer vid sidan av resistensutveckling. Vid resultatförmedling till djurägare bör därför även betonas att ett gott resultat av avmaskning förutsätter att följande parametrar uppfylls:

Foto: SWEPAR

FIGUR 5. *De molekylära metoderna utgör ett bra komplement till morfologisk identifiering av larver och FECRT, kunde bland andra Johan Höglund visa.*

– Rätt avmaskningsmedel, dvs god effekt mot de parasiter som ska bekämpas.

– Rätt dosering, dvs alla djur ska ges tillräcklig mängd/kilo kroppsvikt.

– Rätt administrering, dvs lämplig och kalibrerad ingivare och lugn hantering av djur.

– Rätt tidpunkt, dvs i samband med betesbyte eller på stall.

– Rätt djur, dvs djur i för övrigt god kondition (utfodring, övrig hälsa).

Resistensläget i svensk lammnäring är i dagsläget mycket bra, men inte helt utan orosmoln. Det är följaktligen angeläget med fortsatta åtgärder för att minska risken för vidare resistensutveckling, och att kontinuerligt övervaka resistensläget.

SUMMARY

Anthelmintic resistance in Swedish sheep flocks

A faecal egg count reduction test (FECRT) survey was conducted during the grazing season 2006 and 2007 in sheep flocks in Sweden. A total of 1,330 faecal samples from 90 flocks on 45 farms, with a minimum of 20 ewes each, was collected by local sheep veterinarians. Per treatment group, around 15 lambs were dewormed either with oral suspensions of ivermectin (Ivomec®) or albendazole (Valbazen®), and the efficacy was then investigated by faecal egg counts collected on the day of treatment and in a new sample from the same animals 7 to 10 days later. Third-stage larvae (L3) were identified morphologically from pooled cultures. These were then used as the source of genomic DNA template for two molecular tests. The first was a PCR-based test for specific identification of *Haemonchus contortus,* and the second was a Pyrosequencing assay for the analysis of benzimidazole (BZ) resistance targeting the P200 mutation in the parasite's betatubulin gene.

Larval cultures indicated that *Teladorsagia* and *Trichostrongylus* were the predominant genera, but *H contortus* was diagnosed in 37 % of the flocks. The PCR results revealed an almost 100 % agreement with those farms that had previously been shown to have *H contortus* present, even when the % prevalence was low (≈3 %). Only two (4 %) of the surveyed farms showed evidence of BZ-resistant *H contortus*. The pyrosequencing assay detected BZ resistant allele frequencies of >40 % in the *H contortus*-positive farms and 100 % resistant alleles in the clinically most resistant farms. These results suggest that the FECRT is less sensitive than the molecular test at detecting BZ resistance. Parasitological diagnosis of "clinical" resistance was also found against ivermectin in two flocks. However, both the pre-treatment FECs and the reductions in these were low, and only three lambs that had between 100 to 450 epg after treatment were involved.

TACK

Fårhälsoveterinärerna Ulrika König, Elisabet Lööf, Lisbeth Rudby-Martin och Olof Schwan har hjälpt till med provtagningar i fält. Professor Georg von Samson-Himmelstjerna och professor John Gilleard bidrog till de molekylära studierna. Projektet har delvis finansierats av SLF, Stiftelsen Lantbruksforskning och PARASOL, Parasite Solutions, EU.

Referenser

1. Gustafsson K & Höglund J. Resultat från resistensprojektet – mycket goda nyheter men med en brasklapp! Djurhälsonytt, 2008, 6, 14–16.
2. Gustafsson K & Höglund J. Resultat från resistensprojektet – Fungerar våra avmaskningsmedel? Fårskötsel, 2009, 1, 26–27.
3. Hosking B & Kaminsky R. Anthelmintic resistance, a review. Novartis, Animal Health, 2007.
4. Höglund J, Gustafsson K, Donnan A & Skuce P. Anthelmintic resistance in Swedish sheep flocks. Proceedings from the XV Brasilian Congress of Veterinary Parasitology, 2008, September, 14–18.
5. Höglund J, Gustafsson K, Ljungström BL, Engström A, Donnan A & Skuce P. Anthelmintic resistance in Swedish sheep flocks based on a comparison of the results from the faecal egg count reduction test and resistant allele frequencies of the β-tubulin gene. Vet Parasitol, 2009, 161, 60–68.
6. Nilsson O, Rudby-Martin L, Lindqvist Å & Schwan O. Bensimidazolresistenta *Haemonchus contortus* påvisade hos får i Sverige. Svensk VetTidn, 1993, 45, 303–307.
7. Waghorn TS, Leathwick DM, Rhodes AP, Lawrence KE, Jackson R, Pomroy WE, West DM & Moffat JR. Prevalence of anthelmintic resistance of New Zealand sheep farms, New Zealand Veterinary Journal, 2006, 54, 271–277.
8. Waller PJ. Global perspectives on nematode parasite control in ruminant livestock: The need to adopt alternatives to chemotherapy, with emphasis on biological control. Anim Health Res Rev, 2003, 4, 35–43.

***KATARINA GUSTAFSSON,** leg veterinär, VMD, Svenska Djurhälsovården AB, Rådde gård, Box 5007, 514 05 Länghem.
JOHAN HÖGLUND, professor, sektionen för parasitologi, institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap (BVF), Sveriges lantbruksuniversitet, 751 89 Uppsala.
BITTE LJUNGSTRÖM, biomedicinsk analytiker, Vidilab, Box 33, 745 21 Enköping.

SVFs och Agrias understödsfonder

• • • • • • • • • •

Medel ur förbundets understödsfond och Agrias understödsfond för veterinärer utdelas i form av understöd till hjälpbehövande veterinärer och deras efterlevande.

Ansökningsblankett och närmare upplysningar kan erhållas av förbundskansliet, tel 08-545 558 20, e-post office@svf.se.

Skriftlig ansökan skall ha inkommit senast den 15 oktober 2009 till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm.

SVA Svenska Djurhälsovården

SVARMpat och Strama VL anordnar kurs

OPTIMAL ANTIBIOTIKABEHANDLING – HUR TÄNKER MAN?

En kurs om antibiotika kinetik och dynamik, resistensproblematik och antibiotikabehandling av gris. Avsikten är att allas kunskap och erfarenhet ska tas tillvara genom en blandning av faktagenomgångar och problemorienterade diskussioner.

Datum: 1–2 december 2009

Plats: Eklundshof, Uppsala, **www.eklundshof.se**

Målgrupp: Kursen riktar sig till praktiserande veterinärer med intresse för grispraktik.

Kursinnehåll: Programmet för dagarna finns på **www.svdhv.org** och **www.sva.se**

Kursavgift: 2 800 kr per person exkl moms. För dig som vill delta på en gemensam middag på tisdagskvällen tillkommer 400 kr exkl moms. I middagen ingår välkomstdrink, tvårättersmiddag med vin och kaffe.

Boende: Boende ingår ej i kursavgiften. Rum finns förbokade på Eklundshof. Säg till vid anmälan om du önskar övernattning. Ett enkelrum kostar 840 kr exkl moms.

Kursledare: Lena Eliasson-Selling (**lena-e-s@svdhv.org**) Ulrika Grönlund Andersson (**ulrika.gronlund-andersson@sva.se**)

Anmälan: Kontakta Lotta Pettersson, 08-725 81 39, **lotta.pettersson@svdhv.org**. Kostnaden för kursen kommer att faktureras i efterhand. **Sista anmälningsdag är den 2 november 2009. Anmälan är bindande.**

ERIKA BRANDEKER, leg veterinär*

Stelkramp hos hund

En två år gammal schäferhane behandlades för stelkramp vid Södra Djursjukhuset i början av sommaren 2009. Behandlingen var intensiv, krävande och mycket lärorik. Fallet var dessutom föremål för ett flertal etiska debatter. Samma sommar träffade författaren en wachtelhane som överlevt stelkramp två år tidigare. Då detta är en ovanlig sjukdom i Sverige vill författaren med fallbeskrivningarna berätta om symtom, behandling och prognos vid stelkramp hos hund.

från fältet

FAKTA OM STELKRAMP

Clostridium tetani är en anaerob, sporbildande bakterie som finns i omgivningen och framför allt i jord. Om bakterierna infekterar sår och tillväxer under syrefattiga förhållanden, bildar de ett neurotoxin som orsakar stelkramp. Giftet tar sig till nervsystemet via axoner. Inne i nervsystemet blockerar giftet hämmande neuroner och frisättningen av transmittorsubstansen GABA så att muskelkramper uppstår. Hundar är mindre känsliga för stelkramp än vad hästar och människor är. Detta beror på toxinets nedsatta förmåga att nå nervsystemet hos hundar. Inkubationstiden är oftast fem till tio dagar men kan vara upp till tre veckor (3).

Symtom

Stelkramp kan förekomma i lokal eller generell form. Den generella formen är vanligast hos hund. Typiska symtom är bakåtsträckta öron och mungipor, rynkor i ansiktet, mycket spända muskler i extremiteterna, utsträckt svans och stel gång. De bakåtsträckta mungiporna ger upphov till vad som brukar kallas ett sardoniskt leende. Kramp i käkmuskulaturen kan leda till oförmåga att öppna munnen. Sväljningssvårigheter och ökad salivering är vanligt. Djuren blir ofta känsliga för ljus och ljud. De kan även ha feber. Påverkan på autonoma nerver kan rubba funktioner i hjärta och magtarmsystem. Sjukdomen är dödlig om andningsmusklerna påverkas och djuret drabbas av syrebrist. Likaså kan aspirationspneumoni tillstöta som en livshotande komplikation. Nervgiftet binder irreversibelt till nervändplattorna och tillfriskning beror därför på bildning av nya axoner (3).

Diagnos

Diagnosen stelkramp ställs med hjälp av kliniska symtom. I litteraturen finns serologi beskrivet men testet är osäkert. Författaren hade kontakt med SVA i samband med det aktuella fallet och där fanns inget test tillgängligt.

Behandling

För behandling av stelkramp rekommenderas administrering av antitoxin i tidigt skede. Detta kan neutralisera ännu icke nervbundet gift. Antitoxinet finns kvar i kroppen i 14 dagar varför upprepad giva inte behövs. Höga doser penicillin ska ges intravenöst. Om misstänkt infektionsport kan lokaliseras bör lokal sårrevision företas (3).

Ibland rekommenderas metronidazol istället för penicillin vid stelkramp (1, 3). På humansidan har man i några studier funnit att metronidazol varit effektivare. På djursidan finns det ingen konsensus beträffande antibiotikaval och det verkar heller inte spela någon roll för prognosen (1, 2).

Djur med generell stelkramp behöver omfattande omvårdnad under sjukdomsperioden. Sedering med acepromazin är ofta lämplig liksom vistelse i mörkt och tyst rum. Ytterligare sedering och muskelavslappning erhålls med diazepam, som förstärker GABAs effekter. Förutom intravenöst dropp får matningssonder, urinkatetrar, syrgassonder och trakeostomi användas efter behov (1, 3).

FALLBESKRIVNINGAR

Schäferhane, Södra Djursjukhuset

En två år gammal schäferhane blev plötsligt hängig, började dregla och tappade aptiten. Senare samma dygn uppstod symtom från ansiktet. När han ➤

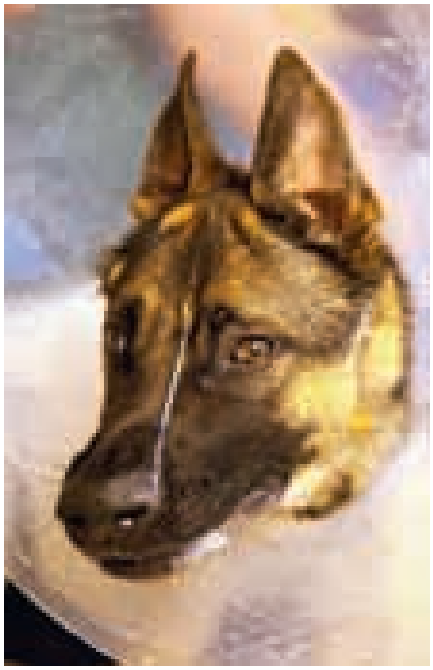

FOTO: GÖRAN ARVIDSON, SÖDRA DJURSJUKHUSET.

FIGUR 1. *Fallbeskrivningens hund visade två typiska stelkrampssymtom: de bakåtvridna öronen och den ökade saliveringen. Dessutom syns en syrgassond.*

➤ undersöktes nästa dag var mungiporna uppdragna, munnen kunde inte öppnas ordentligt och öronen var bakåtdragna (Figur 1). Hunden hade kronisk öroninflammation och en tandfraktur av äldre datum. Blodprover samt röntgenbilder över bröst- och bukhåla var normala. Ytterligare ett dygn senare uppvisade hunden stel gång och små pupiller. Då skrevs hunden in för behandling av misstänkt stelkramp.

Patienten behandlades i huvudsak enligt rekommendationer från Hartmann och Greene (3) vilket innebar antitoxin intramuskulärt, bensylpenicillin och diazepam intravenöst och acepromacin subkutant (Tabell 1). Han fick även underhållsdropp i form av buffrad Glukos 25 mg/ml med kaliumtillsats. Hunden fick vara ensam i ett mörkt och tyst rum. Då kraftig mios kvarstod gavs även atropindroppar lokalt symtomatiskt. Relativt tidigt förstod vi att hunden varken kunde svälja eller kissa ordentligt. En esofagussond för matning och en urinkateter anlades. Samtidigt försåg vi även hunden med en syrgassond i nosen. Hunden var hela tiden hungrig och letade efter mat men kunde inte öppna munnen.

För att få en jämn tillförsel av det muskelavslappnande diazepamet övergick vi från intravenösa bolusdoser till kontinuerlig infusion. En dosering på 0,15–0,3 mg/kg/timme gav en relativt god muskelavslappning men en påtaglig sedering. Hundens urineringssvårigheter kvarstod trots diazepam i sederande doser. Via kateter kissade hunden med god stråle. Behandling med doxasozin 2 mg per dag lades till för uretrarelaxation i slutet av hundens vistelse på djursjukhuset. Under hela vårdtiden fick hunden sjukgymnastik i form av massage och passiv rörelseträning.

Oklar infektionsport

Vi sökte efter möjliga infektionsportar. Tandfrakturen var den enda oläkta skadan vi kunde påvisa. Roten blev upprensad och tillfälligt fylld i samband med att esofagussonden opererades in. Kronisk öroninflammation med hela trumhinnor konstaterades. Cytologisk undersökning påvisade jästsvamp och lokalbehandling med mikonazol sattes in. Ägaren berättade att hunden någon vecka tidigare haft en sårskada i en trampdyna. Denna sårskada var helt läkt då hunden utvecklade stelkramp.

Ungefär tio dagar efter insjuknandet började muskelkrampen att släppa. Hunden kunde nu svälja och äta, ansiktsuttrycket började normaliseras och extremiteterna blev mindre spända. Efter 14 dagar kunde hunden skrivas ut från djursjukhuset. Han fortsatte att behandlas med penicillin, acepromacin, diazepam och doxazosin peroralt samt örondroppar. Diazepamet trappades successivt ut. Vid ett återbesök 20 dagar efter insjuknandet uppvisade hunden lindrig strabismus men var för övrigt normal. Behandlingen kunde därefter avslutas. Vid telefonkontakt en månad senare var hunden helt återställd.

Wachtelhane, Jönköpings Smådjursklinik

Den då fyra år gamla wachtelhanen inkom till Jönköpings Smådjursklinik med stel gång, stirrande blick, blindhet, sågbocksställning, stel svansföring, generell muskelspändhet och sardoniskt leende. Han kunde gapa och äta men hade svårt att kissa ordentligt. Ett par veckor tidigare hade han behandlats för en svullen tå med en vätskefylld blåsa som orsakat hälta. Eventuellt rörde det sig om ett ormbett. Blåsan hade dränerats och hunden behandlats med amoxicillin. Nu föreföll hunden ha utvecklat stelkramp och behandling inleddes med diazepam och penicillin peroralt. Hunden fick komma in för kateterisering varannan dag under ungefär tio dagar. Därefter återhämtade sig hunden bra och var frisk en månad efter symtomdebut. När författaren träffade på hunden två år senare berättade ägaren att hunden hade något sämre ork vid jakt men annars var helt återställd.

DISKUSSION

De två hundarna uppvisade mycket typiska symtom för generell stelkramp. Eftersom diagnosen ställs just på kliniska symtom är dessa viktiga att känna till. Trots det hastiga insjuknandet med besvär som kvarstod i åtminstone tio dagar kunde fullständig återhämtning ske. Sjukdomsförloppet stämmer väl överens med det Adamantos och Boag beskriver i sin fallrapport från 2007 (1) där 12 av 13 hundar överlevde utan bestående komplikationer. Hundarna var i genomsnitt 1,7 år gamla, företrädesvis hanhundar och vårdades i genomsnitt 13 dagar på djursjukhus. Urineringssvårigheter brukar inte beskrivas som något enskilt symtom vid stelkramp utan får förmodas vara ett resultat av generell muskelkramp.

Burkitt och medarbetare (2) studerade vilka faktorer som påverkade överlevnaden vid stelkramp hos hund. Hundar vars symtom endast yttrade sig i ändrat ansiktsyttryck eller generell muskelstelhet uppvisade 100 procents överlevnad. Allvarligare symtom, såsom oförmåga att stå upp, generella krampanfall eller symtom från autonoma nervsystemet, medförde en överlevnad på endast 58 procent. Onormal hjärtfrekvens och blodtryck var t ex dåliga tecken. De kunde inte finna något samband mellan typ av behandling och överlevnad.

Känslan efter att ha behandlat en

Tabell 1. Förteckning över använda preparat i fallbeskrivning 1, schäferhane, Södra Djursjukhuset.

Aktiv substans	Läkemedelsnamn
Acepromazin	Plegicil® injektionsvätska, Sedalin® oral gel, licenspreparat från Vetoquinol
Antitoxin	Tetanusserum® injektionsvätska, licenspreparat från Intervet
Atropin	Isopto®-Atropin ögondroppar
Diazepam	Stesolid® injektionsvätska och tabletter, Diazepam 5mg/ml, vattenlösligt licenspreparat
Doxazosin	Doxazosin URO® tabletter 2mg, licenspreparat från Hexal
Mikonazol	Surolan® örondroppar
Penicillin	Bensylpenicillin® injektionsvätska, Kåvepenin® tabletter

hund med stelkramp är att hunden är fången i sin egen kropp. Behandlingen måste därför inrikta sig på att göra det bästa för hunden tills symtomen släpper. Prognosen är viktig att ta hänsyn till innan en lång och kostsam vård inleds. När det gäller stelkramp verkar graden av symtom vara avgörande. Vi hade ett flertal debatter kring huruvida det var etiskt riktigt att fortsätta behandlingen av schäferhanen. Det positiva utfallet och de litteraturstudier som har redovisats här styrker det vi trodde då, nämligen att hundar kan överleva stelkramp utan bestående skador. Det fordrar dock ansenliga resurser.

Referenser

1. Adamantos S & Boag A. Thirteen cases of tetanus in dogs. Vet Rec, 2007, 161, 298–302.
2. Burkitt JM, Sturges BK, Jandrey KE & Kass PH. Risk factors associated with outcome in dogs with tetanus: 38 cases (1987–2005). J Am Vet Med Assoc, 2007, 230, 76–83.
3. Hartmann K & Greene CE. Diseases caused by systemic bacterial infections. In: Ettinger SJ & Feldman EC, eds. Textbook of Veterinary Internal Medicine, 6th ed. St Louis, Elsevier-Saunders, 2005, 628–629.

***ERIKA BRANDEKER,** leg veterinär, specialist i hundens och kattens sjukdomar, Södra Djursjukhuset, Månskärsvägen 13, 141 75 Kungens Kurva.

Rättelse om kastrerat griskött

I SVT nr 11/09, sidan 60, finns en notis med rubriken ”McDonalds bojkottar okastrerat griskött”. Tyvärr smög det sig in en bokstav för mycket i rubriken, rätt rubrik skulle vara ”McDonalds bojkottar kastrerat griskött”. Snabbmatskedjan har alltså beslutat att inte köpa något kött från kastrerade grisar till sina restauranger i Tyskland från 2011. Redaktionen beklagar den felaktiga rubriken.

JOHAN BECK-FRIIS
chefredaktör

Vilken är din diagnos? – Bilddiagnostik

En sju år gammal beauceronhund fick akuta symtom av nedsatt ork och kräkningsbeteende utan kräkningar. Fallet är sammanställt av Martin Rapp, klinikveterinär vid Regiondjursjukhuset Strömsholm och Bilddiagnostiska kliniken, Universitetsdjursjukhuset, SLU.

Beauceron, hane, sju år

ANAMNES: Hunden fick akut insättande symtom under dagen i form av kraftigt nedsatt ork, lite svullen i buken och betedde sig som om han ville kräkas, men utan resultat.

KLINISK UNDERSÖKNING: Allmäntillståndet var måttligt till kraftigt nedsatt, hunden hade lindrigt bleka slemhinnor, normal hjärtauskultation, lindrigt ökad andningsfrekvens utan biljud och var lindrigt spänd vid bukpalpation.

RÖNTGENUNDERSÖKNING: Röntgenbilder av torax togs i form av vänster lateral (Figur 1) och ventrodorsala projektioner med olika centrering. Figur 2 visar bild centrerad över kaudala delen av torax och kraniala abdomen.

Kontrastundersökning av esofagus genomfördes. Vänster lateralprojektion av kaudala torax och kraniala abdomen visas i Figur 3.

FRÅGESTÄLLNING: Vilka förändringar ses på röntgenbilderna? Vilka ytterligare bilddiagnostiska undersökningsmetoder är tänkbara?

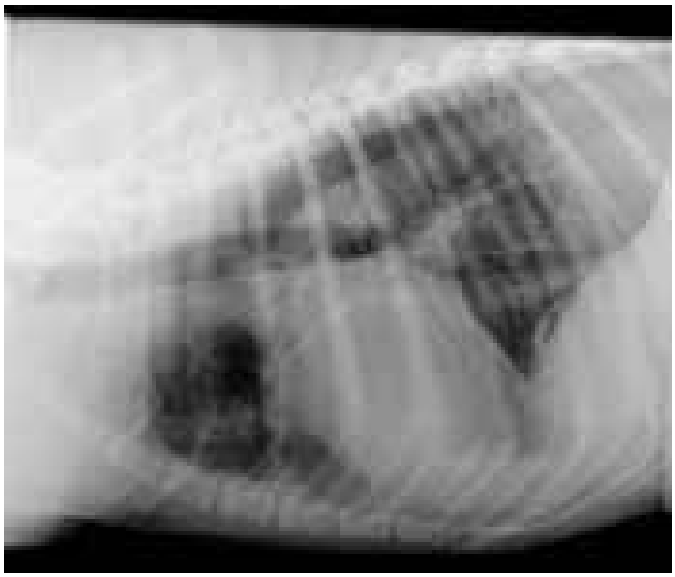

FIGUR 1. *Vänster lateralprojektion av torax.*

Stiftelsen Albert Hjärrefonden

utlyser härmed två till fem bidrag för veterinärmedicinsk forskning på tillsammans högst 200 000 kr.

Ansökan om bidrag skall insändas till Stiftelsen Albert Hjärrefonden, adress Statens Veterinärmedicinska Anstalt, 751 89 Uppsala senast måndagen den 2 november 2009 med uppgift om forskningsändamål och beräknade kostnader.

Närmare upplysningar lämnas av undertecknad, tfn 070/721 3980, e-post christer.hoel@gmail.com.

På stiftelsens vägnar
Christer Hoel

Forskningsbidrag från Hjärrefonden – upplysningar

Stiftelsen Albert Hjärrefonden delar ut forskningsbidrag för veterinärmedicinsk forskning normalt vartannat år. Detta extra ansökningstillfälle har möjliggjorts genom en donation av Merial Norden A/S. Några särskilda ansökningsblanketter finns inte. Ansökningar bör omfatta högst två sidor jämte en sida med CV och referenser.

Det är angeläget att de medel som delas ut verkligen leder till att projekten kan genomföras (slutföras) med tilldelade medel och att medlen får avgörande betydelse för projektens genomförande. Möjligheten att få pengar från annat håll kommer att beaktas. Vidare anser styrelsen att fondens medel i första hand bör gå till omkostnader i form av förbrukningsmateriel, analyser etc., men ej till lönemedel.

Styrelsen förutsätter att projektstart sker snarast och att rapport bör lämnas till stiftelsen inom ett år. Medlen utbetalas när projektet startar.

FIGUR 2. *Ventrodorsal projektion, centrerad över diafragmaområdet.*

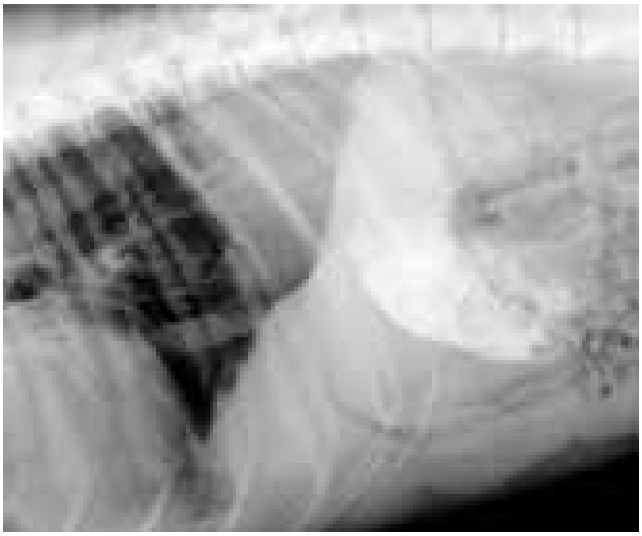

FIGUR 3. *Vänster lateralprojektion efter peroral kontrastgiva med bariumsulfat.*

SVAR SE SIDAN 56

BIDRAG TILL VETENSKAPLIG UNDERVISNING ELLER FORSKNING OM SJUKDOMAR HOS HUNDAR

THURE F OCH KARIN FORSBERGS STIFTELSE har till ändamål att främja vetenskaplig undervisning eller forskning om sjukdomar hos hundar. Medel delas ej ut till forskning, som innebär användning av försöksdjur.

Stiftelsens styrelse sammanträder i januari 2010 för fördelning av bidrag. Ansökningar om bidrag skall vara stiftelsen tillhanda senast den 1 december 2009. Ansökningsformulär erhålles från Agrias hemsida www.agria.se

Ansökningar ställes till

Thure F och Karin Forsbergs Stiftelse
c/o ordförande Astrid Hoppe
Åttondelen, Lagga, 755 98 UPPSALA
Telefon: 018-38 43 34

månadens epiztel

Epizteln tar denna gång upp fladdermusrabies i Finland, ingen bluetongue i Europa hittills i år och ökad dödlighet hos värphöns. Epizteln är ett samarbete mellan Statens Veterinärmedicinska Anstalt och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Peo Andersson, SVA och Anna Tubbin, Jordbruksverket.

FLADDERMUSRABIES I FINLAND

För första gången har European Bat Lyssavirus-2 påvisats hos en fladdermus i Finland. Fladdermusen uppvisade aggressivt beteende mot två fladdermusforskare som fattade misstanke. Forskarna som blev bitna var vaccinerade mot rabies och har fått behandling. Fladdermusen var av arten vattenfladdermus *(Myotis daubentonii)* och fångades i Åbo. EBLV-2 har tidigare påvisats i bland annat England och verkar särskilt förekomma hos vattenfladdermöss. I Sverige är arten vanlig upp till Ångermanland.

Sedan ett flertal år genomförs övervakning av svenska fladdermöss där SVA undersöker döda fladdermöss för rabies. Under 2008 inleddes ett samarbete med Smittskyddsinstitutet, Sveriges lantbruksuniversitet och Naturvårdsverket, i vilket levande fladdermöss provtas. Under 2008 undersöktes 85 döda och 53 levande fladdermöss avseende rabies. Samtliga resultat var negativa. SVA tar emot döda fladdermöss för rabiesundersökning. Det är viktigt att alltid ha handskar på sig när man hanterar döda och levande fladdermöss. Fladdermöss är fredade enligt jaktlagen.

FOTO: "HOLDER"

Det är viktigt att alltid ha handskar på sig när man hanterar döda och levande fladdermöss, dvs inte vara barhänt som på bilden. Fladdermöss är fredade enligt jaktlagen.

HITTILLS INGA BLUETONGUE-FALL I EUROPA I ÅR

I tempererade klimat ses de flesta bluetongue-fallen under sensommar och höst då smittämnet och även vektorerna förökas under sommaren. Förra året var det också just i början på september som det första svenska positiva BT-provet upptäcktes. I skrivande stund har dock inga fall konstaterats, varken i övriga Europa

■■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

eller i Sverige i år. Två misstankar i små, vaccinerade fårbesättningar i södra Sverige har likväl utretts den senaste tiden. Det första fallet gällde tre får av 15 i besättningen som hade feber, käftgropsödem och saliverade. I det andra fallet var det tre får av tio i besättningen som hade sår i mun och kronrand. Prov för PCR togs på de sex berörda individerna och proven utföll med negativt resultat.

CENTRALNERVÖSA SYMTOM HOS VÄRPHÖNS

Ökad dödlighet i en värphönsbesättning i Sörmlands län föranledde en utredning där prover togs för både newcastlesjuka och aviär influensa. Förutom den måttligt ökade dödligheten uppvisade de 60 dagar gamla hönsen centralnervösa symtom. Samtliga prover var negativa och vid obduktion visade sig hönsen lida av allmän bakteriell infektion.

(A)H1N1 FUNNEN PÅ KALKONGÅRDAR I CHILE

Kalkoner i Chile har visat sig vara smittade av den nya influensan (A)H1N1. Det handlar om två avelsbesättningar och de har isolerats. Smittan upptäcktes eftersom kalkonerna värpte mindre än normalt och äggen fick tunnare skal. Det är oklart hur de har blivit smittade men förmodligen är det människor som har orsakat smittan.

SVA och Jordbruksverket rekommenderar nu samma försiktighetsåtgärder för fjäderfäbesättningar som för svinbesättningar, vilket har angetts i det brev som skickades ut till alla veterinärer i början av augusti. Hit hör förutom normala smittskyddsåtgärder också uppmaning till djurägare och andra som handhar fjäderfä att låta vaccinera sig. Antalet människor som vistas i besättningar bör hållas så lågt som möjligt. ■

MYBAC VETTECH Laboratoriet

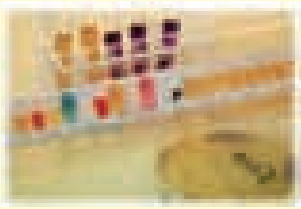

DITT LABORATORIEVAL

Klinisk veterinärmedicinsk mikrobiologi.

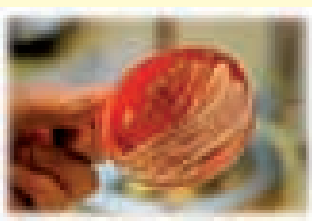

SWEDAC ACKREDITERING 1596 EN 45 001

Swedac-ackrediterade undersökningar.

MYBAC-VETTECH LABORATORIET AB, Tel: 08-55 635 625. Fax: 08-449 46 56. E-mail: vet@mybac-vettech.se. Hemsida: www.mybac-vettech.se

Intyg i veterinär verksamhet

ANNA BRÅDENMARK, leg veterinär, enhetschef
ELISABETH MUSTONEN, leg veterinär, veterinärinspektör och
ARJA KAUTTO, leg veterinär, regionchef*

Veterinär intygsskrivning är inte okomplicerad. T ex är disciplinpåföljd i Veterinära ansvarsnämnden vanligare i fall som rör intygsskrivning än i andra ärenden. Det konstaterade Lotta Ternström Hofverberg i ett examensarbete 2008. Jordbruksverket och Livsmedelsverket vill med denna artikel informera om de krav som ställs på de intyg en veterinär utfärdar.

Materialet som granskats i Lotta Ternström Hofverbergs examensarbete (SLU veterinärprogrammet, examensarbete 2008:19) visade inte att veterinärer generellt brister i sin kunskap om hur intyg ska utformas. En möjlig orsak till antalet påföljder i Veterinära ansvarsnämnden tror författaren kan vara att kraven som lagar, förordningar och rekommendationer ställer på en veterinär vid utförande av just intygsskrivning är omfattande (Figur 1).

I examensarbetet finns en beskrivning av olika intyg och även en redogörelse för veterinärens skyldigheter och reglering av detta. Den här artikeln handlar framför allt om intyg som skrivs på uppdrag av en myndighet.

SLVs OCH SJVs FÖRESKRIFTER

Föreskrifter om intygsskrivning finns i Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 1998:28) om utfärdande av intyg m m och Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1997:126) om upprättande och utfärdande av intyg.

Livsmedelsverkets föreskrifter handlar bara om intyg avseende animaliska livsmedel, där intygen utfärdas för handel mellan Sverige och andra länder inom eller utanför EU. Jordbruksverkets föreskrifter innehåller generella krav på intygsskrivning, men också särskilda föreskrifter om intyg som officiell veterinär utfärdar.

Bland annat finns det vissa generella krav i föreskrifterna. Veterinären ska vara opartisk och får inte ha något ekonomiskt intresse i det som intyget avser eller i de företag som berörs av intygandet. Intygsgivaren ska ha tillräcklig kännedom om det som intyget avser och vara medveten om innehållet i det intyg som utfärdas. En veterinär får inte intyga andra uppgifter än sådana som han eller hon har personlig kännedom om eller själv har kontrollerat.

Veterinären får inte underteckna ett intyg in blanco eller ett ofullständigt ifyllt intyg. Om intyget innehåller delar som inte ska fyllas i ska dessa strykas över (se faktaruta).

Om ett intyg undertecknas på grundval av ett annat intyg eller bevis ska intygsgivaren ha det aktuella dokumentet tillgängligt vid undertecknandet.

Veterinären får inte utfärda intyg på ett språk som han inte har tillfredsställande kunskaper i om inte en tillfredsställande översättning är bifogad till intyget.

Veterinären ska underteckna intyget i ➤

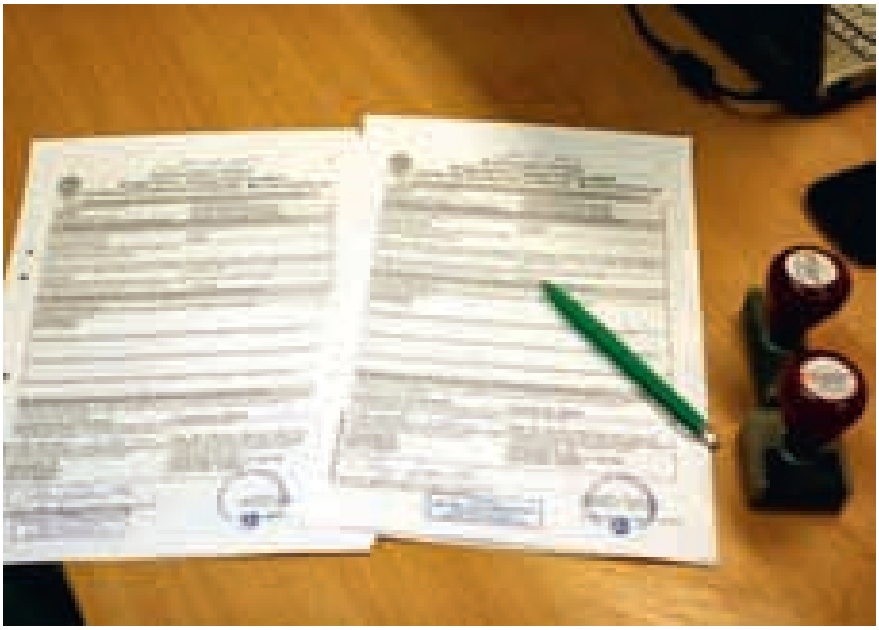

FIGUR 1. *Kraven som lagar, förordningar och rekommendationer ställer på en veterinär vid utförande av just intygsskrivning är omfattande.*

Checklista för officiella intyg

Följande punkter kan vara bra att stämma av vid intygsgivning:

1. Kontrollera att du är behörig att skriva under det aktuella intyget (anställd av rätt myndighet).
2. Läs igenom intyget och kontrollera om du verkligen kan intyga det som står där.
3. Kontrollera datum, djuridentitet eller antal kolli/vikt, varuslag och märkning.
4. Kontrollera varans ursprung (att den kommer från en godkänd anläggning, om så krävs).
5. Ange korrekt transportmedel.
6. Stryk de delar av intyget som inte är tillämpliga.
7. Intyga ingenting in blanco.
8. Spärra outnyttjade delar av intyget med ett streck.
9. Skriv under med annan färg än svart och använd korrekta stämplar.
10. Se till att varje sida har samma referensnummer, unikt för intyget.
11. Kontrollera numrering av varje sida.
12. Spara en kopia på intyget.

annan färg än svart, för att försvåra kopiering.

Kopia av intyg samt i förekommande fall underliggande dokument ska arkiveras i minst tre år. Det innebär att veterinären ska spara en kopia på alla typer av intyg, även besiktningsintyg för valpar och liknande. Vaccinationsintyg behöver man dock inte spara kopia på.

INTYGETS UTFORMNING

De flesta intyg som veterinärer skriver på uppdrag av en myndighet är officiella intyg vid utförsel av djur, djurprodukter eller animaliska livsmedel. I de allra flesta fall finns ett färdigt intygsformulär att använda. Andra vanliga intyg är besiktningsintyg för hund, katt och häst. Även där finns färdiga intygsformulär som bland annat Sveriges Veterinärförbund tillhandahåller.

I 9–14 §§ Jordbruksverkets föreskrifter om utfärdande av intyg finns en beskrivning av vad ett intyg ska innehålla i de fall man inte kan använda ett färdigt formulär. Föreskrifterna kan vara ett bra stöd när man ska utforma ett intyg, till exempel som sakkunnig i en djurskyddsutredning.

Sveriges Veterinärförbund har regler för intygsskrivande/utlåtande, där det också finns en hel del tips för intyg som skrivs utan formulär.

BEHÖRIGHET ATT UTFÄRDA OFFICIELLA INTYG

Behörig att utfärda intyg för utförsel/export av animaliska livsmedel är endast den som är anställd av Livsmedelsverket, antingen fast anställd eller timanställd, för kontroll på en viss anläggning. Genom anställningen får veterinären befogenhet att på myndighetens vägnar utfärda intyg och utöva den kontroll som behövs för utfärdandet.

Behörig att utfärda intyg för utförsel av levande djur och vissa djurprodukter som inte är avsedda som livsmedel är endast den som särskilt förordnats som officiell veterinär av Jordbruksverket (Figur 2). Det är framför allt distriktsveterinärer som förordnas som officiella veterinärer. Även andra veterinärer kan anställas av Jordbruksverket och förordnas som officiella veterinärer. Intygsskrivning är en form av myndighetsutövning, vilket kräver att veterinären är anställd av myndigheten.

En veterinär som är förordnad endast av Jordbruksverket får inte skriva intyg om livsmedel. Motsvarande gäller veterinär som enbart är anställd av Livsmedelsverket, dvs han/hon får inte intyga vid utförsel av produkter som inte är avsedda som livsmedel (djurfoder, tekniska produkter osv) eller levande djur.

FIGUR 2. *Vid utförsel av vissa djurprodukter som inte är avsedda som livsmedel är det bara officiella veterinärer som förordnats av Jordbruksverket som får utfärda intyg.*

En veterinär som både är förordnad av Jordbruksverket och anställd av Livsmedelsverket är naturligtvis behörig att utfärda intyg för båda myndigheterna.

Det är viktigt att som officiell veterinär komma ihåg att man representerar myndigheten och Sverige. Veterinärens intygande garanterar för det mottagande landet att djuren eller produkterna är fria från de risker som lagstiftningen kräver – ur både folkhälso- och djurhälsoperspektiv. Om man upptäcker felaktigheter eller misstänker att hälsokraven inte är uppfyllda ska man inte utfärda intyget. Om intyget avser levande djur ska veterinären också ha djurskyddet i åtanke.

Myndigheterna är enligt EU-lagstiftningen skyldiga att svara för tillförlitligheten i intygen. För att säkerställa detta är Livsmedelsverket och Jordbruksverket skyldiga att utföra nödvändiga kontroller för att förhindra falska eller vilseledande intyg. Myndigheterna ska vidta lämpliga sanktioner vid oegentligheter. Detta kan exempelvis innebära att myndigheten drar in intygsgivarens befogenheter att skriva intyg eller upphör att utfärda intyg för produkter från en viss anläggning eller ett visst företag.

OFFICIELLA INTYG

Grunden för intygsgivning är att man har kännedom om det man skriver under (Figur 3). Denna kännedom kan veterinären få genom att utöva kontroll på den exporterande anläggningen och därmed ha kännedom om företagets rutiner och egenkontroll. Veterinären ska ha genomfört nödvändiga inspektioner och vara insatt i aktuell lagstiftning. Veterinären ska även ha kännedom om den svenska djurhälsosituationen och känna till de svenska kontrollprogrammen. Veterinären kan få uppgifter via andra intyg. En veterinär kan alltså intyga uppgifter utifrån en annan behörig persons intygande eller på grundval av uppgifter som exempelvis kommer från ett övervakningsprogram/-system. Som exempel kan nämnas att man, baserat på nationella övervakningsprogram, kan intyga att en vara inte innehåller ett visst ämne eller att en viss sjukdom inte finns i landet.

I en del fall krävs inte intygande om den enskilda sändningen, utan endast ett generellt intyg om landets djurhälsostatus eller myndighetens kontrollsystem. Sådana intyg kan utfärdas av Jordbruksverket eller Livsmedelsverket centralt. Intyget innehåller då exempelvis en generell försäkran om att Sverige är fritt från vissa angivna sjukdomar eller en försäkran att en viss anläggning står under myndighetens kontroll. Intygets innehåll varierar beroende på vilket land som kräver intyget.

Obligatoriska baskrav

För ett intyg som avser en sändning av levande djur, livsmedel eller andra djurprodukter finns följande krav:

– Intyget ska vara undertecknat och försett med officiell stämpel. Detta krav gäller för vart och ett av intygens ark om intyget består av mer än ett ark.

– Intyget ska upprättas på språk som förstås av såväl avsändare som mottagare.

– Originalet av intyget ska medfölja sändningen.

– Intyget ska bestå av ett enda ark eller två eller flera sidor i ett odelbart ark eller flera sidor som är numrerade så att varje enskild sida anges som en sida i en nummerföljd, t ex ”sid 2(4)”.

– Intyget ska ha ett unikt identifieringsnummer som ska stå på alla sidor i intyget.

– Intyget ska utfärdas innan sändningen lämnar behörig myndighets kontroll.

STÄMPLAR I INTYG

Vid intygande av livsmedel ska veterinären använda en officiell tjänstestämpel (Figur 4) för export av livsmedel. Veterinären kan även ha en personlig namnstämpel som ska se ut som exemplet på Figur 4. Dessa stämplar tillhandahålls av Livsmedelsverket efter begäran från exportkontrollpersonalen.

Utöver detta kan anläggningar som producerar animaliska livsmedel godkända för handel inom EU ha en så kallad ovalstämpel med anläggningens ➤

FIGUR 3. *Grunden för intygsgivning är att man har kännedom om det man skriver under. Det innebär t ex att intygsskrivaren försäkrar sig om att allt står rätt till genom att öppna och titta i containers.*

FIGUR 4. *Vid intygande av livsmedel ska veterinären använda en officiell tjänstestämpel för export av livsmedel. Veterinären kan även ha en personlig namnstämpel.*

godkännandenummer. Även denna kan användas på intyget.

Vid intygande för levande djur eller djurprodukter som inte är avsedda som livsmedel ska veterinären använda en officiell tjänstestämpel (Figur 5). Jordbruksverket tillhandahåller stämplar till fast anställd officiell veterinär eller långtidsvikarie. Veterinären eller stationschefen kontaktar Jordbruksverket för att beställa stämplar. De skickas inte ut automatiskt när man blir förordnad. Stämplarna är personliga och försedda med veterinärens veterinärnummer. För korttidsvikarier finns särskilda vikariestämplar på distriktsveterinärstationerna. De är märkta med länsbokstav och ett löpnummer. Namnstämpel behövs inte, då namnförtydligande finns på intyget när det skrivs ut från EUs datasystem Traces.

Stämplarna ska förvaras under veterinärens ansvar.

FIGUR 5. *Vid intygande för levande djur eller djurprodukter som inte är avsedda som livsmedel ska veterinären använda en officiell tjänstestämpel från Jordbruksverket.*

INTYGSFORMULÄR FÖR LIVSMEDEL

I de fall Livsmedelsverket har fastställt ett särskilt intygsformulär för export av livsmedel ska ett sådant användas. Detta framgår av Livsmedelsverkets föreskrifter (1998:28) om utfärdande av intyg m m. Formulär finns på Livsmedelsverkets webbplats, www.slv.se, under rubriken Export. Intygen hämtas kostnadsfritt på webbplatsen och kan fyllas i av företagen och sedan undertecknas av veterinären. På Livsmedelsverkets webbplats finns även aktuell information om de specifika krav och villkor man bör känna till vid intygsgivande av en viss produkt för export till länder utanför EU. Vissa länder, t ex Ryssland, kräver att veterinären beställer tryckta intygsformulär från Livsmedelsverket. Detta framgår av informationen på webbplatsen. Språket på intyget ska vara svenska. Veterinären kan dock acceptera annat språk om han eller hon behärskar det språket tillräckligt väl för att veta vad som intygas. Intygsgivarens underskrift ska vara beständig och i annan färg än svart.

Observera att vissa länder utanför EU anger att de inte behöver något hälsointyg för mottagande av vissa animaliska produkter. Livsmedelsverket rekommenderar dock att alltid skicka med någon form av hälsointyg undertecknat av behörig myndighet. Det kan behövas om sändningen skulle avvisas av mottagarlandet. Utan intyg kan det bli problem vid återimporten till EU.

INTYGSFORMULÄR FÖR LEVANDE DJUR OCH VISSA DJURPRODUKTER

För intyg för utförsel av djur och vissa produkter till land inom EU finns inte färdigtryckta intygsformulär. Intygen skrivs istället ut från Traces. Det är lämpligt att skriva ut intyget på svenska och på mottagarlandets språk och häfta ihop alla ark. Veterinären ska då stämpla och underteckna båda språkvarianterna.

För utförsel till länder utanför EU tillhandahåller mottagarlandet vanligen en mall för intyget. För vissa länder, t ex Ryssland, finns färdigtryckta formulär att beställa från Jordbruksverket. Intygen är numrerade och får endast beställas av officiell veterinär.

GODKÄNDA ANLÄGGNINGAR

Vid export av animaliska livsmedel måste varorna komma från EU-godkända anläggningar. Vilka anläggningar som är godkända i Sverige framgår av Livsmedelsverkets webbplats under rubriken ”Livsmedelskontroll > Livsmedelsanläggningar”. Vissa tredje länder kräver speciella godkännanden och inspektioner i Sverige. Detta framgår av den information som Livsmedelsverkets webbplats har om respektive land under ”Import och export > Export till tredje land > Lokalt utfärdade exportintyg”.

För levande djur krävs ibland att

VETERINÄRKONGRESSEN 2009

Tvådagarssessioner som kurs

I samband med årets Veterinärkongress erbjuder tre sektioner sina medlemmar möjlighet att räkna deltagande i tvådagarssessionerna som kurs.

Smådjurssektionen ger kurs i ***Neurologi***
Kursen är också godkänd som kurs inom specialistutbildningsprogrammet ”Sjukdomar hos hund och katt”.

Hästsektionen ger kurs i ***Smärtlindring och provtagning på häst för veterinärer i fältverksamhet***

Försöksdjurssektionen ger kurs i ***Recognition of pain in laboratory animals***

För erhållande av kursintyg krävs föranmälan senast den 23 oktober 2009 till SVS kansli: Marianne Lundquist, telefon 08-545 558 27 eller per e-post marianne.lundquist@svf.se.

Närvarokontroll kommer att genomföras vid flera tillfällen under kongressen, eftersom närvaro under hela kurstiden är obligatorisk för dem som önskar kursintyg.

avsändaren är en godkänd anläggning. Det gäller t ex djurparker, zoobutiksgrossister och vissa försöksdjursanläggningar. Då nötkreatur eller gris samlas ihop för export ska detta ske på en godkänd uppsamlingsplats eller handelsanläggning. Sverige har för närvarande endast en godkänd handelsanläggning för svin. Lista över godkända uppsamlingsplatser finns på http://circa.europa.eu/irc/sanco/vets/info/data/assembly/assembly.htm.

Sperma, ägg och embryon ska komma från EU-godkända anläggningar. Lista över dessa finns på http://circa.europa.eu/irc/sanco/vets/info/data/semen/semen.html

UTBILDNING OM INTYGSSKRIVANDE

Behörig myndighet är skyldig att erbjuda utbildning till sina intygsgivare.

Livsmedelsverket har, förutom aktuell information på webbplatsen, ett utbildningsmaterial som kan beställas samt erbjuder vid behov utbildning av aktuella grupper. Jordbruksverket håller två typer av utbildningar för officiella veterinärer. En utbildning som helt är inriktad på användning av datasystemet Traces och en allmän utbildning om officiella uppdrag. Jordbruksverket har också en webbplats tillgänglig för officiella veterinärer, med information om särskilda krav för olika djurslag och produkter. För Traces finns även en telefonsupport vardagar kl 8.00–11.30 och 13–16, telefon: 036-15 52 53.

KONTAKTA GÄRNA ANSVARIG MYNDIGHET

Det är inte ovanligt att företag som ska exportera inte har gällande regler klara för sig och ber veterinären skriva ett intyg som egentligen inte behövs eller som är felaktigt. När man skriver intyg är det viktigt att man tänker till om man verkligen kan skriva under på det som står i intyget. Veterinären kan t ex inte intyga att hudar från nötkreatur endast kommer från svenska djur, om inte företaget kan visa en trovärdig dokumentation på varifrån hudarna kommer.

Om man som veterinär blir ombedd att skriva ett intyg som man är tveksam till, ta då gärna kontakt med ansvarig myndighet (Jordbruksverket eller Livsmedelsverket).

***ANNA BRÅDENMARK,** leg veterinär, enhetschef, internationell handel, Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala.
ELISABETH MUSTONEN, leg veterinär, veterinärinspektör, enheten för veterinära frågor, Jordbruksverket, Vallgatan 8, 551 82 Jönköping.
ARJA KAUTTO, leg veterinär, regionchef, enheten för köttillsyn, Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala.

Referat från en kursdag i Köpenhamn

”Ten best kept secrets for treating cats with cancer”

CARINA VINBERG, leg veterinär*

Den 11 maj i år anordnade den danska veterinärgruppen ”Katten i fokus” tillsammans med Boehringer Ingelheim en kursdag i Köpenhamn om tumörsjukdomar hos katter. Programmet tog upp diagnostik av kattcancerpatienten 2009, lymfom hos katt, oral neoplasi samt fleromättade fettsyror och cancer. Föredragshållare var Gregory Ogilvie från California Veterinary Specialists Angel Care Cancer Center, med mångårig erfarenhet och kunskap inom cancervård. Hans absolut viktigaste budskap inom all cancervård var ”Compassionate care”.

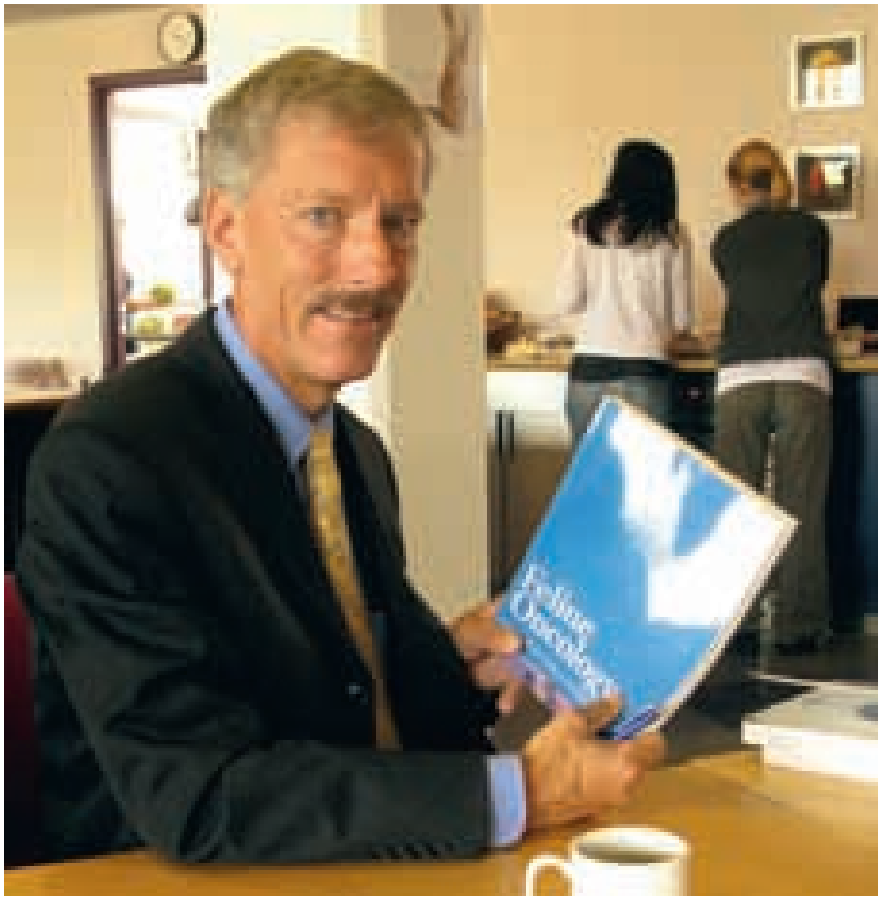

Föredragshållare under försommarens kurs kring kattcancer var Gregory Ogilvie från California Veterinary Specialists Angel Care Cancer Center, med mångårig erfarenhet och kunskap inom cancervård.

INLEDNING

Gregory Ogilvie inledde föreläsningen med flera goda råd att tänka på vid behandlingen av katt.

– Minsta möjliga fasthållning är alltid bästa fasthållning på katt. Katter är inte små hundar, mer att likna vid deras släktingar de vilda kattdjuren. Katter är gjorda av stål, de tål oftast behandlingar mycket bättre än t ex hundar. De flesta katter med cancer har anemi.

Ogilvie fångade snabbt åhörarnas intresse, en härlig föreläsare som ständigt interagerade med sin publik. Föreläsningarna varvades med frågor och svar och åhörarläktaren delades in i ett ”green team” och ett ”golden team” som duellerade hela dagen. Hans föreläsningar genomsyrades av professionalism men också av den värme och medkänsla som han dagligen bemöter sina patienter och djurägare med.

CANCERDIAGNOSTIK

En viktig fråga som inledde föreläsningen om cancerdiagnostik var: varför ska vi behandla cancer hos katt? I en studie där man tagit fram de vanligaste dödsorsakerna hos katt är cancer den allra vanligaste, följt i fallande ordning av njursjukdom, hjärtsjukdom, diabetes och FIP.

Idag har man möjlighet att ge cancerpatienter ett värdigt liv med livskvalitet. ➤

➤ Tidig diagnos är avgörande för att ha störst chans att bota vid cancersjukdom. Veterinärens viktigaste verktyg för diagnos är biopsier. Biopsier bör alltid tas vid misstanke om cancer, för att kunna angripa sjukdomen effektivt men också för att utesluta andra lidanden. Biopsier ger en bild av cancerns natur och hjälper veterinären ta beslut om lämplig behandlingsväg. Lär känna din fiende, var föreläsarens råd.

Gregory Ogilvie rekommenderade att alla cancerpatienter initialt blir bedömda enligt TLC-modellen där T står för vävnadsdiagnos (Tissue), verifierat oftast som biopsi, L för lokalisering av tumören och eventuella metastaser (Localisation) och C för patientens allmäntillstånd (Condition). Resultatet av TLC-undersökningen används därefter för att kunna erbjuda patienten lämpliga behandlingsalternativ samt för att kunna ge en prognos.

VÅRD AV CANCERPATIENTER

I all cancervård, både i de fall man botar eller enbart vill kontrollera cancern, bör enligt Ogilvie alltid tre viktiga budskap följas. Det första lyder: låt dem inte lida. Det är viktigt att förutse eller känna igen smärta hos patienterna och alltid se till att de är smärtfria. Vilda kattdjur visar sällan smärtsymtom, eftersom de då själva kan bli bytesdjur i naturen. Katter är släktingar till de vilda kattdjuren och visar inte alltid tecken på smärta. Det är därför viktigt att förebygga smärta inom cancervården. Akupunktur har visat sig effektiv som smärtlindring hos katter med cancer. NSAID ger också god smärtlindring och tolereras väl vid normal njurfunktion och vätskebalans. Piroxicam, ett NSAID-preparat besläktat med meloxicam, har dessutom en anticancereffekt och används ofta vid cancerterapi. Verkningsmekanismen för piroxicams anticancereffekt är idag okänd. Opiater har också en viktig plats som smärtlindrare inom cancervården. Smärtbehandling kan vid lindrig–måttlig smärta ges peroralt eller transdermalt, men ges vid svår smärta intravenöst, epiduralt eller som CRI (constant rate infusions).

Det andra budordet är: låt dem inte kräkas. Cancerterapi av idag ger sällan upphov till illamående och kräkningar. Men i de fall man misstänker att illamående kan uppstå i samband med behandling bör man sätta in läkemedel såsom metoklopramid (Primperan®). Ondasetron (Zofran®) rekommenderas också som profylax och hjälp att stoppa uppkomna kräkningar.

Det sista budordet lyder: Låt dem inte svälta. Tillgodose patienten med omvårdnad avsedd att öka aptiten, varm och aromatisk mat, aptitstimulerande läkemedel samt i de svåra fallen matningssonder av olika slag. Viktförlust ska inte tolereras. Studier har visat att tumörceller ofta livnär sig på proteiner och en diet till cancerpatienter bör därför innehålla måttlig mängd proteiner. Vissa cancerceller har svårt att utnyttja fettsyror som energikälla. Man tror att ett tillskott av specifika fettsyror, exempelvis omega-3-fettsyror, kan gynna katter med cancer. Hos människor ses ett förbättrat immunsystem och förbättrad sårläkning vid tillskott av omega-3-fettsyror. Dessa har i studier visat sig kunna hämma tumörtillväxt och spridning av cancer.

LYMFOM HOS KATT

Flera etiologiska faktorer har betydelse för uppkomst av lymfom, berättade Gregory Ogilvie. Ökad risk för lymfom föreligger om katten är okastrerad och infekterad med FeLV/FIV. Strålning liksom genetik spelar också roll. Katter som lever i hushåll med rökare är dessutom utsatta för en större risk att drabbas av denna tumörform.

Lymfom kan ha varierande klinisk manifestation eftersom sjukdomen affekterar flera olika organsystem. Den alimentära formen är vanligast och drabbar huvudsakligen äldre katter, som oftast inte är FeLV-positiva. Mediastinalt lymfom förekommer oftast hos yngre katter som är FeLV-positiva. En ökad förekomst av mediastinala lymfom har också iakt-

I all cancervård bör enligt Ogilvie alltid tre viktiga budskap följas: låt dem inte lida, låt dem inte kräkas och låt dem inte svälta.

tagits hos raserna siames/oriental. Spinala lymfom drabbar vanligen FeLV-positiva katter.

Diagnostiskt bör alla katter med misstanke lymfom undersökas avseende hematologi, biokemiska tester och FeLV/FIV. Vanligaste fynden vid lymfom är leukocytos och anemi. Katter positiva för FeLV har sämre prognos. Vikten av histologiska biopsier framför allt vid lymfadenopatier hos katter yngre än två år uppmärksammades. Det finns en benign lymfadenopati hos FeLV-postiva katter som inte ska behandlas med kemoterapi. Om så sker försämras istället katternas allmäntillstånd. Röntgenundersökning av torax, ultraljud av abdomen liksom benmärgsaspirat bör också ingå i undersökningen.

Prognosen bestäms av lymfomens lokalisering, histologiska gradering samt om patienten är FeLV-positiv eller inte. Katter har generellt en bättre prognos avseende lymfom än hundar. Enligt Gregory Ogilvie kan den inledande behandlingen av lymfom hos katt vara tuff, men därefter ses oftast en överlevnad/remission inom ett till två år. Ca 25–30 procent av katterna blir botade från sin sjukdom.

Behandlingen bör inledas med kemoterapi och det bästa protokollet används först. COP (Cyklofosfamid, Vinkristin, Prednison) är ofta basen i ett protokoll och kan användas ensamt eller kombineras med L-asparaginase, metotrexat eller doxorubicin. Doxorubicin har en viktig roll vid behandlingen, men bör enligt Gregory Ogilvie inte användas vid induktion utan i ett senare skede för kontroll av sjukdomen. Vid all behandling bör noll toxicitet eftersträvas. Strålningsterapi har visat sig mindre effektivt vid behandling av lymfom. Ibland används strålningsterapi för att minska tumörens storlek, men den bör alltid kombineras med kemoterapi eftersom lymfom är en systemisk sjukdom.

ORALA SKIVEPITELCARCINOM HOS KATT

Föreläsningen tog också upp skivepitelcarcinom som är den vanligaste tumörförändringen i munhålan hos katt. Tumörerna är oftast svårbehandlade och invasiva. Det krävs oftast en kombination av åtgärder såsom kirurgi, strålning och kemoterapi, men oavsett behandling har tumörerna dålig prognos. Piroxicam har visat sig ha anticanceregenskaper mot skivepitelcarcinom och kan med fördel användas till dessa patienter.

Katter har generellt en bättre prognos avseende lymfom än hundar. Enligt Gregory Ogilvie kan trots detta den inledande behandlingen av lymfom hos katt vara tuff.

Flera intressanta patientfall togs upp under föreläsningen, vilka belyste hur viktigt det är att alltid göra en fullständig utredning av katter med cancer. Först då kan man ge den bästa behandlingen och ge en riktig prognos.

Gregory Ogilvie avslutade föreläsningen med att säga att cancer stjäl hopp och skrämmer kattens ägare. Det är veterinärens uppgift att inge hopp. Katter har en annorlunda biologi och metabolism, vilket gör kattpatienterna unika. Det finns hopp om och möjlighet till ett lyckat resultat eftersom katter är så unikt annorlunda. Så länge veterinären styrs av ”Compassionate care”, behandling med vetenskap och hjärta, är alla mål möjliga.

***CARINA VINBERG,** leg veterinär,
Lundabygdens djursjukhus KB, Porfyrvägen 6,
221 00 Lund.

Var trygg med dina allergipatienter

- specifik HESKA Fc-receptortest
- komplett skandinaviskt allergiprogram
- hund, katt, häst
- vägledning från veterinär dermatolog

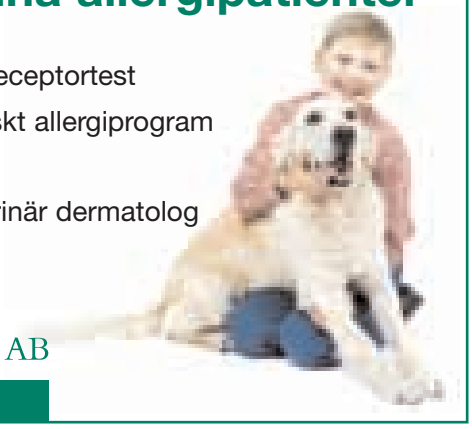

Dr. Baddaky® Europe AB

www.drbaddaky.com

Några minuter med

Lotta Mossberg Ahlengärd

Svensk Djursjukvårds nya generalsekreterare

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Det är nog en och annan som ser frågande ut efter att ha läst rubriken. Vad är Svensk Djursjukvård?

– Svenska Djursjukhusföreningen gör en nystart i höst. I samband med det byter föreningen namn och till viss del också inriktning. Från att ha varit just en djursjukhusförening så kommer Svensk Djursjukvård mer få karaktären av branschorganisation.

Vem kommer att ha nytta av den nya organisationen?

– Självkart de som redan är medlemmar, men vi kommer också att inrikta oss på den lilla företagaren som kanske har behov av olika servicetjänster till exempel. Min första uppgift är att bygga upp ett kansli i Näringslivets Hus i Stockholm och framför allt att ta reda på vad medlemmarna vill. Vad saknar de idag? Jag kommer att åka runt mycket i början för att träffa folk och få en uppfattning om hur det ser ut i veterinär-Sverige, vem eller vilka som äger djursjukvården med mera.

Du nämner service, ge ett exempel!

– I alla branscher är man intresserad av hur det går för andra i samma bransch. Statistik är värdefull hjälp när det gäller att se hur man ligger till ekonomiskt. Om en klinik upplever att ”det här kvartalet inte har varit så bra” kan det vara nyttigt att ha tillgång till en samlad bild av branschens ekonomi i stort.

Behöver man inte vara veterinär för att sätta sig in i de här frågorna?

– Nej. Jag har arbetat inom media i 30 år och har vid ett flertal tillfällen sett hur journalistkolleger fått chefsjobb inom media som ett steg uppåt i karriären. Inte alltid med lyckat resultat eftersom det är ett helt annat yrke att vara chef. Det är precis likadant inom veterinärbranschen.

Vad har du för erfarenhet av veterinärväsendet?

– Ja, förutom att jag är gift med en hästpraktiker så har jag ett stort kontaktnät i hela den gröna sektorn genom mina tidigare jobb och styrelseuppdrag. Som vd på Täby Galopp och styrelseledamot i ATG har jag förstås fått speciellt god inblick just i hästnäringens villkor, men jag har haft hundar hela livet så visst har jag nosat på veterinärväsendet tidigare också. ■

Lotta Mossberg Ahlengärd är från och med den första september generalsekreterare i Svensk Djursjukvård. Hon är i grunden ekonom men har ägnat större delen av sitt yrkesliv åt nyhetsjournalistik, företrädesvis i radio och TV, samt uppdrag åt olika föreningar och organisationer, exempelvis Stockholms Idrottsförbund och Svenska Ridsportförbundet. Kommer närmast från Täby Galopp där hon varit vd i fem år.

Byggstart för nytt forskningscentrum på SLU

TEXT OCH FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Det första spadtaget för Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur togs av jordbruksminister Eskil Erlandsson den 28 augusti. Ceremonin markerade startskottet för en av landets större investeringar i jordbruksfaciliteter.

– Det här ger framtidstro åt en näring som lever under pressade villkor just nu, sade jordbruksministern när han visade upp spaden tillsammans med rektor Lisa Sennerby Forsse och dekanus Arvid Uggla.

– Anläggningen är inte bara viktig för SLUs undervisning och forskning utan ska också komma näringslivet till del, sade jordbruksminister Eskil Erlandsson i sitt tal till personal och gäster på SLUs forskningsanläggning Lövsta utanför Uppsala.

– Det här ger framtidstro åt en näring som lever under pressade villkor just nu. Anläggningen kommer också att hjälpa oss finna svar på frågan om hur maten ska räcka till alla på vår planet samtidigt som vi minimerar vår miljöpåverkan, fortsatte Eskil Erlandsson.

– Vi visar med en sådan här satsning att samhället, regeringen och inte minst jag själv, tror på de gröna näringarna och på säker livsmedelsproduktion från välmående djur, byggd på resultat av forskning, sade ministern.

FLYTT FRÅN KUNGSÄNGEN

I dag har SLU sina lantbruksdjur vid Kungsängens gård i södra Uppsala. Nu flyttar man en knapp mil sydost till Lövsta herrgård, i närheten av Linnés Hammarby, där stallar ska byggas för 300 mjölkkor, 130 suggor, närmare 1 000 slaktsvin och två moderna kombihus för värphöns respektive slaktkyckling. Senare planeras även att ett undervisningsslakteri ska uppföras på området. I centret ska forskare och studenter studera lantbrukets djur, mäta produktion, analysera reproduktion, fundera över olika mjölkningstekniker osv.

– Det ska bli Europas främsta anläggning och vi hoppas locka till oss internationella forskare och bli en attraktiv samarbetspartner, sade Arvid Uggla, dekanus på fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap.

– Med uppdaterad infrastruktur och moderna lokaler, anpassade för forskning och undervisning, stärks SLUs internationella konkurrenskraft. Att kunna erbjuda forskare och studenter toppmoderna faciliteter är centralt för att upprätthålla den höga kvaliteten på vår forskning om lantbrukets djur, kommenterade Lisa Sennerby Forsse, rektor vid SLU.

DJURKONTAKT FÖR OVANA STUDENTER

Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur är en av fyra större byggnationer som genomförs för SLUs räkning under de närmaste åren. Även om det är ett bantat förslag som nu blir verklighet uppgår den totala byggkostnaden på Lövsta till 300 miljoner kronor. Inflyttningen börjar under hösten 2010 och ska vara helt slutförd till hösten 2011. ➤

Eskil Erlandsson verkade uppskatta att få utföra det första spadtaget även med grävmaskin.

– Eftersom många av studenterna på djurutbildningarna inte tidigare haft nära kontakt med lantbrukets djur blir det allt viktigare att också kunna ge dem praktiska färdigheter i hur man hanterar och umgås med dessa djur, påpekade Arvid Uggla.

Innan spadtagsceremonin genomförde SLU en ”grävande kunskapsdag” där aktuella forskningsprojekt kring lantbrukets djur presenterades. Bland andra föreläste veterinären Märit Pringle om *Treponema* som orsak till smittsamt klöveksem hos kor. När det var dags för själva grävandet fick jordbruksministern dels sätta den traditionella spaden i marken, dels göra om jobbet ordentligt i en stor grävmaskin som ställts i ordning för ändamålet. Det gick inte att ta miste på ministerns entusiasm att få ratta grävmaskinen, ibland måste även en jordbruksminister få ha roligt. ■

Nya sätt att diagnostisera pankreatit

Nu också för katter!

Spec fPL™
- Test för pankreas specifikt lipas
- Till en kostnad av bara 349 kr exkl moms

1 SNAP® cPL™ in-clinic screening test
- Specifik genom detektion av endast pankreas specifikt lipa
- Köps genom Kruuse Svenska AB

2 Spec cPL® Test på IDEXX Vet•Med•Lab
- För kvantifiering och montorering av behandlings resultat
- Till en kostnad av bara 349 kr exkl moms

IDEXX **Vet•Med•Lab**
www.idexx.dk

IDEXX LABORATORIES

DVFs årsmöte 2009

Distriktsveterinärföreningen kallar till ordinarie årsmöte

torsdagen den 5 nov, kl 17.30

Sal O, Undervisningshuset Ultuna

Motioner och övriga frågor ska vara sekreteraren tillhanda senast den 28 okt till e-postadress toril.melangen@dv.sjv.se.

Separat kallelse till årsmötet kommer att utsändas till alla medlemmar.

Sekreteraren

Ny teknik visar hälta hos häst

Ett nytt tekniskt hjälpmedel, utvecklat i USA, testas just nu på UDS, Universitetsdjursjukhuset, vid SLU. Testningen ingår i ett forskningsprojekt vid SLU om objektiv bestämning av hältor hos häst.

Med hjälp av tekniken, Lameness locator, kan undersökaren få större säkerhet när det gäller att bekräfta i vilket eller vilka ben problemet sitter hos den halta hästen, säger Karin Roethlisberger Holm, klinikveterinär och forskare vid SLU.

– Tekniken ger ingen diagnos på hältan men den lokaliserar hältan till ett visst ben på hästen och visar hur stor avvikelsen är. I första hand fungerar den på hästar som är halta på bara ett ben, men den kan

När Lameness locator används utrustas hästen med mätinstrument som fästes på huvud, bäcken samt ett av frambenen. Här fästes instrumentet på bäckenet inför hältundersökningen.

också upptäcka en fram- och en bakbenshälta samtidigt. Däremot kan en dubbelsidig hälta på båda frambenen eller bägge bakbenen vara svår att upptäcka.

Förhoppningen med den nya tekniken som nu testas är att den ska bli ett viktigt komplement som minskar risken för mänsklig felbedömning.

Källa: Pressmeddelande från SLU den 24 augusti.

Kallelse till årsmöte i SVS Försöksdjurssektion

RÅTTARY

Fredagen den 6 november 2009
kl 13.30–14.45

Sal J, Undervisningshuset
Ultuna

Kallelse med föredragningslista skickas ut till alla medlemmar.

Välkomna!

Noromectin

Effektiva och säkra avmaskningsmedel innehållande ivermectin till låga priser!

Priser och förpackningar:
Apotekets prislista mars 2009 (kr).

Pasta oral, 18,7 mg/g till häst

Förpackning	Pris
1 x 7,49	103,00
2 x 7,49	164,50 (82,25/st)
10 x	649,50 (64,95/st)
5 x 10 x	2861,00 (57,20/st)

Injektionslösning, 10 mg/ml till nöt, svin och ren

Förpackning	Pris
50 ml	209,40 (4,19/ml)
250 ml	452,70 (1,81/ml)
500 ml	687,30 (1,37/ml)
6 x 250 ml	2049,00 (1,36/ml)

Pour-On lösning, 5 mg/ml till nötkreatur

Förpackning	Pris
250 ml	203,50
1L	623,00
2,5L	1267,50

Oral lösning, 0,8 mg/ml till får

Förpackning	Pris
1L	242,50
2,5L	499,00

Jämför gärna priset innan Du skriver ut avmaskningsmedel. Det lönar sig!
Vår målsättning är att alltid erbjuda lägsta pris.

N-vet
LÄKEMEDEL

Telefon: 018 - 57 24 30 / 31, Fax: 018 - 57 24 32
E-post: info@n-vet.se, Hemsida: www.n-vet.se

Lägre stalltemperatur minskar gasutsläpp

Forskare från SLU har undersökt vad som påverkar utsläppen av ammoniak och lukt från gödsel i djurstallar. Resultaten visar att gödseltemperaturen spelar störst roll, både utsläppen av ammoniak och lukten ökar vid högre temperaturer. En lägre temperatur i stallarna och en bra urinavskiljning minskar utsläppen avsevärt och kan förbättra arbetsmiljön för lantbrukare – och veterinärer, konstaterar Stiftelsen Lantbruksforskning i ett pressmeddelande den 18 augusti.

En ökad kylning med kall ventilationsluft minskade utsläppen avsevärt, förutsatt att lufthastigheterna över ytor med gödsel kunde begränsas. Utsläppen av både ammoniak och lukt var mycket lägre från kogödsel jämfört med grisgödsel, lukten från kogödsel var ungefär 50–100 gånger lägre. Det som spelade störst roll för utsläppen av ammoniak var gödseltemperaturen, vid 25°C var utsläppen två till tre gånger större än vid 15°C. Även lukten ökade avsevärt vid de högre temperaturerna. Luftfuktigheten orsakade också ökade utsläpp av både lukt och ammoniak. När kutterspån blandandes in i gödseln minskade lukten. Sannolikt reducerade de förbättrade syreförhållandena bildandet av illaluktande ämnen, men utsläppen av ammoniak ökade. Minskningen i lukt var större för svingödsel än för kogödsel. ■

ÅRSMÖTE

för

Svenska Militärveterinärsällskapet

Svenska Militärveterinärsällskapet håller sitt ***årsmöte torsdagen den 5 november 2009 på SLU, Ultuna***, i samband med Veterinärkongressen.

Samling för sällskapets medlemmar sker ***kl 17.00*** vid veterinärkongressreceptionen, för gemensam avmarsch till möteslokalen.

Militärveterinärsällskapet bjuder som vanligt de närvarande medlemmarna på veterinärförbundets ***"Get together-buffé", onsdagen den 4 november kl 19.00 på Stockholms Nation, Drottninggatan 11, Uppsala***. Eftersom buffén medför en kostnad för sällskapet, krävs föranmälan om deltagande i denna. Anmälan görs senast den 22 oktober till Börje Nilsson, Magla Söderäng, 635 13 Eskilstuna. Mobiltel: 070-238 83 59, Mail: nilsson.ab@swipnet.se.

Välkomna!
Styrelsen

VETERINÄRKONGRESSEN 2009

SAME PROCEDURE AS LAST YEAR!

SVF – SVS – BOEHRINGER INGELHEIM VETMEDICA
inbjuder till traditionellt

Get together-party

onsdagen den 4 november, kl 19.00

Stockholms Nation
Drottninggatan 11, Uppsala

Kom och var med på årets största veterinära mingelfest, vi har numera över 200 gäster! Träffa kolleger och övriga mötesdeltagare under informella former i klassisk Uppsalamiljö.

Även i år kommer vår sponsor Boehringer Ingelheim Vetmedica att lämna underhållande produktinformation under kvällen. En riklig middagsbuffé och två glas vin/öl/vatten kommer att serveras. Buffén passar även för vegetarianer. För dem som önskar ytterligare drycker håller Stockholms Nations bar öppet under kvällen.

Klädseln är valfri och bordsplaceringen fri. Kostnad endast 200 kronor!

Välkommen!

Obligatorisk förhandsanmälan
Då antalet platser på Stockholms Nation är begränsat krävs det förhandsanmälan genom inbetalning av 200 kronor/person, eller om du är veterinär- eller TUVE-student 100 kronor/person. Använd gärna förbundets inbetalningskort för Veterinärkongressen som medföljer detta nummer av SVT. Ange namn på deltagaren/deltagarna och att det gäller buffé vid betalning till vårt plusgiro 8380-8. Anmälan ska vara förbundet tillhanda senast den 23 oktober 2009.

VETERINÄRKONGRESSEN 2009

Torsdag 5 – fredag 6 november 2009

Detaljerat program, se följande sidor.

Torsdagen den 5 november

Aulan	Sal L	Sal J	Stora Hörsalen, Loftet	Sal K	Sal O
09.00 **Plenarsession** En zoonotisk trendspaning					
10.15 KAFFE					
10.45 **Plenarsession**					
12.00 LUNCH				12.00 Livsmedelssektionens årsmöte	
13.00 **Smådjurs-symposium I**	13.00 **Smådjurs-symposium II**	12.45 **Försöksdjurs-symposium**	13.00 **Hästsymposium**	13.00 **Livsmedels-symposium**	13.00 **Husdjurs-symposium**
14.45 KAFFE	14.15 KAFFE	14.30 KAFFE	14.40 KAFFE	15.00 KAFFE	14.30 KAFFE
15.15–17.00 **Smådjurs-symposium I**	14.45–15.05 **Smådjurs-symposium II**	15.00–16.45 **Försöksdjurs-symposium**	15.10– **Hästsymposium**	15.30–17.00 **Livsmedels-symposium**	15.00–17.00 **Husdjurs-symposium**

Fredagen den 6 november

Aulan	Sal L	Lilla Salen, Loftet	Sal J	Stora Hörsalen, Loftet	Sal K	Sal O
08.30 **Smådjurs-symposium I**	08.30 **Smådjurs-symposium II**	08.30 **Smådjurs-symposium III**	09.00 **Försöksdjurs-symposium**	08.00 **Häst-symposium**	09.00 **Aktuella inslag**	09.00 **Husdjurs- och livsmedels-symposium**
10.00 KAFFE	10.10 KAFFE	10.00 KAFFE	10.00 KAFFE	09.30 KAFFE		10.15 KAFFE
10.30 **Smådjurs-symposium I**	10.40 **Smådjurs-symposium II**	10.30 **Smådjurs-symposium III**	10.30 **Försöksdjurs-symposium**	10.15 **Häst-symposium**		10.45 **Husdjurs- och livsmedels-symposium**
12.00 LUNCH	12.00 LUNCH Smådjurssek-tionens årsmöte	12.00 LUNCH	11.30 LUNCH	12.15 LUNCH		12.00 LUNCH Husdjurssek-tionens årsmöte
13.30 **Smådjurs-symposium I**	13.15 **Smådjurs-symposium II**	13.30 **Smådjurs-symposium III**	12.30–13.15 **Försöksdjurs-symposium**	13.15 **Häst-symposium**		13.00 **Husdjurs- och livsmedels-symposium**
15.00 KAFFE	14.30 KAFFE	15.00 KAFFE	13.30–14.45 Medlemsmöte Råttary	14.15 KAFFE		14.45 KAFFE
15.30–17.00 **Smådjurs-symposium I**	15.00–15.45 **Smådjurs-symposium II**	15.30–17.00 **Smådjurs-symposium III**		14.45–16.00 **Häst-symposium**		15.15–17.00 **Husdjurs- och livsmedels-symposium**

Program för Veterinärkongressen 2009

Datum: 5–6 november 2009
Plats: Undervisningshuset, SLU, Ultuna
Arrangör: Sveriges Veterinärförbund/Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Torsdagen den 5 november 2009

Aulan

PLENARSESSION
En zoonotisk trendspaning

09.00–09.10 VÄLKOMSTHÄLSNING
Karin Östensson, Sveriges Veterinärförbund
Per Jonsson, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Moderator: *Ann Lindberg, Statens Veterinärmedicinska Anstalt*

09.15–09.45 Läkare och veterinärer behöver varandra
Anders Lindberg, fd smittskyddsläkare i Halland

09.45–10.15 Har exotiska sällskapsdjur exotiska zoonoser?
Cecilia Trägårdh, Fågelkliniken

10.15–10.45 KAFFE

10.45–11.15 Resande djur och deras zoonotiska fripassagerare
Maria Cedersmyg, Statens Jordbruksverk

11.15–11.45 Tillfället gör zoonosen – så påverkas sjukdomspanoramat av ett förändrat klimat
Ann Albihn, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

11.45–12.00 Diskussion

Aulan

SMÅDJURSSYMPOSIUM I
Neurology

Moderator: *Birgitta Lövdahl, Djursjukhuset i Jönköping*

13.00–14.00 Clinical neurological examination I
Sigitas Cizinauskas, Eläinsairaala Aisti, Finland

14.00–14.45 Clinical neurological examination II
Sigitas Cizinauskas

14.45–15.15 KAFFE

15.15–16.15 Where is the lesion? What next I
Frank Steffen, University of Zürich, Schweiz

16.15–17.00 Where is the lesion? What next II
Frank Steffen

Sal L

SMÅDJURSSYMPOSIUM II

Moderator: *Sofia Hanås, Djurdoktorn i Mälardalen*

13.00–13.45 Aktuellt från Normgruppen
Elisabeth Hernblad Tevell, Regiondjursjukhuset Bagarmossen

13.45–14.15 Grundvaccination av hund och katt
Jessica Ingman, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

14.15–14.45 KAFFE

14.45–15.05 Tredimensionell dosplanering vid strålbehandling av tyreoideakarcinom på hund
Sara Westberg, Universitetsdjursjukhuset

Sal J

FÖRSÖKSDJURSSYMPOSIUM

Recognition of pain in laboratory animals

Moderator: *Åse Roos, Lunds Universitet*

12.45–13.45 Pain: physiology, animal models and methods of assessment
Odd-Geir Berge, AstraZeneca

13.45–14.30 Recognition of pain in dogs and cats
Görel Nyman, Sveriges lantbruksuniversitet and Ole Frykman, Regiondjursjukhuset Strömsholm

14.30–15.00 KAFFE

15.00–15.45 Recognition of pain in dogs and cats, cont
Görel Nyman and Ole Frykman

16.00–16.45 Recognition of pain in pigs
Marianne Jensen-Wærn, Sveriges lantbruksuniversitet

Stora Hörsalen, Loftet

HÄSTSYMPOSIUM

Local/regional and systemic analgesia in the horse: updates for the practising veterinarian

Moderator: *Anna Edner, Sveriges lantbruksuniversitet*

13.00–13.30 Clinical pharmacology of local anaesthetics
Mark Senior, Faculty of Veterinary Science, Liverpool, UK

13.30–14.00 Chemical restraint techniques for prolonged standing surgeries
Mark Senior

14.00–14.40 Adjuncts to standing surgery 1: nerve blocks of the head
Mark Senior

14.40–15.10 KAFFE och frågor

15.10–15.50 Adjuncts to standing surgery 2: epidural and paravertebral analgesia
Mark Senior

15.50–16.20 Systemic analgesia 1: the use of opioids in horses
Mark Senior

16.20–17.00 Systemic analgesisa 2: use of CRI protocols and "newer" agents
Mark Senior

17.00– Frågor

Sal K

LIVSMEDELSSYMPOSIUM

12.00–13.00 Livsmedelssektionen årsmöte

Moderator: *Martin Wierup, Sveriges lantbruksuniversitet*

13.00–14.00 Listeriautbrottet i Kanada 2008
Michel F Landry, representant från Agrifood, Meat and Seafood Safety Directorate, Kanada

14.00–15.00 Hur kan riskanalys skydda konsumenterna från *Listeria monocytogenes*
Roland Lindqvist och Mats Lindblad, Livsmedelsverket

15.00–15.30 KAFFE

15.30–16.15 Listeria i näringen – praktikfall från Dafgårds
Maria Jung, Gunnar Dafgård AB

16.15–16.45 Humanisolat av *Listeria monocytogenes* under ett halvt sekel i Sverige
Wilhelm Tham, Örebro Universitet

16.45–17.00 Frågor

Sal O

HUSDJURSSYMPOSIUM

Moderator: *Anna-Lena Hegrestad, Svensk Mjölk*

13.00–14.30 Hur ställer man diagnos på mjölkbesättningen?
Esben Jakobsen, StrateKo Aps, Danmark

14.30–15.00 KAFFE

15.00–16.00 Att jobba som lantbrukarens medspelare – nya insatsområden för den praktiserande veterinären
Esben Jakobsen

16.10–17.00 Kastration av smågrisar – Hur går diskussionerna?
Gunnar Johansson, Svenska Djurhälsovården

Fredagen den 6 november 2009

Aulan

SMÅDJURSSYMPOSIUM I

Neurology

Moderator: *Birgitta Lövdahl, Djursjukhuset i Jönköping*

08.30–09.15 Further work-up plan of the patient
Cecilia Rohdin, Djursjukhuset Albano

09.15–10.00 Advanced diagnostic imaging in veterinary neurology
Sigitas Cizinauskas, Eläinsairaala Aisti, Finland

10.00–10.30 K A F F E

10.30–11.15 Intracranial disease: forebrain, brainstem or cerebellum?
Sigitas Cizinauskas

11.15–12.00 Approach to patients with tetraparesis-hemiparesis
Sigitas Cizinauskas

12.00–13.30 L U N C H
Smådjurssektionens årsmöte i sal L

13.30–14.15 Aktuella neurologiska sjukdomar i Sverige
Karin Hultin Jäderlund, Sveriges lantbruksuniversitet

14.15–15.00 Generalized weakness and exercise intolerance in cats and dogs
Frank Steffen, University of Zürich, Schweiz

15.00–15.30 K A F F E

15.30–16.15 Paraparesis and paraplegia in small animals
Frank Steffen

16.15–17.00 Head tilt
Frank Steffen

Sal L

SMÅDJURSSYMPOSIUM II – se nästa sida

Lilla Salen, Loftet

SMÅDJURSSYMPOSIUM III

Vestibular and cerebellar syndromes in small animals (advanced session)

Moderator: *Lina Nowak, Regiondjursjukhuset Helsingborg*

08.30–09.15 Functional anatomy of the vestibular system and cerebellum
Frank Steffen, University of Zürich, Schweiz

09.15–10.00 Clinical aspects and lesion localization within the cerebello-vestibular system
Frank Steffen

10.00–10.30 K A F F E

10.30–11.15 Differential diagnosis in patients with vestibular or cerebellar ataxia
Frank Steffen

11.15–12.00 Diagnostic imaging of the cerebellum and vestibular system
Frank Steffen

12.00–13.30 L U N C H
Smådjurssektionens årsmöte i sal L

13.30–14.15 Localisation scheme for the patient with the head tilt
Sigitas Cizinauskas, Eläinsairaala Aisti, Finland

14.15–15.00 Diseases of the medulla oblongata
Sigitas Cizinauskas

15.00–15.30 K A F F E

15.30–16.15 Diseases of the cerebellum
Sigitas Cizinauskas

16.15–17.00 Crazy cases
Sigitas Cizinauskas

KRUUSE Hill's™ ORION PHARMA ANIMAL HEALTH Boehringer Ingelheim

HUVUDSPONSORER SPONSOR FÖR SMÅDJURSYMPOSIET SPONSOR FÖR GET-TOGETHER-PARTYT

Sal L

SMÅDJURSSYMPOSIUM II

Moderator: *Katinka Odhelius, Regiondjursjukhuset Strömshom*

Hygien

08.30–08.50 Arbete med hygienrutiner på europeisk nivå – vad gör FECAVA?
Alexandra Vilén, Regiondjursjukhuset Helsingborg

08.50–09.50 SVS inititativärende om hygienrutiner inom veterinärvård hund och katt
Ulrika Windahl, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

09.50–10.10 Tillämpning av hygienrutiner – så gör vi
Margareta Wellander, Regiondjursjukhuset Bagarmossen

10.10–10.40 K A F F E

Antibiotikapolicy

10.40–10.50 En uppdaterad antibiotikapolicy för hund och katt – bakgrund
Margareta Wellander

10.50–11.20 Behövs en uppdatering? På resistensfronten – vad är nytt?
Christina Greko, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

11.20–11.50 Allmänt kring val av antibiotika
Carina Ingvast Larsson, Sveriges lantbruksuniversitet

11.50–12.00 Diskussion

12.00–13.15 L U N C H
Smådjurssektionens årsmöte i sal L

Den nya policyn

13.15–13.30 Hud
Kerstin Bergvall, Sveriges lantbruksuniversitet

13.30–13.45 Munhåla
Tina Mannerfelt, Djurdoktorn i Mälardalen

13.45–14.00 Urinvägar
Lena Pelander, Sveriges lantbruksuniversitet

14.00–14.15 Könsorgan
Bodil Ström Holst, Sveriges lantbruksuniversitet

14.15–14.30 Respirationsorgan och digestionsorgan
Margareta Wellander

14.30–15.00 K A F F E

15.00–15.15 Ögon
Agneta Weidman, Djursjukhuset i Jönköping

15.15–15.30 Fästingburna bakteriella infektioner
Jessica Ingman, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

15.30–15.45 Perioperativ antibiotikaanvändning
Lennart Sjöström, Regiondjursjukhuset Strömsholm

Sal J

FÖRSÖKSDJURSSYMPOSIUM

Recognition of pain in laboratory animals

Moderator: *Bengt Eriksson, AstraZeneca*

09.00–10.00 Recognition of pain in rabbits and rodents
Matthew Leach, University of Newcastle, UK

10.00–10.30 K A F F E

10.30–11.30 Recognition of pain in rabbits and rodents
Matthew Leach

11.30–12.30 L U N C H

12.30–13.15 Recognition of pain and distress in aquatic species
Gidona Goodman, University of Edinburgh, UK

13.30–14.45 Medlemsmöte Råttary

Stora Hörsalen, Loftet

HÄSTSYMPOSIUM

Korta forskningsrapporter

08.00–08.20 Provtagning vid kvarkamisstanke
Susanne Lindahl, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

08.20–08.35 Utveckling av vaccin mot kvarka
Jan-Ingmar Flock, Karolinska Institutet

08.35–08.55 Objektiv bedömning av hälta
Marie Rhodin, Sveriges lantbruksuniversitet

Provtagning i fält – när, hur och varför

Moderator: *Inger Lilliehöök, Sveriges lantbruksuniversitet*

09.00–09.30 Hud
Kerstin Bergvall, DjurAkuten och Sveriges lantbruksuniversitet

09.30–10.15 K A F F E och hältbedömning

10.15–11.00 Hematologi och "infektionsbild"
Anna Kendall, Sveriges lantbruksuniversitet

11.00–11.45 Stuteri (stogynekologi och föl)
Johan Hellander, Menhammar Stuteri

11.45–12.15 Frågor och diskussion

12.15–13.15 L U N C H

Moderator: *Viveca Båverud, Statens Veterinärmedicinska Anstalt*

13.15–13.45 Luftvägar
Miia Riihimäki, Sveriges lantbruksuniversitet

13.45–14.15 Viroser
Louise Treiberg Berndtsson, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

14.15–14.45 K A F F E

14.45–15.30 Bakteriella infektioner
Karin Bergström, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

15.30–16.00 Diskussion och frågor

Sal K

AKTUELLA INSLAG

Sal O

HUSDJURS- OCH LIVSMEDELSSYMPOSIUM

Moderator: *Björn Dahlén, Statens Jordbruksverk*

EHEC/VTEC – Åtgärder nödvändiga?

09.00–09.30 VTEC i en dikobesättning med gårdsslakteri
Helena Olofsson, Sveriges lantbruksuniversitet

09.30–10.15 Åtgärder i kedjan jord till bord för att skydda konsumenten mot EHEC
Mats Lindblad och Roland Lindqvist, Livsmedelsverket

10.15–10.45 K A F F E

10.45–12.00 Försök med probiotika mot VTEC 0157:H7 i en mellankalvsbesättning
Mats Törnquist, Svenska Djurhälsovården

Utvärdering av miljöprover vid provtagning för VTEC i nötbesättningar
Erik Eriksson, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

Kontrollprogram avseende VTEC hos nötkreatur
Mats Törnquist

12.00–13.00 L U N C H
Husdjurssektionens årsmöte

Nya och gamla zoonos-snackisar

13.00–14.00 Ringorm – Gör av med eländet!
Arve Lund, Veterinærinstituttet, Norge

14.00– 14.45 Zoonoser – En viktig risk i veterinärt arbete
Gudrun Skoglund, Arbetsmiljöverket

14.45–15.15 K A F F E

15.15–16.00 Mördarbakterierna anfaller! – Om ESBL-utbrottet på Akademiska Sjukhuset
Åsa Melhus, Akademiska Sjukhuset

16.00–17.00 Antibiotikaresistens är också en zoonos!
Christina Greko, Statens Veterinärmedicinska Anstalt

Omorganisation av Distriktsveterinärerna

För att höja servicen till djurägarna genomför Distriktsveterinärerna från och med den 1 september en omorganisation, skriver Jordbruksverket i ett pressmeddelande samma dag. Omorganisationen ska enligt SJV skapa förutsättningar för att förbättra och effektivisera Distriktsveterinärernas service till kunderna, både vad gäller akut djursjukvård, smittsamma djursjukdomar och förebyggande djurhälsovård. En annan del är att rekryteringen av veterinärer ska bli enklare.

Förändringen består i att landet delas in i fyra regioner: nord, mellannord, mellansyd och syd. I varje region finns det flera praktikområden, vilka består av en till fyra veterinärmottagningar. Det finns en ansvarig klinikchef för varje enskilt praktikområde. I varje region införs dessutom två till fyra överveterinärtjänster med ansvar för ett fastställt ämnesområde. Det innebär att den som har den rollen har ansvar för att kompetensutveckla sina kolleger och att verka för en förbättrad kvalitet på den veterinära servicen inom sitt ämnesområde. Överveterinären ska kunna verka inom hela regionen. Ämneskunskapen i varje praktikområde ska därmed öka. ■

Sacoförbunden ökar

De 23 Sacoförbunden hade vid halvårsskiftet 12 797 fler yrkesverksamma medlemmar än för ett år sedan. Det visar en sammanställning som presenterades den 1 september.

– Det är väldigt roligt att våra förbund kan redovisa ett ökat medlemstal, säger Sacos ordförande Anna Ekström. De har arbetat aktivt med förändring och ökad medlemsnytta under en längre tid, framför allt för att locka unga medlemmar. Jag tror det är det som nu bär frukt.

– Många inser att den ekonomiska krisen inte bara är något som drabbar andra. När ingen går säker är det en trygghet att vara medlem i ett fackförbund med bra verksamhet och trygga försäkringar. Och det får man som medlem i ett Sacoförbund, säger Anna Ekström.

Veterinärförbundet, som är det minsta inom SACO-federationen, redovisade en ökning på drygt fyra procent eller 88 yrkesverksamma medlemmar jämfört med halvårsskiftet 2008. ■

Innehåll i Acta Veterinaria Scandinavica

Den vetenskapliga tidskriften Acta Veterinaria Scandinavica, skapad av de nordiska veterinärförbunden, publicerar sedan den 1 januari 2007 sina artiklar enbart elektroniskt på Internet. Allt material i tidskriften ligger i sin helhet fritt åtkomligt på adressen: www.actavetscand.com. Utgivningen finansieras via en avgift från de publicerade författarna, med de nordiska veterinärförbunden som ekonomisk garant.

För aktuellt innehåll och tidigare publicerade artiklar i Acta Veterinaria Scandinavica hänvisas till hemsidan **www.actavetscand.com**.

VETERINÄRKONGRESSEN 2009

Kursavgifter

Differentierade kursavgifter (inkl kompendium) enligt följande. Observera att medlemmar i veterinärförbundet erhåller rabatt (se nedan).

Ej medlem i Sveriges Veterinärförbund

Hela mötet torsdag–fredag	5 000 kr (inkl moms 1000 kr)
En dag	3 050 kr (inkl moms 610 kr)

Pensionärer/långtidssjukskrivna i minst 6 mån

Hela mötet torsdag–fredag	2 500 kr (inkl moms 500 kr)
En dag	1 525 kr (inkl moms 305 kr)

Veterinärstudenter har gratis inträde.

Medlem i Sveriges Veterinärförbund får 37 % rabatt

Hela mötet torsdag–fredag	3 150 kr (inkl moms 630 kr)
En dag	1 925 kr (inkl moms 385 kr)

Pensionärer/långtidssjukskrivna medlemmar deltar gratis.

Grupprabatt

Dessutom erbjuder vi ett rabatterat pris till de arbetsgivare som önskar skicka många veterinärer till årets Veterinärkongress. **För var tionde anmäld person får en gå gratis!**

Förutsättningen för att få denna extra rabatt är att fakturan för samtliga deltagare kan skickas till en och samma adress och att en namnlista för anmälda deltagare bifogas.

Detta erbjudande är även öppet för andra grupper eller intresseföreningar som kan uppfylla de ovannämnda förutsättningarna.

Veterinär anmälde djurägare för mordförsök

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

En veterinär i södra Sverige som hade anmält en djurägare för brott mot djurskyddslagen, höll på att bli avsiktligen nedkörd med traktor av djurägaren. Trots anmälan om mordförsök och övergrepp i rättssak från veterinärens sida är djurägaren fortfarande på fri fot.

Bakgrunden till historien är att den aktuella veterinären upprepade gånger anmält en djurägare med lantbruk för brott mot djurskyddslagen. Veterinären har arbetat både som distriktsveterinär och klinikveterinär på djursjukhus, och har även bistått såväl kommun som länsstyrelse i djurskyddskontrollarbete. Djurägaren har oavbrutet varit föremål för åtgärder från tillsynsmyndighetens sida, och dömdes senast 2007 för brott mot djurskyddslagen.

I mitten av juli var veterinären ute på promenad med en bekant på en skogsväg. Enligt polisanmälan kom då djurägaren åkande i sin traktor bakom de gående. När han fick syn på veterinären gasade han och körde med högsta möjliga hastighet mot veterinären på den lilla skogsvägen. Veterinären och hennes promenadsällskap hann flytta sig utanför vägen till en hage men djurägaren körde av vägen i samma hastighet, rakt mot den flyende veterinären. Hon klarade sig i sista stund undan traktorn, varpå djurägaren enligt anmälan hotade att slå veterinären med en kofot. Veterinären undkom slutligen utan fysiska skador, men sade i polisförhöret att hon var övertygad om att djurägaren skulle ha dödat henne om han haft bättre möjligheter.

INGA TVÅNGSÅTGÄRDER MOT DJURÄGAREN

Efter att djurägaren försökt köra på veterinären blev hon samma dag skjutsad av en granne till polisen och gjorde en anmälan. Veterinären förutsatte att djurägaren skulle gripas omedelbart. När hon inte hört något från polisen kontaktade hon dem själv två dagar senare och blev då genast kallad till förhör. Handläggande poliser förutsatte enligt veterinären att jourhavande åklagare skulle besluta att djurägaren omgående

VETERINÄRKONGRESSEN 2009

P -platser 2009

Viktig information för dig som kommer till Veterinärkongressen i bil!

I år pågår en större nybyggnad på Ultunaområdet i omedelbar anslutning till Undervisningshuset. Detta innebär att det kan bli svårare än vanligt att parkera i närheten av möteslokalerna.

För att undvika de tråkigheter som ibland uppstått vid tidigare Veterinärkongresser då en del deltagare drabbats av parkeringsböter vill vi återigen påminna om att generellt parkeringsförbud råder inom hela Ultunaområdet utanför markerade parkeringsplatser.

Övervakningen sköts av ett fristående parkeringsbolag och kan alltså inte påverkas vare sig av förbundet eller SLU. Vi ber därför samtliga att följa skyltningen och endast parkera på markerade parkeringsområden. Det finns gott om parkeringsmöjligheter i närheten av Undervisningshuset även om en del kanske inte är precis utanför dörrarna utan kräver en kortare promenad.

Välkomna!

SVS Livsmedelssektion

kallar till

ÅRSMÖTE

torsdagen den 5 november 2009
kl 12–13

Sal K, Undervisningshuset
Ultuna

Möteshandlingar skickas ut med e-post 1–2 veckor före årsmötet.

Vi bjuder på smörgås och dryck!

Foto: Ann Taylor-Hughes

När djurägaren fick syn på veterinären gasade han traktorn och körde med högsta hastighet mot veterinären på den lilla skogsvägen. Arkivbild.

skulle tas in för förhör. Jouråklagaren beslutade dock att man inte skulle vidta någon tvångsåtgärd mot djurägaren. Inte heller överåklagaren ansåg efter veterinärens begäran om överprövning att djurägaren skulle anhållas.

LÅNGSAM UTREDNING

I slutet av augusti förhördes veterinärens promenadsällskap av polisen som vittne. Däremot hade djurägaren, sex veckor senare, inte kallats till polisen för förhör. Veterinären påpekar att det som hänt har kommit till djurskyddsinspektörernas och länsveterinärernas kännedom. Det finns enligt henne en risk att fallet påverkar myndighetsföreträdarna i deras arbete, om de inte får samhällets skydd vid djurskyddsfall med våldsamma djurägare. Länsveterinärer och djurskyddsinspektörer kan komma att undvika att inspektera/agera på anmälningar på grund av att man blivit hotad eller att djurägaren uppträder hotfullt, menar den angripna veterinären.

Ärendet ligger i skrivande stund hos polisen, som säger sig planera kompletterande förhör med de inblandade. Veterinärförbundets jurist Anders Lefrell är nu inkopplad och har kontaktat ansvarig polismyndighet för att påtala vikten av en skyndsam och korrekt utredning av frågan. Under tiden har djurägaren, förutom veterinärens anmälan om ”övergrepp i rättssak”, fått nya anmälningar för brott mot djurskyddslagen mot sig. Han har samtidigt, så vitt den angripna veterinären vet, varken förhörts eller ens kontaktats av polisen rörande överfallet med traktorn.

Veterinärtidningen lär få anledning att återkomma till detta, för alla djurskyddskontrollerande veterinärer, principiellt viktiga rättsfall. ■

SÄLLSKAPET ÄLDRE VETERINÄRER, SÄV

Möte i Stockholm tisdagen den 3 november 2009

Programidé: ”Kultur och ekonomi”

14.00 Guidad visning av Konserthusets världsberömda arkitektur och konst.

17.00 Föreläsningar hos ett närbeläget finansinstitut om tidens ekonomiska turbulens och betydelse för bl.a. pensionärer, följt av buffé med drycker och sällskaplig samvaro.

Även icke medlemmar i SÄV är välkomna liksom medlemmar i Stockholm-Upplands Veterinärsällskap.

Subventionerad deltagaravgift för SÄV-medlemmar 120:- och övriga 150:- insättes på SÄV:s plusgiro 422 897-9. För anmälan och detaljinfo. kontakta KG Linderholm, tel. 08-80 05 00, fax 08-26 46 47, Alviksvägen 133, 167 62 Bromma, senast månd. 26 okt (bortrest 3–16 okt).

P.S. Tidpunkten 3 nov är vald för att vara nära årets veterinärkongress eftersom pensionärerna numera kan deltaga utan kostnad.

VETERINÄR-KONGRESSEN 2009

TIPS-PROMENAD

resecheckar i pris

•

Vår populära tipspromenad genomförs även i år med fina priser i form av resecheckar på avsevärda belopp. Detta tack vare att våra utställare uppskattar detta inslag och generöst bidrar till prissumman.

Som vanligt kommer utställningsmontrarna inom hela utställningsområdet att innehålla en fråga med tre svarsalternativ.

Tävlingen är öppen för alla Veterinärkongressens deltagare, inklusive veterinärstudenterna. Tipskupong finns i konferensväskan och kan av studenterna hämtas i sekretariatet.

Observera också att utställningen stänger klockan 15.30 fredagen den 6 november och att tävlingssvaren måste vara inlämnade senast 15.45 samma dag. Vinnare blir de först öppnade rätta lösningarna.

•

Ett stort tack till alla utställare som bidrar till att denna populära tävling kan genomföras!

Nytt från SVS Smådjurssektions Normgrupp

Norm om rekommenderad kastrationsålder för katt

I maj 2009 antog Smådjurssektions Normgrupp en ny norm, om rekommenderad kastrationsålder för katt. Normen presenteras här, liksom gruppens sammansättning 2009.

från sektionerna

BAKGRUND

Smådjurssektionens Normgrupp har på uppdrag från den veterinära intresseföreningen Jamaren diskuterat om det finns anledning att sänka den rekommenderade åldern för kastration av katt. Frågan har uppkommit för att en del uppfödare av raskatter har önskemål om att kunna kastrera sina kattungar innan leverans. Skälen till detta varierar, men ofta anges att man vill att enbart lämpliga avelsdjur går vidare i avel och att det är en fördel för köparen att få en redan kastrerad katt. Ett annat skäl kan vara att vissa uppfödare inte vill dela med sig av sina avelslinjer. Önskemål kan också komma från ägare till huskatter som blir könsmogna mycket tidigt. Kastration före sex månaders ålder utförs redan idag av en del veterinärer i Sverige.

Den tidigare rekommenderade gränsen på sex månaders ålder sattes år 2000 av de svenska veterinära intresseföreningarna Sällskapet för smådjursreproduktion och Jamaren. Innan dess ansågs att katten skulle vara könsmogen eller minst ett år gammal innan den kastrerades. En av anledningarna till att en ny rekommendation då tillkom var att många huskatter hann bli könsmogna innan kastration och att därför ett stort antal oönskade kattungar föddes.

Foto: Måns Röken

Önskemål finns att kastrera huskatter som blir könsmogna mycket tidigt, men också beträffande raskatter där uppfödare vill kunna kastrera sina kattungar innan leverans.

Katter som inte ska användas i avel bör kastreras av flera skäl. Det främsta är för att förhindra oönskad reproduktion. Okontrollerad fortplantning leder till djurskyddsproblem. Både förvildade katter och okastrerade huskatter bidrar till ett stort antal oönskade kattungar. I vissa fall kan detta leda till att djurägare själva försöker göra sig av med kattungarna på sätt som strider mot svensk lagstiftning. Djurskyddsorganisationer är överens om att kattägare bör uppmanas att kastrera sina katter för att minska djurskyddsproblemet som orsakas av ett överskott av katter.

Katter kan också behöva kastreras för att modifiera deras beteende så att de passar bättre som sällskapsdjur. Okastrerade hankatter kan vara svåra att hålla inomhus, men även löpande honkatter kan upplevas som besvärande.

Kastration har vidare positiva effekter på katters hälsa. Tidigt kastrerade honkatter har väsentligt lägre risk att få juvertumörer än intakta honor. Risken att kastrerade honkatter ska drabbas av andra sjukdomar i reproduktionsorganen är minimal. Okastrerade hankatter har en benägenhet att rymma och att slåss med andra hankatter, vilket ökar risken för trafikskador, bitskador och sjukdomar som överförs via bett såsom FIV och FeLV.

Normgruppen har tagit del av här ➤

➤ angiven litteratur och fört interna diskussioner i frågan om lägsta rekommenderade kastrationsålder för katt. Frågeställningen har också remitterats vidare till ett antal personer med särskilt intresse och kunnande beträffande reproduktion och internmedicinska sjukdomar hos katt. De synpunkter som framkommit varierar och det finns både för- och nackdelar med en eventuell sänkning av den nu rekommenderade kastrationsåldern.

FÖRDELAR MED TIDIG KASTRATION

När det gäller att förhindra oönskad fortplantning skulle en sänkning av kastrationsåldern med största sannolikhet leda till att detta mål uppnås i större utsträckning. Även om det är ovanligt så förekommer det att honkatter blir könsmogna före sex månaders ålder. Tidig kastration av honkatt minskar också frekvensen av juvertumörer.

NACKDELAR MED TIDIG KASTRATION

Det är viktigt att den enskilda kattens säkerhet kommer i första hand, särskilt som kastration är ett profylaktiskt ingrepp. Ingreppet är tekniskt sett svårare på en ung individ, med förhållandevis skör vävnad och risk för ökad frekvens av ovarierester.

Vissa studier har visat att epifyslinjerna på tidigt kastrerade katter inte sluts på flera år, och att en ökad risk för epifysfrakturer finns på katter äldre än 1,5 år. Andra studier har inte kunnat påvisa någon ökad frekvens frakturer hos tidigt kastrerade individer.

FOTO: GRACEY STINSON

När det gäller att förhindra oönskad fortplantning skulle en sänkning av kastrationsåldern med största sannolikhet leda till att detta mål uppnås i större utsträckning.

Uppfödares önskan att begränsa avelsmaterialet för eget bruk och på det viset minska raskatternas genpool är en hälsorisk för varje kattras. Då ärftliga sjukdomar tycks bli allt vanligare är det av största vikt att värna om den biologiska mångfalden.

ÖVRIGA FAKTORER ATT BEAKTA

Studier har visat att unga kattungar inte löper större risk för komplikationer i samband med operationen eller för negativ påverkan på framtida beteende eller hälsa (såsom fetma, störd tillväxt och urinvägsproblem) jämfört med katter som kastreras vid sex månaders ålder.

Gängse anestesimetod vid kastrering av katter från sex månaders ålder är en kombination av medetomidinhydroklorid/dexmedetomidinhydroklorid och ketaminol kompletterat med smärtlindring. Denna anestesimetod anses inte lämplig vid tidigare kastration.

Byte av hem innebär alltid en stress för en katt oavsett ålder. Sannolikt är det därför fördelaktigt om byte av hem och kastration inte kommer alltför tätt i tid. Kattungar som kastreras efter att de bytt hem bör ha hunnit acklimatisera sig och känna sig trygga i sitt nya hem innan

Sorbact® gel

NYHET!

Fuktig nyhet för torra sår!

I **Sorbact gel** har vi kombinerat Sorbact´s unika bakterie- och svampbindande egenskaper med en hydrogel. **Sorbact gel** finns i 2 storlekar 7,5x7,5 och 7,5x15 cm.

Finns att köpa hos din grossist!

Sorbact för alla sår

Sorbact är effektivt vid alla typer av sår och svampinfektioner, vare sig man vill rensa upp eller minska risken för infektion. Med Sorbact finns ingen risk för resistensutveckling eller negativa miljöeffekter. Sortimentet består av kompress, tamponad, rundtork, gelkompress samt absorptions- och filmförband. Hela sortimentet är tillgängligt via era grossister. Kontakta oss för mer information! pharma@abigo.se

abigo

ABIGO Medical AB, Ekonomivägen 5, 436 33 ASKIM
Tel 031-748 49 50 • Fax 031-68 39 51 • www.abigo.se

kastrering. Kattungen bör därför ges två till tre veckor att anpassa sig i sitt nya hem före kastrering. I de fall kattungar kastreras innan leverans bör operationssåret vara läkt, varför ca två veckor mellan kastration och byte av hem kan rekommenderas.

Tidig kastration av katter efterfrågas av vissa raskattsuppfödare och tidig kastrering utförs redan idag av en del veterinärer i Sverige. Ingreppet kräver att klinik och veterinär har förutsättningar och kompetens för pediatrisk kirurgi, samt att anestesi, perioperativ vård och operationsmetod är anpassade efter djurets ålder. Det måste noga understrykas att tidig kastration är olämplig på kliniker som saknar dessa förutsättningar.

FÖLJANDE NORM ANTOGS I MAJ 2009

Normgruppen anser att den tidigare rekommenderade kastrationsåldern för katt, sex månader, oavsett ras och kön, bör behållas.

De veterinärer som har adekvat kompetens avseende kirurgi, anestesi och perioperativ vård och som utför ingreppet vid klinik som har lämplig utrustning för tidig kastration av katt kan fortfarande välja att, när särskilda skäl föreligger, kastrera katter tidigare än vid sex månaders ålder.

Kontaktperson för normen är Anna Lindmark Andersson.

OM NORMGRUPPEN

Normgruppen utses av SVS Smådjurssektions styrelse och har till uppgift att sammanställa behandlingsnormer i veterinärmedicinska frågor. Normerna ska fungera som informationsunderlag för att hjälpa veterinärförbundets medlemmar att ta beslut om behandling.

Medlemmar i normgruppen 2009 är Elisabeth Hernblad Tevell, ordförande, e-post: lisa_hernblad@telia.com, Wiwian Stern Bertholtz, e-post: wsb@regdjsh.se, Henrik Merin, e-post: merin@telia.com, Anna Lindmark Andersson, e-post: herbarias@telia.com, Birgitta Andrén, e-post: Birgitta.Andren@kv.slu.se och Ida Möller, e-post: ida.moller@telia.com.

Tidigare publicerade normer finns att läsa på SVS Smådjurssektions hemsida på www.svf.se. Förbundets medlemmar är hjärtligt välkomna att höra av sig till någon av oss i normgruppen, lämpligast via e-post, med önskemål om normer och med synpunkter.

Litteratur

Aronsohn MG & Fagella AM. Surgical techniques for neutering 6–14 week-old kittens. J Am Vet Med Assoc, 1993, 202, 53–55.

The Cat Group. Policy statement 1 – Timing of neutering. Webadress 2009-06-09: www.fabcats.org/cat_group/policy_statements/neut.html

Fagell AM & Aronsohn MG. Anesthetic techniques for neutering 6–14 week-old kittens. J Am Vet Med Assoc, 1993, 202, 56–62.

Howe LM, Slater MR, Boothe HW, Hobson HP, Fossum TW, Spann AC & Wilkie WS. Long-term outcome of gonadectomy performed at an early age or traditional age in cats. J Am Vet Med Assoc, 2000, 217, 1661–1665.

Läkemedelsindustriföreningen LIF. Fass Vet 2009.

Overly B, Shofer FS, Goldschmidt MH, Sherer D & Sorenmo KU. Association between ovariehysterectomi and feline mammary carcinoma. J Vet Intern Med, 2005, 19, 560–563.

Röken M. Prepubertal kastration av katt – möjlighet eller risk. Examensarbete SLU, 2002.

Spain VC, Scarlett JM & Houpt KA. Long-term risks and benefits of early-age gonadectomy in cats. J Am Vet Med Assoc, 2004, 224, 372–379.

Stubbs WP, Bloomberg MS, Scruggs SL, Shille VM & Lane TJ. Effects of prepubertal gonadectomy on physical and behavioural developments in cats. J Am Vet Med Assoc, 1996, 209, 1865–1871.

För Normgruppen
ELISABETH HERNBLAD TEVELL

HUSDJURSSEKTIONEN SVS

SVS Husdjurssektionen
kallar till
ÅRSMÖTE

Fredagen den 6 november 2009
kl 12.00–13.00

Sal O, Undervisningshuset
Ultuna

Sektionen bjuder på lätt lunch!

Zentonil®

Understödjer levern

Till hundar och katter

Smaksatta och delbara tabletter

Förpackningsstorlekar:

Zentonil® Plus 200	20 tabletter
Zentonil® Plus 400	20 tabletter
Zentonil® Advanced 100	22 tabletter
Zentonil® Advanced 200	30 tabletter
Zentonil® Advanced 400	30 tabletter

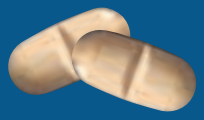

Box 9, 265 21 Åstorp
Tel. 042-676 03
Fax 042-676 04
www.vetoquinol-scandinavia.com

Vétoquinol
Signe de Passion

Djurhälsa och fruktsamhet i ekologisk mjölkproduktion

Veterinär Nils Fall, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade den 11 september sin avhandling för veterinärmedicine doktorsexamen med titeln "Health and reproduction in organic and conventional Swedish dairy herds". Opponent var professor Ian Dohoo, Department of health management, Atlantic Veterinary College, University of Prince Edward Island, Kanada.

disputationer

Målet med ekologisk mjölkproduktion är att producera mjölk och kött i ett hållbart system baserat på god djurhälsa och djurvälfärd. En av grundidéerna för att uppnå god djurhälsa i ekologisk djurproduktion är att prioritera förebyggande åtgärder före medicinsk behandling av sjukdomar. Genom lämplig utfodring och avel samt genom att djuren får möjlighet att bete sig naturligt vill man förbättra djurens motståndskraft mot sjukdomar. Tanken är också att smittrycket i djurbesättningar minskas genom att begränsa blandning av djur från olika besättningar, minska antalet djur per ytenhet och genom en god beteshygien. Förespråkare för ekologisk djurhållning menar att lägre mjölkproduktion i kombination med andra levnadsbetingelser ger korna förutsättningar för ett friskare och längre produktivt liv.

Det finns dock farhågor att djurhälsan kan påverkas negativt. Orsakerna till att djurhälsa och fruktsamhet i ekologisk produktion kan befaras vara sämre än i konventionell är bland annat ökad stress till följd av underskott på energi i fodret och underlåtenhet att behandla sjuka djur till följd av långa karenstider. Utfodringen är en av de faktorer som skiljer mest mellan ekologiskt och konventionellt skötta kor. Tidigare studier har visat att underutfodring och stress är faktorer som kan ge nedsatt fruktsamhet. Kor kommer ofta i en negativ energibalans i perioden efter kalvning vilket innebär att produktionen av mjölk förbrukar mer energi än den energi korna kan få i sig genom sin föda. Det finns misstankar om att kor i ekologisk produktion, som äter en mindre andel kraftfoder, drabbas hårdare av negativ energibalans än kor i konventionell produktion.

Veterinär Nils Fall visade i sin avhandling att djurhälsan hos ekologiska mjölkkor är lika bra som hos konventionella.

Syftet med avhandlingen var att

utvärdera om djurhälsa och fruktsamhet skiljer sig åt mellan kor i ekologisk och konventionell mjölkproduktion i Sverige.

Djurhälsoläget undersöktes genom studier av juverhälsa, sammanlagd sjuklighet, fertilitet, produktiv livslängd samt ämnesomsättning. Avhandlingens fyra studier baseras på djursjukdata, semindata, kliniska observationer och blodanalyser från mjölkkor i de båda produktionsformerna. Två av studierna baseras på data från en försöksgård som i tolv år bedrev parallell ekologisk och konventionell mjölkproduktion och de andra två baseras på en fältstudie av 20 ekologiska och 20 konventionella besättningar.

Genom granskning av olika celltalsmått och förekomst av veterinärbehandlade mastiter jämfördes juverhälsan. Inget av de olika juverhälsomått som användes visade några relevanta skillnader mellan driftsformerna. I studierna sågs inte heller någon skillnad avseende kornas sammanlagda sjuklighet eller deras produktiva livslängd. Genom att studera kornas kalvningsintervall, tiden från kalvning till den första inseminationen och hur stor andel av korna som blev dräktiga av den första inseminationen efter kalvningen, bedömdes och jämfördes fruktsamheten. Inga betydande skillnader mellan ekologisk och konventionell drift påvisades med avseende på fertilitet. För att undersöka hur kornas ämnesomsättning fungerade i perioden runt kalvningen studerades några olika metaboliska indikatorer i blodet (NEFA, BHBA, insulin och glukos). Dessa undersökningar visade inte på några relevanta ämnesomsättningsskillnader mellan ekologiskt och konventionellt skötta kor i den aktuella tidsperioden.

Sammanfattningsvis skiljer sig ekologiskt och konventionellt skötta kor i Sverige marginellt med avseende på juverhälsa, generell sjuklighet, produktiv livslängd, fertilitet och ämnesomsättning kring kalvning. Detta tyder på att djurhälsan hos mjölkkor i ekologisk produktion är lika bra som hos de i konventionell produktion, för de områden som undersöktes i avhandlingen. ■

Spara tid och pengar
med välslipade verktyg!
Slipning saxar och skär 70:-

Oster A5 & skär - 1392:-
Köp nu! Bonus värda 205:-

Ange annons!

www.lyckliga.nu
Lyckliga Fåret Skärsliperi
Prästavägen 254, 263 91 Höganäs
042-722 83

HIPRASUIS
VACCIN MOT RÖDSJUKA OCH PARVOVIRUS HOS SVIN
Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. La Selva, 135 - 17170 Amer (Girona) Spain.

MARKNADSFÖRS AV
NORDVACC AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel:08-449 46 50.
Fax:08-449 46 56
E-mail:vet@nordvacc.se
Hemsida:www.nordvacc.se
NORDVACC

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Vänster lateralprojektion av torax visar en rundad struktur med mjukdelstäthet i kaudodorsala torax strax ventralt om kotpelaren i höjd med torakalkotor 10–13 (Figur 4). På den ventrodorsala projektionen (Figur 5) ses att förändringen är lokaliserad till vänster sida i övergång mellan bröst- och bukhåla. Strukturen har en tydlig kranial begränsning som kan identifieras på den laterala projektionen (Figur 4). Dess kaudala begränsning kan skönjas på den ventrodorsala projektionen (Figur 5).

Diafragmas vänstra crura kan inte ses på grund av att nybildningen summeras med den vänstra cruran, vilket leder till att den normala luft- och mjukdelskontrasten i området försvinner.

I brösthålans ventrala del ses en ökad vätsketäthet och man kan inte utlinjera diafragmas och hjärtsiluettens ventrala del. Mellan lungloberna ses tunna stråk med vätsketäthet kallat pleurala fissurlinjer. Längs med brösthålans vägg på vänster sida ses en ökad vätsketäthet och lungan sträcker sig inte ända ut till bröstkorgsväggen. Lungloberna har en lindrigt rundad perifer form. Sammantaget indikerar dessa fynd att det finns fri vätska i torax.

Vänster kaudallob har en lindrigt ökad täthet i den del av loben som är inkluderad på ventrodorsalprojektionen. Detta kan vara orsakat av en summationseffekt med mjukdelstätheten, fri vätska i torax, lindrig atelektas eller hypostas. Det faktum att hunden ligger roterad kan också accentuera en lindrig täthet i området.

Övriga intra- och extratorakala strukturer bedöms vara inom normalvariationen.

Kontrastundersökningen visar kontrast i ventrikeln, vars fundusdel sannolikt är lindrigt förskjuten i ventral riktning.

Sammanfattningsvis visar röntgenfynden en mjukdelstäthet belägen i dorsokaudala torax och/eller dorsokraniala abdomen samt fri vätska i torax.

Tänkbara differentialdiagnoser kan vara hematom, abscess, granulom, primär eller sekundär neoplasi utgående från pleura, diafragma, muskulatur, fett- eller nervvävnad. Vätskan i torax kan utgöras av trans- eller exsudat, blod eller lymfa. Inget påvisat diafragmabråck, dock kan inte olika typer av hiatusbråck (”sliding hernia”) uteslutas.

VIDARE UTREDNING

För att vidare utreda förändringen utfördes ultraljudsundersökning och datortomografi (CT).

Ultraljudsundersökning av abdomen och torax visade en ca 10 cm i diameter stor nybildning med heterogen ekogenicitet dorsalt i övergången mellan torax och abdomen. Strukturen visade inga tecken på att innehålla luft och var sparsamt vaskulariserad. Lindrigt med ekogen vätska sågs i torax samt i anslutning till nybildningen.

CT utfördes då allmäntillståndet stabiliserats och visade en nybildning 13 x 9 x 9 cm (längd x bredd x höjd) belägen i övergången mellan bröst- och bukhåla (Figur 6 och 7). Nybildningen hade en heterogen röntgentäthet och uppvisade masseffekt i form av förskjutning av ventrikel och lever ventralt, aorta till höger om mittlinjen och esofagus ventralt. Nybildningen hade en kapselliknande omgivande struktur och var välavgränsad in mot brösthålan men hade en indistinkt avgränsning mot bröst- och bukvägg lateralt och dorsalt. Intravenös kontrastgiva med iohexol visade lindrigt heterogent septaliknande kontrastupptag centralt samt måttligt kontrastupptag perifert. Sammanfattningsvis bedömdes förändringarna representera en nybildning i övergången mellan bröst- och bukhåla. Inga metastaser kunde påvisas. Baserat på röntgentäthet, upptag av kontrast och lokalisation var en sarkomatös förändring utgående från fett, diafragma, pleura eller muskelvävnad troligast.

DISKUSSION OCH UTGÅNG

För att med större säkerhet avgöra förändringens lokalisation kunde röntgenundersökningen kompletterats med en höger lateralprojektion av torax för att fastställa om förändringen involverar vänster kaudallob eller inte. Vid höger lateralprojektion är vänster lunga mer luftfylld vilket underlättar identifiering av eventuella förändringar i lungan.

Den ventrodorsala projektionen är något roterad vilket försvårar bedömningen av kaudala mediastinum.

Dorsoventral projektion av torax kunde eventuellt gett ytterligare information om nybildningen genom att den vid denna projektion blir omgiven av luftfylld lunga, till skillnad från den ventrodorsala projektionen där den i till viss del kan vara omgiven av vätska och summeras med omgivande mjukdelsstrukturer och därmed blir mer svårdefinierad.

Eftersom det inte med säkerhet kunde fastställas att förändringen inte var belägen i esofagus eller att ett diafragmabråck förelåg på slätbilderna gjordes en kontrastundersökning av esofagus. Vissa typer av hiatusbråck ses dock inte alltid på kontrastundersökningar eftersom de är dynamiska, i dessa fall kan en flouroskopisk under-

Forts sid 58

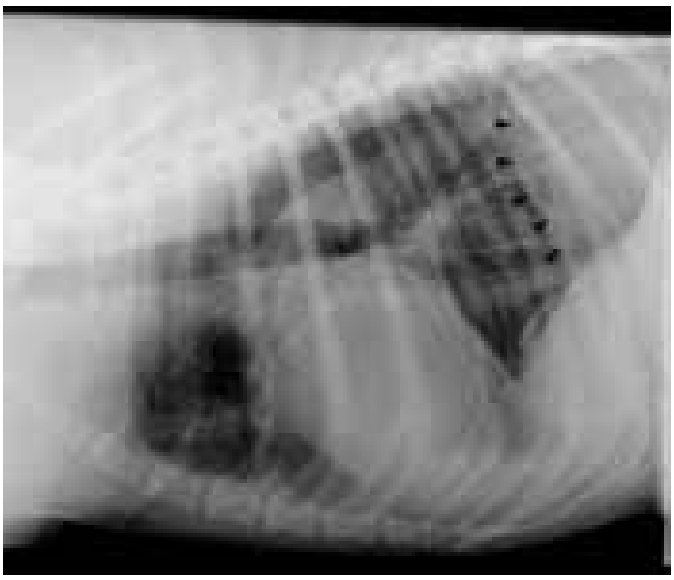

FIGUR 4. *Vänster lateralprojektion (samma bild som i Figur 1). Pilhuvuden markerar strukturens kraniala begränsning.*

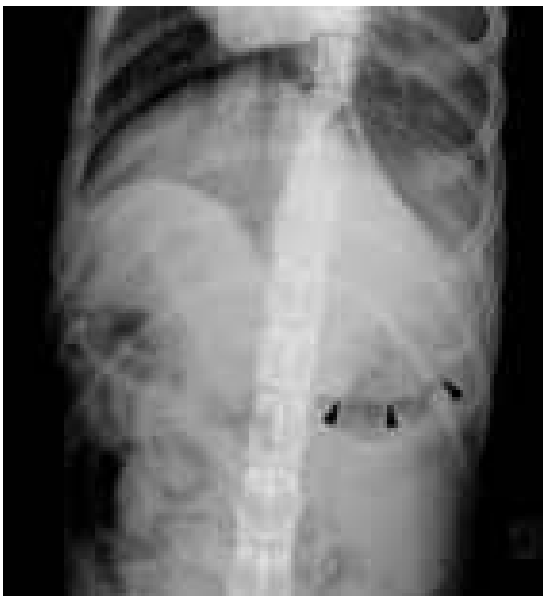

FIGUR 5. *Ventrodorsal projektion (samma bild som i Figur 2). Pilhuvuden markerar mjukdelstäthetens kaudala begränsning. Denna kan ses på grund av att det finns luft i magsäcken som summeras över nybildningens kaudala utbredning.*

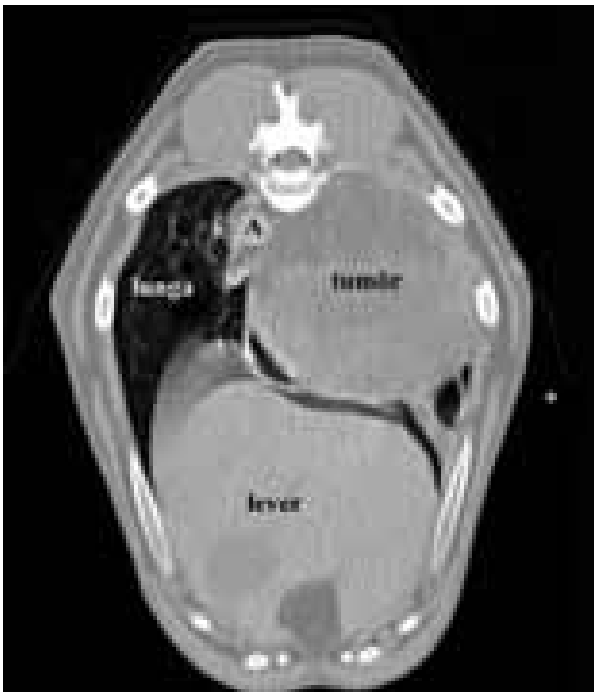

FIGUR 6. *Datortomografi, transversalt snitt efter intravenös kontrast med iohexol. Bilden visas i ett modifierat mjukdelsfönster. Nybildningen uppvisar heterogen röntgentäthet och har en indistinkt avgränsning mot buk- och bröstvägg. A= aorta, är förskjuten något till höger om mittlinjen på grund av nybildningens masseffekt.*

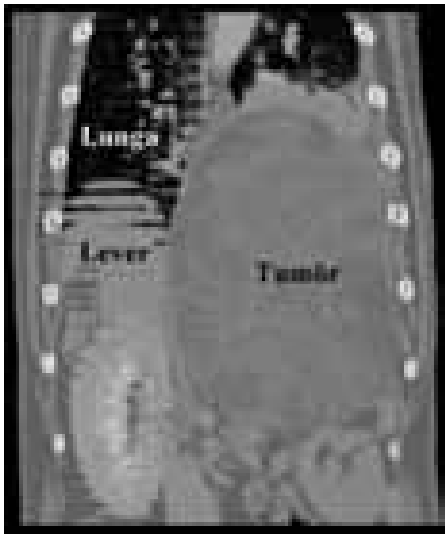

FIGUR 7. *Datortomografi efter intravenös kontrast med iohexol. Bilden är en multiplanar dorsal rekonstruktion och visas i ett modifierat mjukdelsfönster. Den vänstersidiga nybildningen ses som en rundad struktur med omgivande kapsel i övergången mellan bröst- och bukhåla. Strax kaudalt om levern ses höger njure med ansamling av kontrast i njurbäckenet.*

Forts från sid 56

sökning tillsammans med ett esofagogram ge mer information.

Ultraljud av torax kan vara indicerat vid vätska i torax, misstänkta förändringar i mediastinum, bröstvägg eller pleura och ger också många gånger möjligheten att ta ett cytologiskt prov av förändringen.

CTns fördelar jämfört med sedvanlig röntgen är dels att summeringen av organ elimineras, dels möjligheten att särskilja olika vävnaders sammansättning trots liten skillnad i röntgentäthet. Genom datorbearbetning kan olika multiplanara och tredimensionella rekonstruktioner utföras. Olika så kallade vävnadsfönster kan appliceras på undersökningen vid efterbearbetningen av bilderna, vilket ytterligare ökar möjligheten att diagnostisera olika förändringar. Kontrast kan ges för att avgöra lokalisation, vävnadstyp, kärltäthet och avgränsning.

Då hundens allmäntillstånd förbättrats successivt under vårdtiden samt av djurägarskäl beslutades att avvakta med operation. Hunden blev akut sämre två månader efter initialt besök och beslut togs om operation som visade en tumör under diafragma in mot torax. Nybildningen hade en kapselliknande formation och var belägen under pleuran och direkt fastväxt mot ryggkotor och revben. Förändringen var inoperabel och hunden avlivades. Obduktion och histologi visade ett liposarkom med omfattande blödningar i vänster sida av torax med adherenser till pleura costalis (Figur 8). Liposarkom är ovanliga maligna tumörer som utgår från lipoblaster och har en lokalt invasiv karaktär.

FOTO: KATINKA BELAK

FIGUR 8. *Bild av nybildningen tagen i samband med obduktionen. Till höger i bild ses nybildningen belägen i dorsala buk- och brösttaket med omgivande blödningar. Publicerad med tillstånd från SVA.*

noterat

Betesfeber hos får förbryllar forskare

Den fästingburna sjukdomen betesfeber har slagit hårt mot fårbesättningar på Gotland. En studie från SVA slår dock fast att det inte råder resistens mot fästingmedel, vilket man tidigare misstänkt. Genom att inventera markerna på fästingförekomst och noggrant applicera fästingmedlet kan man till viss del motverka problemen. Samtidigt tyder studien på att vi får vänja oss vid nya och mer utbredda fästingburna smittor.

– Betesfeber förekommer på fastlandet också och kan även drabba nötkreatur, säger Jan Chirico, som har lett studien i samarbete med Svenska Djurhälsovården.

Sjukdomen verkar slå främst mot årslamm. Djuren drabbas av ledbesvär och feber, även plötsliga dödsfall har observerats. Infektionsämnet är också en zoonos som hos människa ger förkylningssymtom med ledvärk, feber och trötthet. Av de analyserade fästingarna bar elva procent på smittan. Bakterien som ger upphov till infektionen, *Anaplasma phagocytophilum,* verkar främst ha gnagare som reservoarer, vilka även är viktiga värddjur för fästingar.

Länsstyrelser kritiserar otillräckliga djurskyddsresurser

– En tredjedel av landets djur skulle få otillräcklig djurskyddskontroll om Jordbruksverkets förslag till ny kostnadsfördelning blir verklighet. Det säger Rune Brandt, t f enhetschef vid Länsstyrelsen i Skåne län och länsveterinär Robert ter Horst, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, i ett pressmeddelande den 21 augusti. Jordbruksverkets förslag baseras enligt länsstyrelserna både på fel uppgifter om dagsläget och om vilka djurskyddsresurser som fanns i länen före årsskiftet.

– Djurskyddet behöver mer resurser i Skåne och Västra Götaland. Vi bedömer att betydande ändringar behöver göras i förslaget för att ge en rimlig fördelning, som tar tillräcklig hänsyn till jordbrukslän med en stor djurhållning, säger Göran Bengtsson, länsöverdirektör i Västra Götalands län och Björn Risinger, länsöverdirektör i Skåne län.

Västra Götalands län har fått cirka 15 procent av den totala djurskyddsbudgeten, men har närmare 20 procent av landets djurbesättningar. För Skåne är siffrorna cirka elva procent av budgeten och närmare 14 procent av landets djurbesättningar.

– Fördelningen speglas i hur många djurskyddsinspektörer vi kunnat anställa med de pengar som regeringen fördelat för 2009, jämfört med antalet tjänster som fanns i kommunerna 2008, säger Rune Brandt. I Skåne fanns 22 årsarbetskrafter 2007, och 20 stycken 2008, och i dag räcker de statliga resurserna till 16 årsarbetskrafter. ■

Norska veterinärer vill lägga ner pälsdjursnäringen

Norges veterinärförbund vill lägga ner hela pälsdjursnäringen. Förbundet motiverar det med att det är orimligt att rovdjur ska tvingas leva hela sitt liv i en liten bur.

– Det här leder till att djuren inte kan leva enligt sina naturliga behov, säger förbundets ordförande Marie Modal till nyhetsbyrån NTB den 27 augusti.

Trots att uppfödarna har goda avsikter finns det enligt det norska veterinärförbundet hela tiden stora problem med tanke på djurens välfärd.

– Redan 2001 och 2003 uttalade vi stor skepsis mot denna näringsgren och bad om en utvärdering om djur ska uppfödas på detta sätt. Lagändringar och ökad övervakning har inte förändrat saken. Rent etiskt blir det också allt svårare att försvara en näring som bygger på att vilda, aktiva pälsdjur ska hållas i bur för att producera prydnader på kläder, säger Modal.

Förbundet ska nu kontakta den norska pälsdjursbranschen för att diskutera en avveckling. ■

Inbjudan

Alla intresserade veterinärer och djursjukvårdare inbjuds till kvällsföreläsning tisdagen den 13 oktober 2009:

”Chronic renal disease in cats - the pivotal role of phosphorus control”

av Dr. Dennis Chew från Ohio State University, USA

Tid: Den 13 oktober kl. 18:30 då vi startar med en bit mat
Föreläsningen tar c:a en timme varefter frågestund följer

Plats: Bayers kontorslokaler på Gustav III:s Boulevard 56 i Solna

Anmälan till Sofie Jansson på sofie.jansson.sj@bayer.se
Sofie kan även kontaktas på telefon 0706-32 21 34
Antalet platser är begränsade varför ”först till kvarn” gäller

Hjärtligt välkommen till en intressant kväll!

Bayer A/S, Animal Health, Nörgaardsvej 32, DK-2800 Kgs. Lyngby
Tel: 08-580 223 00, vet.info@bayer.se, www.vet.bayer.se

Bayer HealthCare Animal Health

IN MEMORIAM

Sune Persson in memoriam

Sune Persson avled i början av augusti. Sune, så välbekant för så många veterinärer, skulle ha fyllt 78 år i början av september. Han tog sin veterinärexamen 1960 och knöts tämligen omgående till medicininstitutionen som vid den tiden hette medicinska avdelningen för icke idisslare. Sunes hjärtefråga framför andra blev att lösa den arbetsinsufficienta hästens problem och då särskilt travhästens. Om detta handlade hans doktorsavhandling som framlades 1967. Efter detta gjorde Sune en spikrak akademisk karriär som laborator, docent och professor. Sune övertog ledningen för medicininstitutionen i samband med flyttningen av Veterinärhögskolan från Stockholm till Uppsala. Under Sunes långa karriär framlades ett stort antal avhandlingar vid institutionen och många är de doktorander som handletts av Sune. Sune blev sin forskning trogen även efter pensioneringen 1996 och var aktiv i emeritusrollen fram till sitt frånfälle.

Tack vare Sunes breda kunnande inom det hästmedicinska området kom han att knytas till många och skiftande

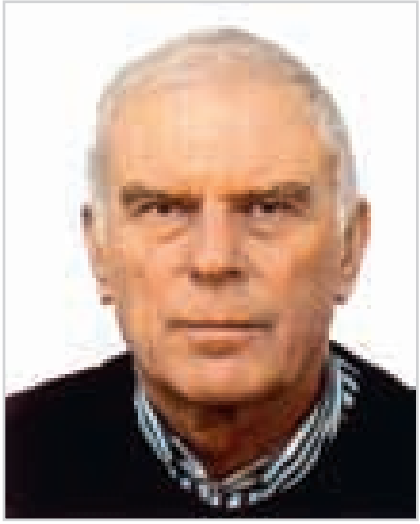

uppdrag där hans erfarenheter behövdes. Vid övergången mellan 1970- och 1980-tal bildade travsporten den så kallade Expertgruppen för dopningsfrågor. I denna grupp blev Sune redan från början en mycket viktig medarbetare där hans medicinska kunskaper kom särskilt väl till pass. Det dopningsförebyggande arbetet känner inga nationsgränser. Sunes stora internationella nätverk passade väl in i Sveriges aktiva dopningsförebyggande arbete, ett arbete som därmed blev synnerligen effektivt. Vi, som under många år har samarbetat med Sune vid möten jorden runt, har glatt oss åt den respekt och värme som Sune mötts av tack vare sina gedigna kunskaper och en alltid lågmäld framtoning. Vi är många som är tacksamma för de nära 50 år som Sune tjänade hästmedicinen och för vilken han var en självklar ämnesföreträdare. Sune var en person med hög integritet, men hade alltid tid för att ge råd eller synpunkter då så efterfrågades.

Vännerna i Expertgruppen
för dopningsfrågor
Peter Forssberg
Lars-Erik Appelgren
Peter Kallings

FVF
företagande veterinärers förening

Kom till vår monter

under Veterinärkongressen den 5–6 november. Vi finns på Loftet, till höger om ingången, för att lyssna till dig och svara på frågor.

Informationsmöte

Torsdagen den 5 november 2009, kl 17.15
Lilla salen, Loftet, Ultuna
Vi bjuder på enklare förtäring.

Välkommen!

AA®

MÖTE

för läkare, tandläkare och veterinärer

Hösten 2009
Första tisdagen i månaden:
6 okt, 3 nov, 1 dec
samt 12 jan 2010.

Klockan 18.30–19.30

Plats:
Läkarsällskapet
Klara Ö. Kyrkogata 10
Stockholm
Lokal ”Grottan”, 3 tr

Anonyma Alkoholister
IDAA 2009

Välkommen!

IN MEMORIAM

Barbro Ljung till minne

Barbro Ljung, född 1943, avled i sitt hem på Söder i Stockholm den 30 juni.

Hon utbildade sig till veterinär i Berlin i slutet av 1960-talet, tog examen 1971 och fick svensk legitimation 1975. Efter några års vikarierande som distriktsveterinär kom hon in på den bana som hon skulle bli trogen under den största delen av sitt yrkesliv – livsmedelshygienen. Hon var besiktningsveterinär vid slakteriet i Gällersta från 1977 och biträdande överveterinär där från 1985. Under 1986 och 1991 gjorde hon FN-tjänstgöring i Libanon. 1986 – 1989 var hon laboratorieveterinär och kvalitetschef vid AB Gomanprodukter i Stockholm och efter en kortare tid som laboratoriechef vid Svelab i

Örebro blev hon sedan anställd vid Livsmedelsverket som veterinärinspektör. Den tjänsten innehade hon till sin pensionering 2006.

Barbro var en realistisk och erfaren yrkeskvinna med stor förankring i den praktiska verklighet som livsmedelsproducenter har som sin vardag. I många situationer var Barbros breda kunnande till stor nytta – inte minst i diskussioner som på myndighetsnivå ibland kan tendera att bli väl teoretiska. Barbro var en modig person som inte var rädd för att säga vad hon tyckte, vilket ofta var till gagn för dem som själva inte hade lika lätt att uttrycka sin mening.

Det är med sorg vi tänker på att Barbro bara fick några korta år efter pensioneringen. Och än sorgsnare då vi är medvetna om att de åren färgades av sjukdom och ensamhet. Vi tänker att hon nu funnit harmoni i sin himmel.

För arbetskamraterna
på Livsmedelsverket
Gunilla Gålne
Paulo Kisekka

Den 4 november
kl 17–19

ÅRSMÖTE
i Slottsbiografen, Uppsala

Sveriges Veterinärförbunds medlemmar kallas till årsmöte som går av stapeln i Uppsala direkt före Veterinärkongressens ”get together-party” på Stockholms Nation, och bara ett stenkast därifrån.

Tid: Onsdagen den 4 november, kl 17–19

Plats: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6, Uppsala (cirka 100 meter från lokalen för Veterinärkongressens ”get together-party”)

Ni som inte haft möjlighet att komma tidigare år – passa på nu att i samband med årsmötet titta på denna kulturhistoriska lokal som är en av landets äldsta bevarade biografer. Det var här som Ingmar Bergman fick sina tidigaste intryck av film genom de matinéföreställningar han besökte som barn.

Några av punkterna vid årsmötet:

- Presentation av kandidaterna till förbundsstyrelsen och ordförande i SVS med möjlighet att ställa frågor om hur de vill påverka veterinärförbundets verksamhet
- Kungörelse av kandidaterna till fullmäktigevalet
- Val av förbundets valberedning

Vid årsmötet hålls också parentation.

Vi räknar med stor uppslutning när årsmötet nu enligt fullmäktiges önskan har återinförts!

Välkomna!
Förbundsstyrelsen

kanslinytt

Prata pension med Saco-S

Nu finns chansen för statligt anställda att lära sig hur pensionssystemet fungerar. Under hösten kommer Saco-S, där Sveriges Veterinärförbund ingår, att genomföra en pensionstour. 21 orter kommer att besökas där det blir information om pensionsförmåner för statsanställda. Krångliga begrepp i pensionsavtalet som t ex PA03 kommer att redas ut. Pensionstouren startar den 15 september i Kalmar och avslutas den 7 december i Stockholm.

Detaljerad information om orter, tider och platser finns på hemsidan www.saco-s.se. Där kan man också anmäla sig till önskad träff, och deltagandet är kostnadsfritt för medlemmar i veterinärförbundet.

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap
SMÅDJURS SEKTIONEN

ÅRSMÖTE 2009
SVS Smådjurssektion

SVS Smådjurssektion håller årsmöte under årets Veterinärkongress:

Fredagen den 6 november
kl 12.00–13.00

Sal L, Undervisningshuset
Ultuna

Sektionen bjuder på lunchsmörgås.

Anmälan och motioner
till årsmötet
skickas senast den 23 oktober
till lotta.moller@agria.se.

Gamla och nya medlemmar hälsas hjärtligt välkomna!

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Livsmedelsverket ska i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 330 personer. Ytterligare knappt 200 medarbetare återfinns på slakterierna och gränskontrollerna runt om i vårt land. Livsmedelsverket har som mål att vara en av Sveriges bästa arbetsplatser som utmärks av strävan att vara fri från diskriminering och ge lika möjligheter för alla. Se även www.slv.se

Livsmedelsverket söker
Två officiella veterinärer
till region Norr
Stationeringsorter är Bäsinge respektive Ullånger

Arbetsuppgifter
Som officiell veterinär arbetar du huvudsakligen med livsmedelssäkerhet, smittskydd och djurskydd genom kontroller i samband med slakt och genom granskning av företagens system för att styra sina processer.

Tjänst 1 – Bäsinge-teamet
Den huvudsakliga tjänstgöringen är förlagd till Bäsinge, Norberg och Söderbärke. Ett större och två mindre slakterier, en produktionsanläggning samt en vilthanteringsanläggning ingår i kontrollen. I denna tjänst ingår även andra arbetsuppgifter av utredande/stödjande karaktär inom enheten för köttillsyn. Det innebär många kontakter inom Livsmedelsverket och även med andra myndigheter. Tjänstens omfattning är 100 %, men lägre omfattning kan diskuteras.

Tjänst 2 – Ullånger-teamet
Den huvudsakliga tjänstgöringen är förlagd till Ullånger. Två slakterier och två produktionsanläggningar ingår i kontrollen. Utöver arbetsuppgifterna inom teamet kan även arbetsuppgifter av utredande/stödjande karaktär inom enheten för köttillsyns verksamhetsområde ingå. Tjänstens omfattning är 100 %, men lägre omfattning kan diskuteras.

I tjänsterna ingår även att du, vid behov, med kort varsel ska kunna tjänstgöra på annan ort inom regionen.

Tjänsterna förutsätter svensk veterinärlegitimation. Du behöver kunna arbeta självständigt och ha mycket god kommunikations- och samarbetsförmåga. Erfarenhet av livsmedelshygien, kvalitetsfrågor i livsmedelsproduktion samt av arbete vid slakteri är meriterande. Vi förutsätter att du behärskar svenska bra i tal och skrift och förstår engelska. B-körkort är ett krav.

Upplysningar
Du är välkommen att kontakta regionchef Arja Kautto, 070-524 55 68.
Representant för SACO (AVF) är Maria Berg, 070-340 34 97 och
för ST Rune Lundén, 0708-69 68 04.

Ansökan
Välkommen med Din ansökan, märkt dnr 3060/09 för tjänsten i Bäsinge och 3061/09 för tjänsten i Ullånger, senast den 11 oktober 2009 till adress *Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala* eller via e-post *livsmedelsverket@slv.se*.

LIVSMEDELS VERKET

På Enheten för köttillsyn är vi ca 200 anställda. Vi arbetar med offentlig kontroll, livsmedelshygien och smittskyddsfrågor inom området kött. Vi arbetar aktivt för att effektivisera den offentliga kontrollen och för en likvärdig tillsyn i hela Sverige. Verksamheten är utspridd över hela landet och organisatoriskt indelad i sex regioner och en centralenhet i Uppsala.

KONGRESSER & KURSER

Svenska

v 39

23–24/9 -09. Kurs i CT/datortomografi hund och katt, Göteborg. Arr: Blå Stjärnan akademin. (SVT 6/09)

v 40

29–30/9 -09. Kurs i kidney disease in cats and dogs, Helsingborg. Arr: SweVet Piab AB (SPUV). (SVT 6/09)

1–2/10 -09. NKVet symposium "Use and misuse of drugs in the athletic horse", Uppsala. (SVT 7/09)

2–3/10 -09. Kurs i röntgenteknik, -anatomi. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v 41

7/10 -09. Föreläsning "Update in managing urinary tract disease in the dog and cat", Göteborg. Arr: Blå Stjärnan Akademin, Hill's Pet Nutrition Speaker Tour. (SVT 7/09)

8/10 -09. Föreläsning "Update in managing urinary tract disease in the dog and cat", SLU och Stockholm. Arr: Hill's Pet Nutrition Speaker Tour. (SVT 7/09)

8–9/10 -09. Kurs i reproduktion, hund och katt, Knivsta. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

10–11/10 -09. Small animal ultrasound, modul 3 och 4, Hasselfors, Sverige. Arr: Improve International och Jan F. Andersen AB/AS. (SVT 5/09)

v 42

16–17/10 -09. Kurs "Resultaten är tillbaka från labbet – nu då?" – en kurs i tolkning av hematologiska och klinisk-kemiska provsvar (hålls på engelska), Stockholmstrakten. Arr: Swevet Piab AB (SPUV). (SVT 2/09)

16–17/10 -09. Kurs i ultraljud grund, smådjur, Uppsala. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v 43

22–23/10 -09. Kurs i ögonsjukdomar, grundkurs, Strömsholm. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

22–23/10 -09. Kurs "Cracking the chest", Göteborg. Arr: SweVet Piab AB (SPUV). (SVT 6/09)

22–23/10 -09. Kurs "Linea albasnitt – vad gör jag nu då?", Göteborg. Arr: SweVet Piab AB (SPUV). (SVT 6/09)

23–24/10 -09. Diseases and disorders of the feline urinary system, Göteborg. Arr: Jamaren (alt The Swedish Veterinary Feline Study Group) (SVT 5/09)

v 44

28–30/10 -09. Kurs i anestesi steg 2, hund och katt. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v 45

5–6/11 -09. Veterinärkongressen, Undervisningshuset, SLU, Ultuna. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och Sveriges Veterinärförbund. (SVT 16/08)

NY 5–6/11 -09. Kurs i Neurologi arrangeras i samband med Veterinärkongressen

NORDVACC

Nordvacc Läkemedel AB arbetar inom "animal health"- området sedan 1988 på den skandinaviska och vissa europeiska marknader.

Nordvacc söker veterinär medarbetare

Vi söker nu veterinär medarbetare för vidare uppbyggnad av främst den svenska verksamheten där du arbetar med information gentemot praktiserande kolleger men även apotek och läkemedelsmyndigheten.

Din bakgrund: *Du har några års erfarenhet i praxis och då gärna också inom stordjursområdet. Tidigare erfarenhet av arbete inom läkemedelsindustrin är meriterande. Goda kunskaper i engelska förutsättes. Du skapar lätt kontakter och är en god kommunikatör.*

Vi erbjuder: *Ett fritt arbete i en expanderande koncern med goda möjligheter till personlig utveckling. Vi är idag 12 medarbetare och arbetar i god teamanda på marknaderna.*

Ytterligare information: *Rune Bergman ; tel: 070-5920290, e-post: rune@nordvacc.se*
Välkommen med din ansökan samt bifogat CV senast 15 nov till:

Nordvacc Läkemedel AB
Västertorpsvägen 135
Post: Box 112, 12922 Hägersten
Hemsida: www.nordvacc.com

NORDVACC

i Undervisningshuset, SLU, Ultuna, Uppsala av SVS, Smådjurssektionen. Info: Marianne Lundquist, 08-545 558 27, marianne.lundquist@svf.se (se annons i denna tidning)

NY **5–6/11 -09. Kurs i Smärtlindring och provtagning på häst för veterinärer i fältverksamhet** arrangeras i samband med Veterinärkongressen i Undervisningshuset, SLU, Ultuna, Uppsala av SVS, Hästsektionen. Info: Marianne Lundquist, 08-545 558 27, marianne.lundquist@svf.se (se annons i denna tidning)

NY **5–6/11 -09. Kurs i Recognition of pain in laboratory animals** arrangeras i samband med Veterinärkongressen i Undervisningshuset, SLU, Ultuna, Uppsala av SVS, Försöksdjurssektionen. Info: Marianne Lundquist, 08-545 558 27, marianne.lundquist@svf.se (se annons i denna tidning)

v 46

NY **10–11/11 -09. Kurs i resistensbestämning** arrangeras i Uppsala av SVA. Info: www.sva.se/antibiotikakurs (se annons i denna tidning)

v 47

16–20/11 -09. Advanced veterinary studies – Dentistry IV oral surgery course with wet lab, Halmstad. Arr: ESAVS (European School for Advanced Veterinary Studies). (SVT 7/09)

20–21/11 -09. Kurs i dermatologi steg 1. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v 48

25–26/11 -09. Kurs i röntgendiagnostik för smådjurspraktiker. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

26–27/11 -09. Kurs i anestesiologi, fågel, reptil, kanin och små gnagare. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

v 49

NY **1–2/12 -09. Kurs i Optimal antibiotikabehandling – hur tänker man?** arrangeras i Uppsala av SVARMpat och Strama VL (SVA och Svenska Djurhälsovården). Info: www.svdhv.org och www.sva.se samt anmälan till Lotta Pettersson, 08-725 81 39, lotta.pettersson@svdhv.org (se annons i denna tidning)

v 50

10–11/12 -09. Kurs i anestesi steg 3, del 1. Arr: VeTAbolaget. (SVT 2/09)

Internationella

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

v 39

22–23/9 -09. Scientific conference on animal protection and welfare, Brno, Tjeckien. (SVT 6/09)

24–25/9 -09. Kurs i djursjukvård på häst "Equine veterinary nursing for the hospitalised patient", Oslo, Norge. (SVT 10/09)

24–26/9 -09. British Veterinary Association (BVA) Congress 2009, Cardiff, UK. (SVT 4/09)

24–27/9 -09. 11th Congress of the World Equine Veterinary Association (WEVA), São Paulo, Brasilien. (SVT 8–9/09)

26–29/9 -09. Equine nutrition and training conference, ENUTRACO 2009, Madrid, Spanien. (OBS ändrat datum) (SVT 16/08)

Sveriges lantbruksuniversitet, SKARA

Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, Avdelningen för produktionssjukdomar

söker

Universitetsadjunkt
i ämnet produktionssjukdomar

Forskare
i produktionssjukdomar med kompetens i epidemiologi

Sista ansökningsdag är den 6 oktober 2009.
Fullständig annons finns på **personal.slu.se/jobb**

STOCKHOLMS REGIONDJURSJUKHUS VÄXER!

Vi söker veterinärer och djursjukvårdare till ny klinik på Sandhamnsgatan, Gärdet!

Läs mer på www.djursjukhusen.se

STOCKHOLMS REGIONDJURSJUKHUS

v 40

1–4/10 -09. SEVC Southern European Veterinary Conference, Barcelona, Spanien. (SVT 7/09)

2–4/10 -09. Medisinsk og kirurgisk behandling av gnagere, kanin og ilder, Adamstua, Norge. (SVT 11/09)

3–4/10 -09. Orthopaedic case days 2009 for equine practitioners, Weilerswist-Mueggenhausen och Bonn, Tyskland. (SVT 10/09)

v 41

5/10 -09. Föreläsning "Update in managing urinary tract disease in the dog and cat", Roskilde, Danmark. (SVT 7/09)

5–6/10 -09. Medicating sport horses for equine practitioners, Bonn, Tyskland. (SVT 10/09)

6/10 -09. Föreläsning "Update in managing urinary tract disease in the dog and cat", Vejle, Danmark. (SVT 7/09)

7–9/10 -09. 11th International companion animal welfare conference, Budapest, Ungern. (SVT 10/09)

8–17/10 -09. Internationally accredited program to become a certified canine rehabilitation practitioner, Mallorca, Spanien. (SVT 6/09)

9/10 -09. Föreläsning "Update in managing urinary tract disease in the dog and cat", Norges Veterinärhögskola och Olso. (SVT 7/09)

10–11/10 -09. Tannkurs hund/katt, trinn 2, Viul, Norge. (SVT 1/09)

v 42

14–18/10 -09. Intensive neuroscience based chiropractic seminar with hands on practical training focussing on horses and dogs, modul 1 – Cervical, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

17–18/10 -09. Kurs i TPLO – operasjonsteknikk for kneledd, Viul, Norge. (SVT 11/09)

v 43

21–23/10 -09. Kurs i odontologi for dyrepleiere, samling 1(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

21–25/10 -09. The original basic veterinary chiropractic course – module I, Sacropelvic, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

23/10 -09. Basic ultrasound, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

24/10 -09. Echocardiography II, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

24–25/10 -09. Kurs i spinalkirurgi, Viul, Norge. (SVT 1/09)

v 44

26/10 -09. Ophthalmology – Glaucoma – Retinal exam. and diseases, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

26–30/10 -09. Advanced veterinary studies – Neuropathology – Intensive course for pathologists, neurologists and MRT users, Bern, Schweiz. (SVT 7/09)

27–28/10 -09. Kurs i gassanestesi og smertelindring av laboratoriedyr, Bergen, Norge. (SVT 11/09)

29–30/10 -09. The veterinary conference "Stem cell therapies – steps towards clinical use", Leipzig, Tyskland i anslutning till The World Conference on Regenerative Medicine. (SVT 6/09)

v 45

4–8/11 -09. Intensive neuroscience based chiropractic seminar with hands on practical training focussing on horses and dogs, modul 2 – Thoracolumbar, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

v 46

8–12/11-09. XVIth Congress of World Veterinary Poultry Association (WVPA), Marrakesh, Marocko. (OBS ändrat datum) (SVT 4/09)

14–15/11 -09. Kurs i ultralyd abdomen hund og katt, Viul, Norge. (SVT 1/09)

v 47

16–27/11 -09. Advanced veterinary studies – Internal medicine II, Utrecht, Nederländerna. (SVT 7/09)

20/11 -09. Electrocardiogram – Interpretation, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

21/11 -09. Ultrasound II, Odense, Danmark. (SVT 10/09)

v 48

23–27/11 -09. Excellence in veterinary therapy (Small Animal) – Internal medicine and emergency/critical care, Lissabon, Portugal. (SVT 7/09)

25–27/11 -09. Kurs i anestesi og smertebehandling for dyrepleiere, samling 1(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

Jordbruks verket

www.jordbruksverket.se

Jordbruksverket söker

Banveterinär

till Halmstad travbana

Tillsvidareanställning med tjänstgöring vid behov.

Meriterande vid tillsättningen är tidigare väl vitsordad anställning som banveterinär eller genomgången utbildning för blivande banveterinärer och auskultation som banveterinär. Erfarenhet från hästpraktik är dessutom en merit.

Lön utgår enligt gällande kollektivavtal mellan Jordbruksverket och Sveriges Veterinärförbund.

Har du några frågor angående ansökan, anställningsvillkor m.m. kan du ringa Tage Bark, 036-15 58 26, 036-15 50 00 vx.

Jordbruksverket är regeringens expertmyndighet på det jordbrukspolitiska området och arbetar bland annat med EU-stöd till jordbruket, miljöfrågor och djur- och smittskyddsfrågor. Landets distriktsveterinärer utgör en betydande del av organisationen.

Vi eftersträvar mångfald bland personalen avseende ålder, kön och kulturell bakgrund.

Välkommen med din ansökan tillsammans med meritförteckning till Jordbruksverket, 551 82 Jönköping eller e-post jordbruksverket@jordbruksverket.se senast den 9 oktober 2009.

Märk ansökan med ref.nr. 06-8924/09.

Vi stärker den gröna sektorn

26–28/11 -09. BCVA (British Cattle Veterinary Association) congress, Southport, England. (SVT 8–9/09)

27–29/11 -09. 15th Eurocongress FECAVA (The Federation of European Companion Animal Veterinary Associations), Lille, Frankrike. (SVT 2/09)

NY **28/11 -09. NoVos – Nordiska Veterinärortopediska Sällskapets first annual open meeting,** arrangeras i Helsingfors, Finland. Info: DVM/PhD Jan Räihä, tel 0400 506850, jan.raiha@helmail.com eller DVM Jarmo Rintasalo, tel 0400 100210, jarmo.rintasalo@netikka.fi

v 49

30/11–4/12 -09. Excellence in veterinary therapy (small animal) – Neurologoy and ophthalmology course, Lissabon, Portugal. (SVT 7/09)

2–6/12 -09. Intensive neuroscience based chiropractic seminar with hands on practical training focussing on horses and dogs, modul 3 – Sacropelvic, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

2–6/12 -09. The original basic veterinary chiropractic course – module II, Thoracolumbar, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

5–6/12 -09. Kurs i oftalmologi, Viul, Norge. (SVT 1/09)

v 51

15–17/12 -09. 11th Congress on equine medicine and surgery, Genève, Schweiz. (SVT 10/09)

v 1

6–10/1 -10. Intensive neuroscience based chiropractic seminar with hands on practical training focussing on horses and dogs, modul 4 – Extremities, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

v 2

13–17/1 -10. The original basic veterinary chiropractic course – module III, Cervical, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

v 3

20–22/1 -10. Kurs i odontologi for dyrepleiere, samling 2(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

v 6

10–12/2 -10. Kurs i anestesi og smertebehandling for dyrepleiere, samling 2(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

10–14/2 -10. Intensive neuroscience based chiropractic seminar with hands on practical training focussing on horses and dogs, modul 5 – Integrated, Sittensen, Tyskland. (SVT 7/09)

v 8

24–28/2 -10. The original basic veterinary chiropractic course – module IV, Extremities, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

v 14

7–11/4 -10. The original basic veterinary chiropractic course – module V, Integrated, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/09)

v 15

14–16/4 -10. Kurs i odontologi for dyrepleiere, samling 3(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

v 16

21–23/4 -10. Kurs i anestesi og smertebehandling for dyrepleiere, samling 3(3), Oslo, Norge. (SVT 11/09)

Arninge Djurklinik

Klinikveterinär sökes

www.arningedjurklinik.se

kontakta chefsvet Jörn Salén, 0735078737
jorn.salen@arningedjurklinik.se

Vi behöver förstärkning av en erfaren ”tupp”!

”Hönsen” har tagit kommandot på vår lilla men välutrustade klinik.

En av våra veterinärer går nu vidare från smådjur till livsmedelshygien och lämnar vår ”tupp” ensam kvar med alla ”hönsen”. Vi är ett mycket väl sammansvetsat team med allt från djurvårdare till narkos Ssk och veterinär.

Gamlegård's Djurklinik ligger nära natursköna Österlen, 3 km till havet, 35 minuter till Malmö och kontinenten. Vår klinik har funnits i 25 år, men flyttade till helt nyrenoverade, större lokaler för drygt tre år sedan. Lokalen där vi håller till är en totalrenoverad fyrlängad gård från 1600-talet. Här utför vi alla slags operationer/utredningar/behandlingar och har det nyaste inom all teknik och utrustning. Kliniken är fullt utrustad även på Lab- & bibliotek-sidan. Ny Digital DR RTG är på gång.

Vi har ett mycket stort upptagningsområde och har stämpeln ”en mycket trivsam klinik med all kunskap”. Våra patienter sätts alltid i första rummet, både djur och djurägare.

Vi söker nu en eller två veterinärer (”tuppar eller höns”) som varit med ett tag i denna bransch och skaffat sig erfarenhet. Kirurgi förutsätter vi att du kan, UL ser vi som ett extra plus. Känner du att just du är rätt person så tveka inte att höra av dig snarast möjligt. Inga jourer ingår. Hel, halv eller 75 % arbetstid, tjänsten är fast.

Kontakta personalansvarig Lotte Wadström på telefon 070-349 43 49 efter kl 13.30 alternativt via brev som skickas till Gamlegård's Djurklinik, 274 53 Skivarp.

Gamlegård's Djurklinik

www.ystad39993.se

Djurklinikerna.se

Vi söker en smådjursveterinär till Göteborgsområdet

Vi är Djurklinikerna.se som består av Djurkliniken Hund och Katt Hälsan i Kållered, City Hund och Kattklinik, Frölunda Djurklinik och Djurkliniken Norra Halland.

Vi är under kontinuerlig expandering och söker därför ytterligare en veterinär. För närvarande är vi åtta veterinärer, varav fem har specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, 18 djursjukvårdare och två sjukgymnaster. På klinikerna finns all modern utrustning för att kunna utföra det mesta inom kirurgi, medicin, röntgen med digitalframkallning, ultraljud, lab m m.

Vår personal är välutbildad och har i regel många års erfarenhet. Klinikerna har alla, utom en, funnits i cirka 17 år och är väl inarbetade.

Vi söker dig som gärna är specialist inom hundens och kattens sjukdomar även om det inte är ett krav. Tycker du om att arbeta såväl självständigt som med kolleger och vill ha möjlighet att påverka din egen lön? I så fall hoppas vi att du hör av dig till oss snarast.

Har du frågor så ring eller maila gärna:
Ing-Marie Röstlund: 031-795 90 71, 0707-48 08 16,
mail: ing-marie@jurklinikerna.se

Ansökan skickas senast 12/10 2009 via mail (enl ovan) eller brev till:
Djurklinikerna.se, att. Ing-Marie Röstlund,
Bangårdsvägen 27, 428 36 Kållered

Du kan läsa mer om oss på vår hemsida:
www.djurklinikerna.se

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
KARIN ÖSTENSSON	070-461 14 46
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
PER JONSSON	0155-28 33 18
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
PIA RAZDAN	0650-54 87 37
SUZANNE SANDQUIST	0480-551 81
OLOF SKARMAN	070-747 47 64
ELÖD SZANTO	0501-101 68
MARGARETA WIDELL	018-31 50 28

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
Sekreterare	
MONICA LANDSTRÖM	070-211 31 37
Vice sekreterare	
URSULA WENNSTRÖM	070-942 62 58
Kassör	
CHRISTER GYLLERUP	044-10 60 51
KAJSA GUSTAVSSON	070-924 56 86
LARS-ERIK STABERG	070-604 06 45

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
JOHANNA ZWENSON	0705-22 04 90
Sekreterare	
RITVA KROKFORS WRETEMARK	0703-97 35 17
Kassör	
ANN-MARI KJELLGREN	0761-12 71 05
Ledamot	
ANDREAS SANDIN	0730-68 15 94
Suppleant	
ANNE BRUNBERG	0706-68 77 16

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON

Vice ordförande:
BIRGITTA LARSSON

PATRICIA HEDENQVIST
ARJA KAUTTO
LENA MALMGREN
THOMAS MANSKE
BODIL STRÖM-HOLST

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
PATRICIA HEDENQVIST

Sekreterare
BENGT ERIKSSON

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
THOMAS MANSKE

Sekreterare
ANNA HELMER

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
JOHAN BLIX

LIVSMEDELSSEKTIONEN

Ordförande
ARJA KAUTTO

Sekreterare
ELISABET LINDAL

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BODIL STRÖM-HOLST

Sekreterare
LOTTA MÖLLER

Luffaren och Flash Mob

Lom xlasi boja jå, sjöng Luffaren förnöjt. Han vet inte om det är Xosa, Zulu eller något annat afrikanskt språk och själva skrivningen är ett försök att skriva fonetiskt. Vad han dock vet är att det är jädrigt svårt att få till klickljudet i början på ”xlasi”. Själva klickljudet är inte så svårt om han först får klicka och sedan sjunga ”lasi” men få ihop det till ett ord – det är riktigt svårt. Försök själva får ni se. Luffaren ler i sin ensamhet för han ser framför sig hur stora delar av ”Djuristkåren” sitter och klickar för sig själva.

Luffaren har förlorat sig i minnen från tiden på den ”djuridiska” fakulteten men dock i första hand från fritiden från nämnda fakultet. Vad ”Lom xlasi boja jå” riktigt betydde visste väl ingen i sånggruppen egentligen men någon hade översatt det till ”Vi räknar dagarna” och med det lät vi oss nöja. ”Djuridiken” stod ibland Luffaren ända upp i halsen så på fritiden sökte han sig gärna till andra aktiviteter inne i lärdomsstaden. I ärlighetens namn måste Luffaren även tillstå att det var någon/några tjejer som drog också. Luffaren var alltså medlem i en sånggrupp med det oerhört ”flashiga” namnet ”Lärdomsstadens Afrikagrupps sånggrupp”. Märkligt att gruppen inte kallade sig något häftigt afrikanskt.

Det är svårt att finna ett mera lustfyllt solidaritetsarbete, än att sjunga dessa fantastiska Afrolåtar. Låtarna var oerhört lätta att ta till sig. Tonspråket är ofta europeiskt, sannolikt beroende på de europeiska missionärernas arbete med att kristna afrikanerna, men de ursprungliga afrikanska rytmerna satte ordentlig fart på anrättningarna. Uppbyggnaden var ofta så att första frasen var ett litet solo och i andra frasen hängde alla på med så mycket olika stämmor som man kunde hitta på. Det blev väl ofta bara, som vi sa, en Göinge-ters (efter the Boalt Sisters sångsätt, Göingeflickorna lär ha hetat så från början), men med trummor och gitarr blev även det rätt häftigt. I ”Vi räknar dagarna” sjöng Luffaren ofta första frasen och ibland försökte han sig på ett klickljud för det började på utrikiska och fortsatte sedan i andra versen på svenska. Vad vi räknade var dagarna tills Verwoerd och Vorsters makt var slut. Verwoerd och Vorster var alltså, om jag kommer ihåg rätt, två premiärministrar i Sydafrika under apartheidtiden. Sånggruppen var i många år en del av Luffarens liv men det blev med tiden allt svårare att kombinera en ung ”Djurists” flackande liv med sånggruppens framträdande och repetitioner. Nyare och friskare krafter tog vid tills slutligen verksamheten avslutades. Sånggruppen fick ett värdigt och häftigt slut. Sista framträdandet gjordes på Arlanda när Nelson Mandela kom till Sverige som president.

Flash Mob då? Jo, tänkte Luffaren, vi kom på att om vi spred ut oss på det lilla torget utanför det stora varuhuset i lärdomsstaden, när vi skulle framträda med sånggruppen och skramla med insamlingsbössor och allt vad det var, så hade det bra effekt om någon högt och ljudligt sjöng första frasen och att alla sedan sjungande anslöt sig till gruppen.

Att det hette Flash Mob hade sånggruppen däremot ingen aning om.

ANDERS SANDBERG

ILL: CLAES BECK-FRIIS

PERSONNOTISER

Avlidna

F veterinärinspektör **Barbro Ljung** har avlidit den 30 juni 2009. Hon föddes 1943 i Falun, avlade studentexamen i Spånga 1964 och tysk veterinärexamen i Berlin 1971 samt erhöll svensk legitimation 1975. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

F distriktsveterinär **Gösta Hemlin** har avlidit den 19 augusti 2009. Han föddes 1939 i Östersund, avlade studentexamen i Nyköping 1958 och veterinärexamen 1968. 1970 tillträdde han som veterinär vid Djurhälsovården i Skara och fr o m 1974 som tf distriktsveterinär i Lidköping. Sedan 1977 arbetade han som distriktsveterinär i Enköping. Han pensionerades 2000.

F länsveterinär och privatpraktiserande veterinär **Folke Fagrell** har avlidit den 27 augusti. Han föddes 1921 i Göteborg, avlade studentexamen i Lund 1941 och veterinärexamen 1953. Han erhöll tjänst som assistent vid Statens veterinärmedicinska anstalt 1952 och som importbesiktningsveterinär i Stockholm 1955 då han också utsågs till civilveterinärstipendiat samt började arbeta som distriktsveterinär i Töreboda. Han tillträdde som besiktningsveterinär i Hässleholm 1959 och som konsulent i livsmedelshygien vid Statens veterinärmedicinska anstalt 1968. 1969 utnämndes han till tf länsveterinär i Västernorrlands län, 1970 till länsveterinär i Västra Götalands län samt i Skåne 1975. 1964–1965 tjänstgjorde han som Food Hygiene Advisor till FN-trupperna i Gasa, UNEF och i Egypten 1979. Han pensionerades 1986 samtidigt som han var verksam som privatpraktiserande veterinär i Helsingborg mellan 1982 och 2006.

Länsstyrelsen Östergötland är regeringens länskontor, med uppdrag att aktivt bygga ett hållbart samhälle för nuvarande och kommande generationer östgötar. Det gör vi genom arbete med planering, utveckling och uppföljning inom många sektorer. En av våra viktigaste uppgifter är att vara länken mellan de som bor i länet och de som styr vårt land.

Länsstyrelsen Östergötland söker

Länsveterinär och chef

till Länsveterinärenheten

Sista ansökningsdag 1 oktober

Mer om tjänsten på vår webbplats:

lansstyrelsen.se/ostergotland

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 30
TELEFAX: 08-545 558 29
HEMSIDA: *www.svf.se*

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: *suzanne.fredriksson@svf.se*

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: *brita.trybom@svf.se*

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 08-587 630 11, 08-587 630 14
E-POST: *info@exponera.net*

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSDAGAR 2009		SENASTE DAG FÖR ANNONSMATERIAL
1	20 JANUARI	22 DECEMBER -08
2	10 FEBRUARI	20 JANUARI
3	3 MARS	10 FEBRUARI
4	24 MARS	3 MARS
5	21 APRIL	24 MARS
6	12 MAJ	17 APRIL
7	2 JUNI	11 MAJ
8–9	24 JUNI	2 JUNI
10	11 AUGUSTI	21 JULI
11	1 SEPTEMBER	11 AUGUSTI
12	22 SEPTEMBER	1 SEPTEMBER
13	13 OKTOBER	22 SEPTEMBER
14	3 NOVEMBER	13 OKTOBER
15	24 NOVEMBER	3 NOVEMBER
16	15 DECEMBER	24 NOVEMBER

MANUSSTOPP FÖR ARTIKLAR:
En vecka före senaste dag för annonsmaterial.
Mer information finns på www.svf.se

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2009
*Sverige: 1 110 kronor + moms.**
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.
**Medlemmar i förbundet har 250 kronor i rabatt*

FACKPRESSUPPLAGA 2008
– 3 100 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*